

KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU¹²³

Kanun Numarası : 2918
Kabul Tarihi : 13/10/1983
Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih: 18/10/1983 Sayı: 18195
Yayımlandığı Düstur : Tertip: 5 Cilt: 22 Sayfa: 687

BİRİNCİ KISIM **Genel Esaslar**

BİRİNCİ BÖLÜM **Amaç ve Kapsam**

Amaç:

Madde 1 – Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir.

Kapsam:

Madde 2 – Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafigi için faydalanan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular

¹ 3/11/1988 Tarih ve 3493 sayılı Kanunun 54 ve 55inci maddeleri ile bu Kanunun 108inci maddesinin altıncı fıkrası ve 98, 99, 101, 104üncü maddelerinin son fıkralarındaki "onbin liradan otuzbin liraya kadar olan hafif para cezaları", "ikiyüzbin liradan birmilyon liraya kadar hafif para cezasına"; 32/2, 61/2, 72/2, 91/4üncü fıkralarındaki ve 13, 23, 34, 37, 44, 58, 60, 62, 63, 64, 66, 67, 68, 69, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 94üncü maddelerinin son fıkralarındaki para cezaları "Onbin Liraya", 30uncu maddesinin (a) ve (b) bentlerindeki ve 46, 52, 53, 55, 56, 74üncü maddelerinin son fıkralarındaki para cezaları "Onbeşbin Liraya" ve 57, 71 ve 81inci maddelerin son fıkralarındaki para cezaları "Yirmi bin Liraya", 47 ve 54üncü maddelerin son fıkrasındaki para cezaları ise "Otuzbin Liraya" çıkartılmıştır.

² Bu Kanunla Sigorta hizmetleri ile ilgili olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve Sanayi ve Ticaret Bakanına verilmiş olan her türlü görev, yetki, sorumluluk, hak ve muafiyetten ilgili olanların doğrudan doğruya Başbakana, Başbakanın görevlendireceği Devlet Bakanına, Hazine Müsteşarlığına ve Hazine Müsteşarına intikal edeceği 9.12.1994 tarih ve 4059 sayılı Kanunun 8inci maddesi ile hükme bağlanmıştır.

³ 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunun 84üncü maddesiyle; bu Kanunda belediyenin sorumlu ve yetkili kıldığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak, 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümlerine aykırılık bulunması durumunda mezkur kanun hükümlerinin uygulanacağı hükmü altına alınmıştır.

üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,
Bu Kanun hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Tanımlar

Tanımlar:

Madde 3 – Bu Kanunda kullanılan terimlerin tanımları aşağıda gösterilmiştir.

Trafik: Yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleridir.

Karayolu: Trafik için, kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanlardır.

Karayolu yapısı: Karayolunun kendisi ile karayolunun üstünde, yanında, al tında veya yukarılarındaki; ada, ayırıcı, otokorkuluk, istinat duvarı, köprü, tünel, menfez ve benzeri yapılardır.

Mülk: Devlete, kamuya, gerçek ya da tüzelkilere ait olan taşınmaz mallardır.

Karayolu sınır çizgisi: Kamulaştırılmış, kamuya terk veya tahsis edilmiş karayolunda; mülkle olan sınır çizgisi,

Diğer karayollarında; yarmaca, şevden sonra hendek varsa hendek dış kenarı, hendek yoksa şev üst kenarı, dolguda şev etek çizgisi,

Yaya yolu ayrılmış karayolunda ise yaya yolunun mülkle birleştiği çizgidir.

İki yönlü karayolu: Taşıt yolunun her iki yöndeki taşıt trafiği için kullanıldığı karayoludur.

Tek yönlü karayolu: Taşıt yolunun yalnız bir yöndeki taşıt trafiği için kullanıldığı karayoludur.

Bölünmüş karayolu: Bir yöndeki trafiğe ait taşıt yolunun bir ayırıcı ile belirli şekilde diğer taşıt yolundan ayrılması ile meydana gelen karayoludur.

Erişme kontrollü karayolu (otoyol - ekspresyon): Özellikle transit trafiğe tahsis edilen, belirli yerler ve şartlar dışında giriş ve çıkışın yasaklandığı, yaya, hayvan ve motorsuz araçların giremediği, ancak, izin verilen motorlu araçların yararlandığı ve trafiğin özel kontrola tabi tutulduğu karayoludur.

Geçiş yolu: Araçların bir mülke girip çıkışması için yapılmış olan yolun, karayolu üzerinde bulunan kısmıdır.

Bağlantı yolu: Bir kavşak yakınında karayolu taşıt yollarının birbirine bağlanmasıını sağlayan, kavşak alanı dışında kalan ve bir yönlü trafiğe ayrılmış olan karayolu kısmıdır.

Anayol: Anatrafiğe açık olan ve bunu kesen karayolundaki trafiğin, bu yolu geçerken veya bu yola girerken, ilk geçiş hakkını vermesi gerektiği işaretlerle belirlenmiş karayoludur.

Tali yol: Genel olarak üzerindeki trafik yoğunluğu bakımından, bağlandığı yoldan daha az önemde olan yoldur.

Taşıt yolu: (Kaplama): Karayolunun genel olarak taşıt trafiğince kullanılan kısmıdır.

Yaya yolu (Yaya kaldırımı): Karayolunun, taşıt yolu kenarı ile gerçek veya tüzelkilere ait mülklere arasında kalan ve yalnız yayaların kullanımına ayrılmış olan kısmıdır.

Bisiklet yolu: (**Değişik:24/12/2020-7261/22 md.**) Bisiklet ve elektrikli skuter sürüsüne ayrılan, taşıt yolu ve yaya alanları ile kesişim noktaları hariç diğer araç ve yaya trafiğine kapalı

yoldur.

Yaya geçidi: Taşit yolunda, yayaların güvenli geçebilmelerini sağlamak üzere, trafik işaretleri ile belirlenmiş alandır.

Kavşak: İki veya daha fazla karayolunun kesişmesi veya birleşmesi ile oluşan ortak alandır.

Banket: Yaya yolu ayrılmamış karayolunda, taşit yolu kenarı ile şev başı veya hendek iç üst kenarı arasında kalan ve olağan olarak yayaların ve hayvanların kullanacağı, zorunlu hallerde de araçların faydalanaileceği kısımdır.

Şerit: Taşitların bir dizi halinde güvenle seyredebilmeleri için taşit yolunun ayrılmış bir bölümündür.

Alt geçit: Karayolunun diğer bir karayolu veya demiryolunu alttan geçmesini sağlayan yapıdır.

Üst geçit: Karayolunun, diğer bir karayolu veya demiryolunu üstten geçmesini sağlayan yapıdır.

Demiryolu geçidi (Hemzemin geçit): Karayolu ile demiryolunun aynı seviyede kesiştiği bariyerli veya bariyersiz geçitlerdir,

Okul geçidi: Genel olarak okul öncesi, ilköğretim ve orta dereceli okulların çevresinde özellikle öğrencilerin geçmesi için taşit yolunda ayrılmış ve bir trafik işaretleri ile belirlenmiş alandır.

Ada: Yayaların geçme ve durmalarına, taşılardan inip binmelerine yaranan, trafik akımını düzenleme ve trafik güvenliğini sağlama amacıyla yapılan, araçların bulunamayacağı, koruyucu tertibatla belirlenmiş bölüm ve alanlardır.

Ayırıcı: Taşit yollarını veya yol bölümlerini birbirinden ayıran bir taraftaki taşıtların diğer tarafa geçmesini engelleyen veya zorlaştıran karayolu yapısı, trafik tertibatı veya gereçtir.

Park yeri: Araçların park etmesi için kullanılan açık veya kapalı alandır.

Karayolu üzeri park yeri: Taşit yolundaki veya buna bitişik alanlardaki park yeridir.

Karayolu dışı park yeri: Karayolu sınır çizgisi dışında olan ve bir geçiş yolu veya servis yolu ile taşit yoluna bağlanan park yeridir.

Otomobil: (**Değişik: 12/7/2013-6495/13 md.**) Yapısı itibarıyla, sürücüsü dahil en fazla dokuz oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır.

Minibüs: (**Mülga: 12/7/2013-6495/24 md.**)

Kamyonet: (**Değişik: 12/7/2013-6495/13 md.**) Azami yüklü ağırlığı 3.500 kilogramı geçmeyen ve yük taşımak için imal edilmiş motorlu taşıttır. Sürücü ve yanındaki oturma yerleri dışında başka oturma yeri de bulunabilen, sürücü bölümü gövde ile birleşik kamyonetlere panelvan denir.

Kamyon: İzin verilebilen azami yüklü ağırlığı 3 500 Kg'dan fazla olan ve yük taşımak için imal edilmiş motorlu taşıttır.

Otobüs: (**Değişik: 12/7/2013-6495/13 md.**) Yolcu taşımacılığında kullanılan, sürücüsü dahil dokuzdan fazla oturma yeri olan motorlu taşıttır. Trolleybüsler de bu sınıfa dahildir. Sürücüsü dahil oturma yeri on yediği aşmayan otobüslere minibüs denir.

Çekici: Römork ve yarı römorkları çekmek için imal edilmiş olan ve yük taşımayan motorlu taşıttır.

Arazi taşıtı: Karayollarında yolcu veya yük taşıyabilecek şekilde imal edilmiş olmakla beraber bütün tekerlekleri motordan güç alan veya alabilen motorlu taşıtlardır.

Özel amaçlı taşıt: Özel amaçla insan veya eşya taşımak için imal edilmiş olan ve itfaiye, Cankurtaran, cenaze, radyo, sinema, televizyon, kütüphane, araştırma araçları ile bozuk veya hasara uğramış taşıt ve araçları çekmek veya taşımak, kaldırırmak gibi özel işlerde kullanılan motorlu araçtır.

Kamu hizmeti taşıtı: Kamu hizmeti için yük veya yolcu taşımı yapan bütün taşıtlardır.

Personel servis aracı: (**Ek: 17/10/1996-4199/1 md.**) Herhangi bir kamu kurum ve kuruluşu veya özel veya tüzel kişilerin personelini bir akit karşılığı taşıyan şahıs veya şirketlere ait minibüs ve otobüs türündeki ticari araçlardır. Kamu kurum ve kuruluşları ile özel ve tüzel kişilere ait araçların kendi personelini veya yolcusunu taşıma işi bu tanımın kapsamına girmez.

Umum servis aracı: (**Ek: 17/10/1996-4199/1 md.**) Okul taşıtları ile personel servis araçlarının birlikte değerlendirilmesidir.

Kamp taşıtı: (**Ek: 17/10/1996-4199/1 md.**) Yük taşımada kullanılmayan; iç dizaynı tatil yapmaya uygun teçhizatlarla donatılmış, hizmet edebileceği kadar yolcu taşıyabilen motorlu taşıttır.

Römork: Motorlu araçla çekilen insan veya yük taşımak için imal edilmiş motorsuz taşıttır.

Yarı römork: Bir kısmını motorlu taşıt veya araç üzerine oturan, taşıdığı yükün ve kendi ağırlığının bir kısmını motorlu araç tarafından taşınan römorkdur.

Hafif römork: Azami yüklü ağırlığı 750 Kg'ı geçmeyen römork veya yarı römorkdur.

Motosiklet: (**Değişik: 12/7/2013-6495/13 md.**) Azami tasarım hızı 45 km/saatten ve/veya silindir kapasitesi 50 santimetreküpden fazla olan sepetsiz iki veya üç tekerlekli motorlu taşıtlar ve net motor gücü 15 kilovatı, net ağırlığı 400 kilogramı, yük taşımacılığında kullanılanlar için ise net ağırlığı 550 kilogramı aşmayan dört tekerlekli motorlu taşıtlardır. Elektrik ile çalışanların net ağırlıklarının hesaplanmasında batarya ağırlıkları dikkate alınmaz. Bunlardan karoseri yük taşıyabilecek şekilde sandıklı veya özel biçimde yapılmış olan ve yolcu taşımalarında kullanılmayan üç tekerlekli motosikletlere yük motosikleti (tripotör) denir.

Bisiklet: (**Değişik: 12/7/2013-6495/13 md.**) Üzerinde bulunan insanın adale gücü ile pedal veya el ile tekerleği döndürmek suretiyle hareket eden motorsuz taşıtlardır. Azami sürekli anma gücü 0,25 KW'ı geçmeyen, hızlandıraça gücü düşen ve hızı en fazla 25 km/saate ulaştıktan sonra veya pedal çevrilmeye ara verildikten hemen sonra gücü tamamen kesilen elektrikli bisikletler de bu sınıfa girer.

Motorlu bisiklet (Moped): (**Değişik: 12/7/2013-6495/13 md.**) Azami hızı saatte 45 kilometreyi, içten yanmalı motorlu ise silindir hacmi 50 santimetreküpü, elektrik motorlu ise azami sürekli nominal güç çıkışı 4 kilovatı geçmeyen iki veya üç tekerlekli taşıtlar ile aynı özelliklere sahip net ağırlığı 350 kilogramı aşmayan dört tekerlekli motorlu taşıtlardır. Elektrik ile çalışanların net ağırlıklarının hesaplanmasında batarya ağırlıkları dikkate alınmaz.

Lastik tekerlekli traktör: Belirli şartlarda römork ve yarı römork çekebilen, ancak ticari amaçla taşımada kullanılmayan tarım araçlarıdır.

İş makineleri: (**Değişik: 17/10/1996-4199/1 md.**) Yol inşaat makineleri ile benzeri tarım, sanayi, bayındırlık, milli savunma ile çeşitli kuruluşların iş ve hizmetlerinde kullanılan; iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş; karayolunda insan, hayvan, yük taşımasında kullanılamayan moturlu araçlardır.

Tramvay: Genellikle yerleşim birimleri içinde insan taşımrasında kullanılan, karayolunda tekerlekleri raylar üzerinde hareket eden ve hareket gücünü dışarıdan sağlayan taşittır.

Okul taşıtı: Genel olarak okul öncesi, ilköğretim ve orta dereceli okulların öğrencileri ile sadece gözetici ve hizmetlilerin taşınmalarında kullanılan taşittır.

Taşıt katarı: Karayolunda bir birim olarak seyretmek üzere birbirine bağlanmış taşıtlardır.

Araç: Karayolunda kullanılabilen motorlu, motorsuz ve özel amaçlı taşıtlar ile iş makineleri ve lastik tekerlekli traktörlerin genel adıdır.

Taşıt: Karayolunda insan, hayvan ve yük taşımaya yarayan araçlardır. Bunlardan makine gücü ile yürütülenlere "motorlu taşıt" insan ve hayvan gücü ile yürütülenlere "motorsuz taşıt" denir.

Sürücü: (**Değişik 17/10/1996-4199/1 md.**) Karayolunda, motorlu veya motorsuz bir aracı veya taşıtı sevk ve idare eden kişidir.

Şoför: (**Ek: 17/10/1996-4199/1 md.**) Karayolunda, ticari olarak tescil edilmiş bir motorlu taşıtı süren kişidir.

Araç sahibi: Araç için adına yetkili idarece tescil belgesi verilmiş veya sahiplik veya satış belgesi düzenlenmiş kişidir.

İşleten: Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır.

Yolcu: Aracı kullanan sürücü ile hizmetliler dışında araçta bulunan kişilerdir.

Hizmetli: Araçlarda, sürücü hariç, araç veya taşıma hizmetlerinde süreli veya süresiz çalışan kişiler ile iş makinelerinde sürücüden gayri kişilerdir.

Durak: Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının yolcu veya hizmetlileri bindirmek, indirmek için durakladıkları işaretlerle belirlenmiş yerdir.

Garaj: Araçların, genellikle uzun süre durmaları için kullanılan bakım veya servisinin de yapılabileceği kapalı veya açık olan yerlerdir.

Terminal: İnsan veya eşya taşımalarında, araçların indirme, bindirme, yükleme, boşaltma, aktarma yaptıkları ve ayrıca bilet satışı ile bekleme, haberleşme, şehir ulaşımı ve benzeri hizmetlerin de sağlandığı yerdir.

Servis istasyonu: Araçların bakım, onarım ve servislerinin yapıldığı açık veya kapalı yerdir.

Akaryakıt istasyonu: Araçların esas itibariyle akaryakıt, yağı ve basınçlı hava gibi ihtiyaçlarının sağlandığı yerdir.

Muayene istasyonu: Araçların niteliklerini tespit ve kontrol edebilecek cihaz ve personeli bulunan ve teknik kontrolü yapılan yerdir.

Trafik kazası: Karayolu üzerinde hareket halinde olan bir veya birden fazla aracın kariştiği ölüm, yaralanma ve zararla sonuçlanmış olan olaydır.

Durma: Her türlü trafik zorunlulukları nedeni ile aracın durdurulmasıdır.

Duraklama: Trafik zorunlulukları dışında araçların, insan indirmek ve bindirmek, eşya yüklemek, boşaltmak veya beklemek amacıyla kısa bir süre için durdurulmasıdır.

Park etme: Araçların, durma ve duraklaması gereken haller dışında bırakılmasıdır.

Geçiş hakkı: Yayaların ve araç kullananların diğer yaya ve araç kullananlara göre, yolu kullanmak sırasındaki öncelik hakkıdır.

Geçiş üstünlüğü: Görev sırasında, belirli araç sürücülerinin can ve mal güvenliğini tehditiye sokmamak şartı ile trafik kısıtlama veya yasaklarına bağlı olmamalarıdır.

Taşıma sınırı (Kapasite): Bir aracın güvenle taşıyabileceği en çok yük ağırlığı veya yolcu sayısıdır.

Gabari: Araçların, yüklü veya yüksüz olarak karayolunda güvenli seyirlerini temin amacıyla uzunluk, genişlik ve yüksekliklerini belirleyen ölçülerdir.

Azami ağırlık: Taşıtın güvenle taşıyabileceği azami yükle birlikte ağırlığıdır.

Yüksüz ağırlık: Üzerinde insan veya eşya (yük) bulunmayan ve akaryakıt deposu dolu olan bir aracın taşınması zorunlu alet, edevat ve donatımı ile birlikte toplam ağırlığıdır.

Yüklü ağırlık: Bir taşıtin yüksüz ağırlığı ile taşımakta olduğu sürücü, hizmetli, yolcu ve eşyanın toplam ağırlığıdır.

Dingil ağırlığı: Araçlarda aynı dingile bağlı tekerleklerden karayolu yapısına aktarılan ağırlıktır,

Azami dingil ağırlığı: Araçların karayolu yapılarından güvenle ve yapıya zarar vermeden geçebilmeleri için saptanmış dingil ağırlığıdır.

Azami toplam ağırlık: Araçların karayolu yapılarından güvenle ve yapıya zarar vermeden geçebilmeleri için saptanmış toplam ağırlıktır.

Trafik işaretleri: Trafığı düzenlemeye amacıyla kullanılan işaret levhaları, ışıklı ve sesli işaretler, yer işaretlemeleri ile trafik zabıtası veya diğer yetkililerin trafığı yönetmek için yaptıkları hareketlerdir.

İşaret levhası: Sabit veya taşınabilir bir mesnet üzerine yerleştirilmiş ve üzerindeki sembol, renk ve yazı ile özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan trafik tertibatıdır.

İşıklı ve sesli işaretler: Trafığı düzenlemekte kullanılan ışıklı ve sesli, sabit veya taşınabilir, elle kumanda edilebilen veya otomatik çalışan, üzerinde çeşitli renk, şekil, sembol, yazı bulunan ve belirli yanma süresi olan, ışık veya sesle özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan trafik tertibatıdır.

İşaretleme: Taşıt yolu ile bordür, ada, ayırıcı, otokorkuluk gibi karayolu elemanları

üzerindeki çeşitli renkte çizgi, şekil, simbol, yazı ve yansıtıcı ve benzerleri ile özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan tertibattır.

Trafikten men: Trafik zabıtاسınca, bu Kanunda belirtilen hallerde araçla ilgili belgelerin alınması ve aracın belirli bir yere çekilerek trafikten alıkonulmasıdır.

Motorlu taşıt sürücüsü sertifikası: (**Ek: 12/7/2013-6495/13 md.**) Teorik ve uygulamalı sınavlarda başarı gösteren sürücü adaylarına verilen belgedir.

Sürücü belgesi: (**Ek: 12/7/2013-6495/13 md.**) Bu Kanunda belirtilen motorlu araçların sürülmemesine yetki veren belgedir.

Uluslararası sürücü belgesi: (**Ek: 12/7/2013-6495/13 md.**) İki veya çok taraflı anlaşmalar uyarınca sınıflarına göre araç kullananlara belli süre ile verilen belgedir.

Elektrikli skuter (e-skuter): (**Ek: 24/12/2020-7261/22 md.**) Hızı en fazla 25 km/saate ulaşan, tekerlekli, ayak tahtası ve tutamağı olabilen, dikey bir direksiyon mekanizması içerebilen ve ayakta kullanılan taşıtlardır.

Bisiklet şeridi: (**Ek: 24/12/2020-7261/22 md.**) Yol seviyesinde bisiklet ve elektrikli skuter kullanımı için özel olarak belirlenmiş ve yer işaretlemesi ile ayrılmış bölümdür.

Bu Kanunun uygulaması ile ilgili diğer tanım ve terimler yönetmelikte gösterilir. (**Ek cümle: 12/7/2013-6495/13 md.**) Bu maddedeki tanım ve terimlerle ilgili olarak vergi kanunları hükümleri saklıdır.

İKİNCİ KISIM

Kuruluşlar, Komisyonlar, Görev ve Yetkileri⁴

Görevli kurullar ve kuruluşlar:⁴

Madde 4 – (Değişik: 17/10/1996-4199/2 md.)

Karayolu güvenliği konusunda hedefleri tespit etmek, uygulatmak ve koordinasyonu sağlamak amacıyla aşağıdaki kurullar oluşturulmuştur.

a) (**Mülga: 2/7/2018-KHK-703/188 md.**)

b) Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu;

(**Mülga birinci paragraf: 2/7/2018-KHK-703/188 md.**)

(**Mülga ikinci paragraf: 2/7/2018-KHK-703/188 md.**)

(**Mülga üçüncü paragraf: 2/7/2018-KHK-703/188 md.**)

(**Mülga dördüncü paragraf: 2/7/2018-KHK-703/188 md.**)

(**Mülga beşinci paragraf: 2/7/2018-KHK-703/188 md.**)

Kurulun görev ve yetkileri şunlardır;

1. Trafikle ilgili kuruluşlar arasında koordinasyon sağlanmasına ilişkin önerilerde bulunmak,

2. Trafik kazalarının azaltılmasına ilişkin önerilerde bulunmak,

3. Uygulamada görülen aksaklıkları tespit etmek,

⁴ *Kısm başlığı ile madde başlığı, 17/10/1996 tarih ve 4199 sayılı Kanunun 2 ncı maddesi ile değiştirilmiştir.*

4. Kendi görev alanına giren konularla ilgili yasal düzenlemeden kaynaklanan eksiklikleri belirlemek.

Bu Kanunla ve trafik hizmetleri konusunda diğer kanunlarla verilen görevler;

a) İçişleri Bakanlığında,

b) Bu Kanunla yetkili kılınan diğer bakanlık, kuruluş ve belediyelerce, İçişleri Bakanlığı ile işbirliği içinde,

Yürütülür.

İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri:⁵

Madde 5 – (Başlığı ile Birlikte Değişik: 6/12/2019-7196/39 md.)

İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Araçları, bu Kanuna göre araçlarda bulundurulması gerekliliğin belge ve gereçleri, sürücülerini ve bunlara ait belgeleri, sürücülerin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin kurallara uyup uymadığını, trafik düzenlemelerinin ve çeşitli tesislerin bu Kanun hükümlerine uygun olup olmadığını denetlemek.

b) Duran ve akan trafiği düzenlemek ve yönetmek.

c) El koyduğu trafik kazalarında trafik kaza tespiti tutanağı düzenlemek.

d) Trafik suçu işleyenler hakkında tutanak düzenlemek, gerekliliği tespit etmek ve takip etmek.

e) Trafik kazası neticesinde hastalanın veya yaralananların bakımlarını sağlayacak tedbirlerin süratle alınmasına yardımcı olmak ve yakınlarına haber vermek.

f) Araçların tescil işlemleri yaparak belge ve plakalarını vermek.

g) Sürücülerin belgelerini vermek.

h) Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, bunlara ilişkin teknik ve hukuki değişiklikleri işlemek, iştettirmek, istatistiksel bilgileri toplamak ve değerlendirmek.

i) Trafik kazalarının oluş nedenleri ile ilgili tüm unsurları kapsayan istatistik verileri ve bilgilerini toplamak, değerlendirmek, sonuçlarına göre gereken önlemlerin alınmasını sağlamak ve ilgili kuruluşlara teklife bulunmak.

j) Hasar tazminatı ödemelerini hızlandırmak amacıyla sigorta şirketlerince istenecek gerekliliği tespit etmek ve belgeleri vermek.

k) Ayrıca bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

Sürücülere ait bilgilerde meydana gelebilecek değişiklikler ve araçlar üzerinde meydana gelebilecek teknik veya hukuki değişiklikler ile haciz, rehin, ihtiyacı tedbir ve belge iptali gibi kısıtlayıcı şartların; elektronik ortamda tutulan siciller üzerine işlenmesi ve kaldırılması işlemleri, bu değişiklik veya şartlere karar veren yargı ve icra birimleri ile kamu kurum veya kuruluşları tarafından elektronik sistemle yapılabilir. Sürücü belgesi ve tescil işlemleri esas

⁵ 6/12/2019 tarihli ve 7196 sayılı Kanunun 39 uncu maddesiyle, bu madde başlığı “Emniyet Genel Müdürlüğü, merkez, bölge, il ve ilçe trafik kuruluşları, görev ve yetkileri:” iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

teşkil edecek bilgiler, İçişleri Bakanlığı tarafından ilgili kamu kurum veya kuruluşlarından elektronik sistemle temin edilebilir veya kanunlardaki istisnalar hariç olmak üzere bu amaçla sınırlı olarak paylaşılabilir. Bu fikraya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Bu maddedeki görev, yetki ve sorumluluklara ait diğer esaslar ile trafik kuruluşlarının, çalışma şekil ve şartları, görevlendirilecek personelin nitelikleri, seçimi, çalışma usulleri, görev, yetki ve sorumluluklarına ait esaslar İçişleri Bakanlığında çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.

Jandarma Genel Komutanlığı trafik kuruluşları:

Madde 5/A- (Ek: 20/11/2017-KHK-696/50 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/45 md.)
(Mülga:6/12/2019-7196/43 md.)

Trafik zabıtاسının görev ve yetki sınırı ile genel zabıtanın trafik hizmetlerini yürütmeye ilişkin yetkisi:

Madde 6 – Trafik zabıtası ve genel zabıtanın görev ve yetki sınırı;

a) Trafik zabıtası:

(Birinci fıkra mülga: 17/10/1996-4199/4 md.)

Trafik zabıtası görevi sırasında karşılaştığı acil ve zorunlu hallerde genel zabıta görevi yapmakla da yetkilidir.

Mülki idare amirlerince, emniyet ve asayiş bakımından zorunlu görülen haller dışında, trafik zabıtاسına genel zabıta görevi verilemez, araç, gereç ve özel teçhizatı trafik hizmetleri dışında kullanılamaz.

b) **(Değişik: 21/5/1997-4262/1 md.) Genel Zabıta:**

Trafik zabıtاسının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis; polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de jandarma, trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak trafiği düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir.

Karayolları Genel Müdürlüğüne görev ve yetkileri:

Madde 7 – Karayolları Genel Müdürlüğüne bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve alırdırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayılmamak ve kontrol etmek,

c) **(Mülga: 17/10/1996-4199/47 md.)**

d) Trafik ve araç teknigine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında,

gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,⁶

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtاسınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,⁶

i) (Mülga: 3/5/2006 – 5495/4 md.)

j) (Değişik: 17/10/1996-4199/5 md.) Trafik zabıtاسının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,⁷⁸

k) (Ek:18/10/2018-7148/14 md.) Bu Kanunun 31 ve 49 uncu maddeleri kapsamında takoğraf ve çalışma-dinlenme süreleri yönünden karayolları denetim istasyonlarında denetim yapmak ve trafik idari para cezası karar tutanağı düzenlemek,⁹

l) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)¹⁰ Otoyolların habitatları böldüğü yerlerde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün görüşünü alarak yaban hayvanlarının geçişlerine izin verecek menfez, ekolojik köprü ve benzeri tesisleri yapmak,

m) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.) Otoyollarda yaban hayvanlarından kaynaklanacak trafik kazalarını önlemek maksadı ile kafes tel çit yapmak,

n) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.) Yaban hayvanlarının muhtemel yaşam alanlarının bulunduğu bölgelerdeki karayollarında uyarıcı levhalara yer vermek,

o) (Ek:24/12/2020-7261/23 md.)¹¹ Gürültü eylem planı ve bisiklet master planları göz önünde bulundurularak ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görüşü alınarak, trafik güvenliğinin ve teknik koşulların sağlandığı mevcut yollarda ve yeni yapılacak olan yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarının kenarına bisiklet yolu ile gürültü bariyeri yapmak,

p) (Ek:24/12/2020-7261/23 md.) Trafik güvenliğinin ve teknik koşulların sağlandığı yerlerde, banketleri bisiklet şeridi olarak işaretleyerek bisiklet ve elektrikli skuter kullanımına

⁶ 25/6/2010 tarihli ve 6001 sayılı Kanunun 34 üncü maddesiyle, bu bendin sonuna "veya aldırmak" ibaresi eklenmiştir.

⁷ 16/7/2004 tarihli 5228 sayılı Kanunun 59 uncu maddesiyle 1/1/2005 tarihinden geçerli olmak üzere bu bentte yer alan "Tesile bağlı araçların muayenelerini yapmak veya yaptırmak ve bu Kanunun 13, 14, 16, 17, 18, 35, 47/a ve 65 inci maddeleri," ibaresi, "Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri" olarak değiştirilmiştir.

⁸ 25/6/2010 tarihli ve 6001 sayılı Kanunun 34 üncü maddesiyle, bu bendin başına "Trafik zabıtاسının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere" ibaresi eklenmiştir.

⁹ 18/10/2018 tarihli ve 7148 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle (j) bendinden sonra gelmek üzere (k) bendi eklenmiş ve mevcut (k) bendi (l) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

¹⁰ 29/11/2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle (k) bendinden sonra gelmek üzere (l), (m) ve (n) bentleri eklenmiş ve mevcut (l) bendi (o) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

¹¹ 24/12/2020 tarihli ve 7261 sayılı Kanunun 23 üncü maddesiyle, bu maddeye (n) bendinden sonra gelmek üzere bentler eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

uygun hale getirmek,

r) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktadır.

(Son fikra Mülga: 28/3/1985 - 3176/16 md.)

Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının görev ve yetkileri:¹²

Madde 8 – (Değişik: 12/7/2013-6495/14 md.)

Bu Kanun kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Millî Eğitim Bakanlığı:

1. Motorlu araç sürücülerinin yetiştirilmesi için 123 üncü madde gereğince sürücü kursları açmak, özel sürücü kursu açılmasına izin vermek, bunları her safhada denetlemek
2. Sürücü adaylarının teorik ve uygulamalı sınavlarını yapmak ve başarılı olanlara sertifika verilmesini sağlamak
3. Okul öncesi, okul içi ve okul dışı trafik eğitimini düzenleyen trafik genel eğitim planı hazırlamak ve ilgili kuruluşlarla iş birliği yaparak uygulamak

b) Sağlık Bakanlığı:

1. Karayollarında meydana gelen trafik kazaları ile ilgili ilk ve acil yardım hizmetlerini planlamak ve uygulamak
2. Trafik kazalarında yaralananların en kısa zamanda sağlık hizmetlerinden istifadelerini temin etmek üzere, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü de alınarak karayolları üzerinde ilk yardım istasyonları kurmak, bu istasyonlara gerekli personeli, araç ve gereci sağlamak
3. Her ilde trafik kazaları için eğitilmiş sağlık personeli ile birlikte yeteri kadar ilk ve acil yardım ambulansı bulundurmak
4. Trafik kazalarında yaralanıp sağlık kuruluşlarına sevk edilenlerden kazanın sebep ve tesiriyle otuz gün içinde ölenlerin kayıtlarını tutmak ve takip eden ayın sonuna kadar Emniyet Genel Müdürlüğüne bildirmek

c) Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı:

1. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının ilgili birimleri: Bu Kanun ve diğer mevzuatla verilen hizmetleri yapmak, bu Kanun açısından karayolu taşımmasına ilişkin gerekli koordinasyonu sağlamak, tescile bağlı araçların muayenelerini yapmak veya yaptırmak, muayene istasyonlarını denetlemek, 35inci madde hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında tutanak düzenleyerek idari para cezası vermek, bu maddede belirlenen idari tedbirleri almak, trafik zabıtاسının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere, araçların ağırlık ve boyut kontrollerini yapmak veya yaptırmak ve denetlemek, aykırı görülen hususlarla ilgili olarak sorumlular hakkında idari para cezasına dair tutanak düzenlemek, paylaşımı elektrikli skuter işletmeciliği faaliyetinde bulunanları denetlemek, aykırı görülen hususlarla ilgili olarak sorumlular hakkında

¹² Bu madde başlığı “Millî Eğitim Gençlik ve Spor, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Ulaştırma Bakanlıklarının görev ve yetkileri şunlardır:” iken, 12/7/2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

idari para cezasına dair tutanak düzenlemek.¹³

2. Araçların ağırlık ve boyut kontrollerini yapmak üzere yetkilendirilenler, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca denetlenir ve aykırı hareketi tespit edilen işletme sahipleri 1.700 Türk Lirası idari para cezası ile cezalandırılır. Yetkilendirme konusu işletme şartlarında giderilebilecek eksiklik olması hâlinde, işletme sahibine, bu eksiklikleri gidermesi için azamî on beş gün süre verilir. Bu süre zarfında eksikliklerin giderilmemesi hâlinde, izin belgesi iptal edilir.

3. Araçların ağırlık ve boyut kontrollerinin yapılması veya yaptırılması ile ilgili olarak Karayolları Genel Müdürlüğü'nce verilen hizmet sürdürülürken kullanılan ve Genel Müdürlüğü'nden diğer hizmetleri ile ilişkili olmayan bina, arazi, arsa gibi taşınmazlar Maliye Bakanlığınca Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına tahsis edilir. Bu görev yürütülürken yararlanılan tesisat ve teçhizat Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına devredilir. Araçların ağırlık ve boyut kontrollerini yapmak üzere Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca yetkilendirme yapılması hâlinde tahsis edilen taşınmazlar ile devredilen tesisat ve teçhizatın kullanılması hususunda, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile yetkilendirilenler arasında özel hukuk hükümleri gereğince sözleşme yapılabilir.

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının görev ve yetkileri:

Madde 9 – (Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/2 md.; Aynen kabul: 28/3/1985-3176/2 md.)

Bu Kanuna göre, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Orman yollarında;

1. Trafik düzeni ve güvenliği açısından anaorman yolları ile gerekli görülen diğer orman yollarında işaretlemeler yaparak tedbirler almak ve aldırmak,

2. Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle orman yolları için verilen trafikle ilgili diğer görevleri yapmak,

b) Köy yollarında;

1. Trafik düzeni ve güvenliği açısından gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak, tedbir almak ve aldırmak,

2. Yol güvenliğini ilgilendiren konulardaki; kavşak durak yeri, yol dışı park yeri, aydınlatma ve benzeri tesislerin projelerini incelemek ve gerekenleri onaylamak,

3. Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında 17 nci maddede sayılan tesisler için bağlantıyı sağlayacak geçiş yolları yönünden izin vermek,

4. Yetkili birimlerce veya trafik zabıtاسıncı tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, karayolu yapısı ve işaretlemeye dayalı kaza nedenleri gözönünde bulundurularak gerekli tedbirleri almak,

5. Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle köy yolları için verilen

¹³ 23/1/2026 tarihli ve 7573 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle bu alt bende “idari para cezasına dair tutanak düzenlemek” ibaresinden sonra gelmek üzere “, paylaşaklı elektrikli skuter işletmeciliği faaliyetinde bulunanları denetlemek, aykırı görülen hususlarla ilgili olarak sorumlular hakkında idari para cezasına dair tutanak düzenlemek.” ibaresi eklenmiştir.

trafikle ilgili diğer görevleri yapmak.

Köy yolları için sayılan görev ve hizmetlerden zorunlu ve gerekli görülenler orman yolları için de uygulanabilir.

Belediye trafik birimleri, görev ve yetkileri:

Madde 10 – (Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/3 md.; Aynen kabul: 28/3/1985 - 3176/3 md.)

Bu Kanunla belediyelere verilen görevler il ve ilçe trafik komisyonları ve mahalli trafik birimleri ile işbirliği yapılarak yürütülür.

a) Kuruluş

Her belediye başkanlığı bünyesinde, hizmet kapasitesi gözönünde tutularak İçişleri Bakanlığınca tespit edilecek ölçülere ve genel hükümlere göre, belediye trafik şube müdürlüğü, şefliği veya memurluğu kurulur.

b) Görev ve yetkiler

1. Yapım ve bakımından sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak,

2. Gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmak,

3. Karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalışmalarda gerekli tedbirleri almak, aldırmak ve denetlemek,

4. Karayolunda trafik için tehlike teşkil eden engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek şekilde işaretlemek veya ortadan kaldırmak,

5. Yol yapısı veya işaretleme yetersizliği yüzünden trafik kazalarının vukubulduğu yerlerde, yetkililerce teklif edilen tedbirleri almak,

6. Çocuklar için trafik eğitim tesisleri yapmak veya yapılmasını sağlamak,

7. Bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

(Ek fıkra: 25/6/1988 - KHK 330/2 md.)¹⁴

Madde 11 – (Mülga: 18/1/1985 - KHK 245/16 md.; Aynen kabul: 28/3/1985 - 3176/16 md.)

İl ve ilçe trafik komisyonları:

Madde 12 – (Değişik: 17/10/1996-4199/7 md.)

İl ve İlçe Trafik Komisyonlarının kuruluşu ile görev ve yetkileri:

a) Kuruluş:

¹⁴ 330 sayılı KHK'nin 2 ncı maddesi ile gelen ek fıkra; sözkonusu KHK'yi değiştirmekle birlikte kabul eden 31/10/1990 tarih ve 3672 sayılı Kanunda yer almazı için metinden çıkarılmıştır.

İl sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliği bakımından Yönetmelikte gösterilen konular ve esaslar çerçevesinde, illerde vali veya yardımcısının başkanlığında, belediye, emniyet, jandarma, milli eğitim, karayolları ve Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonuna bağlı ilgili odanın temsilcileri; Valilikçe uygun görülen trafikle ilgili üniversite, oda, vakıf ve kamuya yararlı dernek veya kuruluşların birer temsilcisinden oluşan İl Trafik Komisyonu, ilçelerde kaymakamın başkanlığında, aynı kuruluşların yöneticileri veya görevlendirecekleri temsilcilerinin katıldığı İlçe Trafik Komisyonu kurulur.

Kuruldukları üniversite, vakıf ve kamuya yararlı dernek veya kuruluşların temsilcilerinin toplam sayısı 3'ü geçemez.

Kuruluşu bulunan yerler hariç, İlçe Trafik Komisyonlarına karayolları temsilcisinin katılması zorunlu değildir.

Gündem konuları vali veya kaymakamlar tarafından belirlenir.

Bu komisyonlara, oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere, diğer kuruluş temsilcileri de çağrılabılır.

Kararlar oy çokluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

İl Trafik Komisyonu kararları valinin onayı ile yürürlüğe girer.

İl ve İlçe Trafik Komisyonu kararlarını bütün resmi ve özel kuruluşlar uygulamakla yükümlüdür.

İlçe Trafik Komisyonu kararları, İl Trafik Komisyonunda incelenip vali tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

b) Görev ve yetkiler:

1. İl sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak,

2. Trafiğin düzenli bir şekilde akımını sağlamak bakımından alt yapı hizmetleri ile ilgili tedbirleri almak, trafikle ilgili sorunları çözümlemek, bütün ülkeyi ilgilendiren Trafik Güvenliği Yüksek Kurulunun müdahalesini gerektiren hususları İçişleri Bakanlığına iletmek.

3. Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları, çalıştırılabileceği yerler ile güzergahlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek,

4. Gerçek ve tüzelkişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otopark olmaya müsait boş alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü kişilere işletilmesi için izin vermek,

5. Bu Kanunla ve diğer mevzuatla verilen görevleri yapmak.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Karayolu Trafik Güvenliği, Trafik İşaretleri, Yapı ve Tesisler

Karayolu trafik güvenliği:

Madde 13 – (Değişik birinci fıkra: 25/6/2010-6001/34 md.) Karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşlar, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlüdür.

Çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlar, karayolu yapısında yapacakları ve esasları yönetmelikte belirtilen çalışmalarda;

- a) Yolun yapım ve bakımı ile görevli kuruluştan izin almak,
- b) Çalışmaları, gerekli önlemleri alarak, alıcılarak ve devamlılığını sağlayarak, trafik akımını ve güvenliğini bozmayacak tarzda yapmak,
- c) Zorunlu nedenlerle meydana gelen arıza, engel ve benzerlerini en kısa zamanda ortadan kaldırarak karayolunu kullananlara ve araçlara zarar vermeyecek duruma getirmek,
- d) Şehiriçi karayolu kenarında çeşitli tesislerin yapımı süresince; kaldırımlarda, tünel, tünel aydınlatılması ve benzerlerini yaparak güvenli geçiş sağlamak ve yaya yollarını trafiğe açık bulundurmak,

Zorundadırlar.

Bu çalışmalar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engeller bütün sorumluluk, bunları yaratan kişilere ait olmak üzere zabıtaca kaldırılır, yapılan masraflar sorumlulara ödetilir.

(Dördüncü fıkra mülga: 18/1/1985 - KHK 245/16 md.)

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayanlar fiil başka bir suç oluştursa bile ayrıca 7 200 000 lira para cezası ile cezalandırırlar.

Karayolu yapısı ve trafik işaretlerinin korunması:

Madde 14 – Karayolu yapısı ve trafik işaretleri ile ilgili olarak;

- a) Karayolu yapısı üzerine, trafiği güçlestirecek, tehlikeye sokacak veya engel yaratacak, trafik işaretlerinin görülmelerini engelleyecek veya güçlestirecek şekilde bir şey koymak, atmak, dökmek, bırakmak ve benzeri hareketlerde bulunmak,
- b) Karayolu yapısını, trafik işaretlerini ve karayoluna ait diğer yapı ve güvenlik tesislerini, üzerlerine yazı yazarak, çizerek veya başka şekillerde bozmak, yerlerini değiştirmek veya ortadan kaldırmak,

Yasaktır.

Meydana gelen tehlike ve engeller, ilgili kuruluşlar ve zabıtaca ortadan kaldırılır, bozukluk ve eksiklikler yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşca derhal giderilir, zarar karşılıkları ve masrafları sorumlulara ödetilir.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne uymayanlara 7 200 000 lira para cezası verilir.

Trafik işaretleri:

Madde 15 – (Değişik birinci fıkra: 25/6/2010-6001/34 md.) Trafığı düzenlemede kullanılan işaret levhaları, ışıklı ve sesli işaretler, yer işaretlemeleri ile benzeri trafik işaretleri, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli kuruluşlarca temin ve tesis edilerek sürekliliği ve işlerliği sağlanır.

(İkinci fıkra Mülga: 18/1/1985 - KHK 245/16 md.)

Görülen eksiklikler ilgili kuruluşlara bildirilerek giderilmesi sağlanır.

Trafik işaretlerinin standart, anlam, nicelik ve nitelikleri ile diğer esasları İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bayındırlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Karayolu dışında, kenarında veya üzerindeki diğer levhalar, ışıklar ve işaretlemeler:

Madde 16 – Karayolu dışında, kenarında veya karayolu sınırı içinde, trafik işaretlerinin görülmelerini engelleyecek, anlamlarını değiştirecek veya güçlestirecek, tereddüte sebep olacak veya yanıtacak ve trafik için tehlike veya engel yaratacak şekilde levhalar, ışıklar, işaretlemeler ile, ağaç, direk, yanın musluğu, çeşme, parmaklık gibi yapı elemanları veya benzerlerini dikmek, koymak veya bulundurmak yasaktır.

(Değişik: 18/1/1985- KHK 245/5 md.; Aynen kabul: 28/3/1985 - 3176/5 md.) Zorunlu hallerde bunların bulunabileceği yer, nitelik ve nicelikleri ile hangi şartlarda bulunabileceği, hangilerinin izne bağlı olduğu ve bunlarla ilgili diğer esaslar ve 13 üncü maddede belirtilen karayolu yapısında yapılacak çalışmalar ile ilgili esaslar, İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca çıkartılacak yönetmelikle düzenlenir.

Verilen izinler, ilgili valiliğe bildirilir.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine aykırı hareket edenler 72 000 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

(Değişik son fıkra: 25/6/2010-6001/34 md.) Ayrıca bunlar, bütün sorumluluk ve giderler mal sahibine ait olmak üzere yolun yapımı, bakımı, işletilmesi ile ilgili kuruluşça kaldırılır.

Belediye sınırları dışında karayolu kenarındaki yapı ve tesisler:

Madde 17 – Karayollarında her iki taraftan sınır çizgisine elli metre mesafe içinde bağlantıyı sağlayacak geçiş yolları yönünden; akaryakit, servis, dolum ve muayene istasyonları, umuma açık park yeri ve garaj, terminal, fabrika, işhanı, çarşı, pazar yeri, eğlence yerleri, turistik yapı ve tesisler, inşaat malzemesi ocak ve harmanları, maden ve petrol tesisleri, araç bakım, onarım ve satım işyerleri ve benzeri trafik güvenliğini etkileyebilecek yapı ve tesisler için, o karayolunun yapım ve bakımı ile sorumlu kuruluştan izin alınması zorunludur.

Verilen izinler, ilgili valiliğe bildirilir.

İzinsiz yapılan bu gibi tesislerin yapımı ve işletilmesi yetkililere durdurulacağı gibi, yönetmelikteki şartlar yerine getirilmeden işletme izni verilmez ve bağlantı yolu, her türlü gider sorumlulara ait olmak üzere yolun yapım ve bakımı ile ilgili kuruluşça ortadan kaldırılır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayanlar 72 000 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Belediye sınırları içinde bulunan karayolu kenarındaki yapı ve tesisler:

Madde 18 – (Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/6 md.; Aynen kabul: 28/3/1985 - 3176/6 md.)

Belediye sınırları içindeki karayolları kenarında yapılacak veya açılacak 17 nci maddede sayılan yapı ve tesisler için;

a) Belediyelerden izin alınması,

b) **(Değişik: 17/10/1996-4199/8 md.)** Belediyelerce bu iznin verilmesinde, trafik güvenliği bakımından bu tesisler hakkındaki Yönetmelikte belirlenen şartların yerine getirilmesini sağlamaları ve ayrıca Karayolları Genel Müdürlüğü'nün yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayolu kenarında yapılacak ve açılacak olanların bu yollara bağlantıları için bu Genel Müdürlüğü ilgili bölge müdürlüğünden uygun görüş almaları,

Zorunludur.

İzinsiz yapılan bu gibi tesislerin yapımı ve işletilmesi yetkililerce durdurulacağı gibi, yönetmelikteki şartlar yerine getirilmeden işletme izni verilmez ve bağlantı yolu, her türlü gider sorumlulara ait olmak üzere yolun yapım ve bakımı ile ilgili kuruluşlarca ortadan kaldırılır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine aykırı olarak izinsiz yapı yapanlar 72 000 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Bu madde ve 17 nci maddede belirtilen tesislere ait şartlar, izin ve denetim esasları Bayındırlık ve İşkan Bakanlığına düzenlenen yönetmelikte gösterilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Tescil (...)¹⁵ Belgeleri, Tescil Plakaları, Motorlu Araçlara Ait Şartlar ve Muayene

BİRİNCİ BÖLÜM

Tescil (...)¹⁵ Belgeleri, Tescil Plakaları

Tescil belgesi alma zorunluluğu:

Madde 19 – Araç sahipleri araçlarını yönetmelikte belirtilen esaslara göre yetkili kuruluşla tescil ettirmek ve tescil belgesi almak zorundadırlar.

Ancak:

a) Tescil edildiği ülkenin tescil belgesi ve tescil plakası bulunan ve geçici olarak Türkiye'ye girmesine izin verilmiş olan araçlar,

b) Tescil edildiği ülkenin tescil belgesi ve tescil plakası bulunan ikili ve çok taraflı anlaşmalara göre, Türkiye'de tescil zorunluluğundan muaf tutulmuş araçlar,

¹⁵ Bu Kısım başlığı ile aynı Kısmın Birinci Bölüm başlığında yer alan “ve Trafik” ibareleri 2/1/2017 tarihli ve 680 sayılı KHK’nın 51 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmış, daha sonra bu hükmü 1/2/2018 tarihli ve 7072 sayılı Kanunun 50 nci maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

c) Araç imal, ithal, ihraç edenlerin ve satıcılığını yapanların, ithal, ihraç, depolama, teşhir ve satış amacıyla geçici olarak bu işlere mahsus yerlerde maliki olarak bulundukları motorlu araçlar.

d) Tescil zorunluluğu bulunan motorlu taşıtlarla çekilenler ile 22 nci maddenin (c) bendine göre tescili gerekli görülenler hariç, bütün motorsuz taşıtlar,

Bu hükmün dışındadır.

Araçların satış, devir ve tescili ile bu işlemlerle ilgili yetki ve sorumluluk:¹⁶

Madde 20 – (Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/7 md.; Değiştirilerek kabul: 28/3/1985-3176/7 md.)

Tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esaslar şunlardır:

a) Araç sahipleri,

1. (Değişik: 13/2/2011-6111/55 md.) Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; bunların hurda durumuna gelmesi hâlinde ise bir ay içinde tescilin silinmesi için ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğü'nün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmak,

2. (Değişik: 2/4/1998 - 4358/3 md.) Tescilin yapılması veya silinmesi için vergi kimlik numarası ile yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeleri sağlamak,

Zorundadırlar.

b) Araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idareleri bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlüdürler.

c) Tescil belgesi, aracın başkasına satış veya devrine, hurdaya çıkarılmasına veya araçta, yönetmelikte belirtilen niteliklerin değişmesine kadar geçerli sayılır.

d) (Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

Satış ve devir işlemi, sicilne işlenmek üzere üç iş günü içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu ile vergi dairesine bildirilir. Bu bildirimle birlikte alıcı adına trafik tescil işlemi gerçekleşmiş sayılır. Satış ve devir tarihi itibarıyle, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu hükümleri uyarınca eski malikin vergi mükellefiyeti sona erer, yeni malikin vergi mükellefiyeti başlar.

Yapılan satış ve devir işlemi üzerine noterler tarafından yeni malik adına bir ay süreyle geçerli tescile ilişkin geçici belge düzenlenir.

¹⁶ Bu madde başlığı "Tescil süresi ve bildirme mecburiyeti, satış ve devirler ile noterlerin sorumluluğu:" iken, 24/12/2009 tarihli ve 5942 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle 1/5/2010 tarihinden geçerli olmak üzere metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan sorumluluk hükümleri saklı kalmak kaydıyla, anılan maddede ve bu bentte yer alan isteme ve bildirmeleri elektronik ortamdaaptırmaya ve bu konuda yükümlülük getirmeye, elektronik bildirmelere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Gelir İdaresi Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü yetkili olup, bu kurumlar satış, devir ve tescile ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli elektronik veri akışını sağlarlar. Satış ve devir işlemlerini yapanlar, bu işlemler sırasında edindikleri bilgileri ifşa ettikleri takdirde Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesi uyarınca cezalandırılırlar.¹⁷

Satış ve devir işlemlerinin bildiriminden itibaren bir aylık süre içerisinde ilgili trafik tescil kuruluþu veya Emniyet Genel Müdürlüğünün uygun gördüğü kamu kurum veya kuruluşları tarafından yeni malik adına tescil belgesi düzenlenerek elden veya posta aracılığıyla teslim edilir. Tescil belgesinin bir ay içerisinde teslim edilememesi halinde yeni malike sorumluluk yüklenmez.

Bu bentte düzenlenen satış ve devir işlemlerine ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisi ve değerli kağıt bedellerinden istisnadır. Trafik tescil kuruluşunda yeni malik adına yapılacak tescil nedeniyle düzenlenmesi gereken değerli kağıtların bedelleri, satış ve devir esnasında noterler tarafından tahsil edilir ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 119 uncu maddesi uyarınca beyan edilerek ödenir. Bu bentte yer alan işlemler sebebiyle noterlere herhangi bir pay veya aidat ödenmez.¹⁸

1512 sayılı Kanunun 112 ncı maddesi uyarınca belirlenen ücret uygulanmaksızın satış ve devre ilişkin her türlü işlem karşılığında toplam 20 Türk Lirası maktu ücret alınır. Söz konusu ücret, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan ücret tutarının o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle hesaplanır.

Haciz, müsadere, zapt, buluntu, trafikten men gibi nedenlerle; icra müdürlükleri, vergi dairesi müdürlükleri, milli emlak müdürlükleri ile diğer yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından satışı yapılan araçların satış tutanaðının bir örneği aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşlarına üç işgünü içerisinde gönderilir. Aracı satın alanlar gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak ilgili trafik tescil kuruluşundan bir ay içerisinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar. Alıcıların tescil belgesi almak için süresinde başvurmamaları halinde bu araçları alıcıları adına re'sen kayıt ve tescil ettirmeye Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Bu bentinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye İçişleri ve Maliye Bakanlıklar yetkilidir.

e) **(Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.)** Araç satın alıp, bu maddenin birinci fikrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine uymayanlar ile (d) bendinin sekizinci paragrafi hükümlerine göre bir ay içerisinde tescil belgesi almayan alıcılara 130 Türk Lirası, (d) bendi hükümlerine uymayan noterlere ise her bir işlem için 1.000 Türk Lirası idari para cezası verilir. Tescil yapılmadan trafiþe çıkarılan araçlar, tescil yapılmaya kadar trafikten men edilir.

¹⁷ Bu maddenin (d) bendi 24/12/2009 tarihli ve 5942 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değiştirilmiş olup bu değişikliğin yürürlük tarihi aynı Kanunun 3 üncü maddesiyle 1/5/2010 olarak tespit edilmiştir. Ancak mezkur maddeyle dördüncü paragrafin 31/12/2009 tarihinde yürürlüğe gireceği hükmü altına alınmıştır.

¹⁸ 4/12/2025 tarihli ve 7566 sayılı Kanunun 13 ncü maddesiyle bu paragrafta yer alan "Bu bentte düzenlenen satış ve devir işlemleri her türlü harçtan, bu işlemlere" ibaresi "Bu bentte düzenlenen satış ve devir işlemlerine" şeklinde değiştirilmiştir.

Tescil belgesi ve tescil plakası alma zorunluluğu ile hurdaya ayrılan araçlar:¹⁹²⁰

Madde 21 – Tescil edilen araçlar, "Tescil Belgesi" ve "Tescil Plakası" alınmadan karayollarına çıkarılamaz. (**Ek cümle: 13/2/2011-6111/56 md.**) Ancak, ilk tescili yapılan araçlar için düzenlenen tescile ilişkin geçici belgelerin geçerlilik süresi içinde, tescil belgesi alma zorunluluğu aranmaz.

(**Değişik:18/10/2018-7148/15 md.**) Birinci fikra hükmüne uymayan sürücüler 1.002 Türk lirası idari para cezası ile cezalandırılırlar.

(**Değişik:18/10/2018-7148/15 md.**) Birinci fikra hükmüne aykırılığı tespit edilen araçlar eksiklikleri giderilinceye kadar trafikten menedilir.

Tescil belgesi geçersiz duruma gelince sürekli olarak, üzerinde eksik veya yanlış bilgi bulunması halinde geçici olarak trafik zabıtاسınca geri alınır.

(**Ek:18/10/2018-7148/15 md.**) Hurdaya çıkarılmış araçların karayolunda sürülmesi yasaktır. Bu araçların karayolunda sürüldüğünün tespiti hâlinde sürücüsüne 2.018 Türk lirası idari para cezası verilir ve bu araçlar trafikten menedilir. Ayrıca mülki amir tarafından el konulur ve aracın mülkiyeti kamuya geçer.

(**Ek:18/10/2018-7148/15 md.**) Araçların hurdaya çıkarılmasına dair usul ve esaslar Yönetmelikte belirlenir.

Belge ve plaka vermeye yetkili kuruluşlar:

Madde 22 – (Değişik: 18/1/1985-KHK 245/8 md.; Aynen kabul: 28/3/1985-3176/8 md.)

Yönetmelikte gösterilen esaslara göre:

a) Askeri maksatlarla kullanılan Türk Silahlı Kuvvetlerine ait bütün araçlar ile çeşitli anlaşmalara göre askeri amaçla yurdumuzda bulunan kuruluşlara ait araçların tescilleri Türk Silahlı Kuvvetlerince,

b) Raylı sistemle çalışan araçların tescilleri, kullanıldığı yerlere göre ait olduğu kuruluşlarca,

c) İş makinesi türünden araçların tescilleri;

1. Kamu kuruluşlarına ait olanlar ilgili kuruluşlarında,

2. (**Değişik: 17/10/1996-4199/10 md.**) Özel veya tüzel kişilere ait olanlardan; tarım kesiminde kullanılanlar ziraat odalarında, tarım kesiminde kullanılanların dışında kalan ve sanayi, bayındırılık ve diğer kesimlerde kullanılanların tescilleri, üyesi oldukları ticaret, sanayi veya ticaret ve sanayi odalarında,

d) Tarım kesiminde kullanılanlar hariç, İl Trafik Komisyonlarından karar alınmak şartı ile motorsuz taşıtlardan gerekli görülenlerin tescilleri belediyelerce,

¹⁹ 2/1/2017 tarihli ve 680 Sayılı KHK'nın 51inci maddesi ile bu maddenin başlığında yer alan "Trafik belgesi" ibaresi "Tescil belgesi" şeklinde, birinci fikrasının birinci cümlede yer alan "Trafik Belgesi" ibaresi "Tescil Belgesi" şeklinde, aynı fikranın ikinci cümlede yer alan "trafik belgesi" ibaresi "tescil belgesi" şeklinde ve dördüncü fikrasında yer alan "Trafik belgesi, tescil" ibaresi "Tescil" şeklinde değiştirilmiş, daha sonra bu hüküm 1/2/2018 tarihli ve 7072 sayılı Kanunun 50 nci maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

²⁰ 18/10/2018 tarihli ve 7148 sayılı Kanunun 15inci maddesiyle madde başlığı "Tescil belgesi ve tescil plakası alma zorunluluğu" iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

e) (Mülga: 13/2/2011-6111/57 md.; Yeniden düzenleme: 2/1/2017-KHK-680/52 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/51 md.) Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığına ait bütün araçların tescilleri Emniyet Genel Müdürlüğü'nce, Yapılır, belge ve plakaları verilir.

(Ek fikra: 13/2/2011-6111/57 md.) Birinci fikrada sayılanlar dışında kalan bütün araçların tescilleri, araca ait belgelerin düzenlenmesi, kişiselleştirilmesi, kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine elden veya posta aracılığı ile teslimi işlemleri Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarında yapılır. Emniyet Genel Müdürlüğü; ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapmak üzere, elektronik ortamda oluşturduğu bir ay süre ile geçerli tescile ilişkin geçici belgeyi basmak ve araç sahibine vermek üzere kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerini yetkilendirilebilir. Yetkilendirilen bu gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri, yapacakları işlemleri aralarında düzenleyebilecekleri protokol çerçevesinde başka gerçek veya özel hukuk tüzel kişilere de yaptırabilirler. Araca ait kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine elden veya posta yoluyla teslimi, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen kamu kurum veya kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişilere de yaptırılabilir. Bu işlemlerin yapılmasına dair usûl ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

(Ek fikra: 13/2/2011-6111/57 md.) Tescil belgesinin bir ay içinde teslim edilememesi hâlinde, buna ilişkin olarak araç sahibine sorumluluk yüklenmez.

(Ek fikra: 13/2/2011-6111/57 md.) Genel hükümlerden kaynaklanan sorumlulukları saklı kalmak üzere, ikinci fikra hükmüne göre yetkilendirilmiş gerçek veya özel hukuk tüzel kişilere, belirlenen usûl ve esaslara aykırı hareket etmeleri halinde tespitin yapıldığı yerin mülki amiri veya bu konu ile ilgili olarak yetkilendireceği trafik tescil birim amiri tarafından on bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(Ek fikra: 13/2/2011-6111/57 md.) Tescile ilişkin geçici belge, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun uygulanmasında resmî belge sayılır.

Belge ve plakaların araçlar üzerinde bulundurulması zorunluluğu:

Madde 23 – (Değişik: 3/10/2016-KHK-676/20 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/18 md.)

Araç tescil belgesi ve tescil plakasının, araç üzerinde uygun durumda bulundurulması zorunludur.

Araç tescil belgesini araçta bulundurmayan veya tescil plakasını monte edilmesi gereken yerin dışında farklı bir yere takan sürücülere 92 Türk Lirası idarî para cezası verilir. Araç bilgileri doğrulanıncaya ve plaka uygun yere takılınca kadar araç trafikten men edilir.

Yönetmelikte belirtilen nitelik veya ölçülere aykırı plaka takan, öngörülen sayıda plaka takmayan ya da farklı okunmasına veya okunamamasına neden olacak şekilde plakasında değişiklik yapan araç sahibine 412 Türk Lirası idarî para cezası verilir, plakanın uygun duruma getirilmesi için 7 gün süre tanınır. Bu süre sonunda tescil plakalarını uygun duruma getirmeyenler hakkında 844 Türk Lirası idarî para cezası verilir ve tescil plakası uygun duruma getirilinceye kadar araç trafikten men edilir.

Tescilli aracı plakasız kullanan sürücüye 1.698 Türk Lirası idari para cezası verilir ve tescil plakası takılincaya kadar araç trafikten men edilir.

Başka bir araca tescilli veya sahte plakayı takan veya kullananlara 5.000 Türk Lirası idari para cezası verilir ve araç trafikten men edilir. Ayrıca bu kişiler Türk Ceza Kanununun 204 üncü maddesi hükmüne göre cezalandırılır.

Araç muayene raporu:²¹

Madde 24 – (Değişik: 2/1/2017 – KHK-680/53 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/52 md.)

Bu Kanunun 35inci maddesiyle yetkilendirilen kuruluşlarca araç muayene raporu tanzim edilebilmesi için araç tescil belgesi veya sahiplik belgesi ile zorunlu mali sorumluluk sigortasının ibrazı zorunludur.

Tescil belgesi ve tescil plakalarının verilmesi şartları, geçerlilikleri, süreleri, nitelik ve nicelikleri ile diğer esaslar yönetmelikte gösterilir.

Geçici trafik belgeleri ile geçici tescil plakaları:

Madde 25 – Tescilsiz olup, karayolunda geçici olarak kullanılacak araçlara mali mesuliyet sigortası yaptırılmış olmak şartı ile ilgili tescil bürosundan geçici trafik belgesi ile geçici tescil plakası alınması zorunludur.

Geçici trafik belgeleri ve geçici tescil plakalarının çeşitleri, verilme şartları, geçerlilik süreleri, nicelik ve nitelikleri, yurt dışından getirilecek veya yurt dışına götürülecek olan araçlara geçici tescil plakası verilmesi şartları ile diğer esaslar yönetmelikte belirtilir.

(Yeniden Düzenleme: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayanlar 3 600 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca, trafik zabıtاسınca bu geçici belge ve plakalar iptal edilerek, araçlar trafikten men edilir.²²

Araçlara ait trafik ayırım işaretleri ve diğer işaretler:

Madde 26 – Belirli araçlarda, çalışma yerini ve şeklini, kapasite ve diğer niteliklerini belirleyen plaka, ışık, renk, şekil, simbol ve yazı gibi ayırım işaretleri bulundurulması zorunludur.

(Ek:18/10/2018-7148/16 md.) Mevzuatta belirtilen ışıklı ve/veya sesli uyarı işaretini veren cihazların mevzuatta izin verilmeyen araçlara takılması ve kullanılması yasaktır.

(Değişik: 17/10/1996-4199/11 md.) Araçların dışında bulundurulması zorunlu işaretlerden başka, araçlara; reklam, yazı, işaret, resim, şekil, simbol, ilan, flama, bayrak ve benzerlerinin takılması, yazılması, sesli ve ışıklı donanımların bulundurulması ve izin verilmesine dair esas ve usuller ile diğer hususlar İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

(Mülga: 21/2/2001 - 4629/6 md.)

(Değişik fıkra:21/11/2024-7533/25 md.) Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne

²¹ 2/1/2017 tarihli ve 680 sayılı KHK'nın 53inci maddesiyle bu madde başlığı ‘‘Trafik belgesi verilmesi için zorunlu belgeler’’ iken ‘‘Araç muayene raporu’’ şeklinde değiştirilmiş, daha sonra bu hüküm 1/2/2018 tarihli ve 7072 sayılı Kanunun 52nci maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

²² Bu maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları, 21/5/1997 tarih ve 4262 sayılı Kanunun dördüncü maddesi ile birleştirilmek suretiyle üçüncü fıkraya olarak düzenlenmiştir.

uymayan sürücüler ile üçüncü fikrasına göre çıkarılacak yönetmelik hükümlerine aykırı davranışan sürücülere 690 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanır. İkinci fikra hükümlerine uymayan sürücülere ise 96.000 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri otuz gün süreyle geri alınır ve araç otuz gün süre ile trafikten menedilir. İkinci fikra hükümlerinin son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde iki veya daha fazla kez ihlal edilmesi halinde sürücülere her seferinde 192.000 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri altmış gün süreyle geri alınır ve araç altmış gün süre ile trafikten menedilir. (**İptal cümle: Anayasa Mahkemesinin 10/9/2025 tarihli ve E.: 2025/122, K.: 2025/185 sayılı Kararı ile.**)

(Ek fikra:21/11/2024-7533/25 md.) Bu maddenin ikinci fikrasına göre çıkarılan yönetmelikte belirtilen araçlarda; ışıklı ve sesli uyarı işaretlerinin takılacağı yerlerin dışında bulundurulması ve kullanılması durumunda sürücülere 96.000 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanır. Son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde iki veya daha fazla kez ihlal edilmesi halinde sürücülere her seferinde 192.000 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri otuz gün süreyle geri alınır ve araç otuz gün süre ile trafikten menedilir.

Ayırımlı işaretleri bulunmayan araçlar trafik zabıtاسınca trafikten men edilir.

Yönetmelikte belirtilen şartlara aykırı olarak bulundurulanlarla, araçlara izin alınmadan yazılan yazılar sildirilir veya takılan donanımlar bütün giderler ve sorumluluk işletene ait olmak üzere söktürülür. (Ek cümle:21/11/2024-7533/25 md.) Ayrıca ikinci fikra kapsamındaki cihazlara mülki amir tarafından el konulur ve mülki amir tarafından mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(Ek fikra:21/11/2024-7533/25 md.) Sürücü belgesi geri alma işlemleri bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır. Altmış gün süre ile sürücü belgesi geri alınanların sürücü belgeleri psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanının muayenesinden geçirilerek sürücü belgesi almasına mani hâli olmadığından anlaşılması halinde iade edilir. Bu madde kapsamında geri alınan sürücü belgeleri bu Kanun kapsamında verilen trafik idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şartıyla iade edilir.

Tanınma işaretleri:

Madde 27 – Esasları yönetmelikte açıklanan ve araçların tanınmasına yarayan, motorşasi, seri numaraları, gerektiğinde yüklü, yüksüz ağırlıkları gibi işaretleri bulunmayan araçlara tescil belgesi verilmez.²³

Tanınma işaretleri bulunmayan veya bilinmeyen araçların, işaretleri tescil bürolarınca belirlenir ve belgelerine işlenir.

²³ 2/1/2017 tarihli ve 680 sayılı KHK'nın 54 üncü maddesi ile bu fikrada yer alan "trafik belgesi" ibaresi "tescil belgesi" şeklinde değiştirilmiş, daha sonra bu hükmü 1/2/2018 tarihli ve 7072 sayılı Kanunun 53 üncü maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

Devlet malı araçların ayırım işaretleri ve tescil plakaları:

Madde 28 – Devlet malı araçların tescil plakalarının rengi ayrı olur.

Emniyet, Jandarma ve Sahil Güvenlik araçlarının renklerine göre boyama şekli ile ayırım işaretleri diğer resmi ve özel kuruluşlarla gerçek ve tüzelkilere ait araçlarda kullanılamaz.²⁴

Bu maddenin ikinci fikrasına aykırı olarak boyanan veya ayırım işaretini kullanan araçlar aykırılık giderilinceye kadar trafikten men edilir.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne uymayanlar 3 600 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Motorlu Araçlara Ait Şartlar

Araçların karayoluna uygunluğu ve teknik esaslar:

Madde 29 – (Değişik: 17/10/1996-4199/12 md.)

Araçların yapım ve kullanma bakımından karayolu yapısına ve trafik güvenliğine uyması zorunludur. Yapım safhasında, araçların Tip Onayı Yönetmeliği ile buna bağlı diğer yönetmeliklerin çıkarılmasına Sanayi ve Ticaret Bakanlığı yetkilidir. Tip Onayı Yönetmeliği ve buna bağlı diğer yönetmelikler Bayındırlık ve İskan Bakanlığının görüşü alınarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığında düzenlenir.

Araçların teknik şartlara uygunluğu:

Madde 30 – Araçların, esasları yönetmelikte belirtilen şekilde ve tarzda teknik şartlara uygun durumda bulundurulması zorunludur.

a) **(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.)** Servis freni, lastikleri, dış ışık donanımından yakını ve uzağı gösteren ışıklar ile park, fren ve dönüş ışıkları noksan, bozuk veya teknik şartlara aykırı olan araçları kullanan sürücüler 1 800 000 lira para cezası,

b) **(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.)** Diğer eksiklik ve bozuklukları bulunan araçlarla, görüşü engelleyecek veya bir kaza halinde içindeler için tehlikeli olabilecek süs aksesuar eşya ve çıktıları olan araçları kullananlarla, karayolunu kullananlar için tehlike yaratacak şekilde olan veya görüşü engelleyecek ve çevredekileri rahatsız edecek derecede duman veya gürültü çeken araçları kullanan sürücüler 3 600 000 lira para cezası,

İle cezalandırılırlar.

Bu maddenin (a) bendinde belirtilen eksiklik ve bozuklukları bulunan araçlar, teknik şartlara uygun duruma getirilinceye kadar trafik zabıtاسınca trafikten men edilebilir. (b) bendindeki şartlara uymayan ve uyumsuzluğu trafik emniyetini tehlikeye düşürmeyecek nitelikte olan araçların şartlara uygun duruma getirilmesi ihtar olunur. İhtarda verilen süre için teknik şartlara uygun duruma getirilmemişinin tespiti halinde araç trafik zabıtасınca trafikten men edilir.

²⁴ 2/1/2017 tarihli ve 680 sayılı KHK'nın 55inci maddesiyle, bu fikrada yer alan "Emniyet" ibaresinden sonra gelmek üzere "Jandarma ve Sahil Güvenlik" ibaresi eklenmiş, daha sonra bu huküm 1/2/2018 tarihli ve 7072 sayılı Kanunun 54uncu maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

Araçlarda bulundurulması zorunlu gereçler:

Madde 31 – (Değişik: 8/3/2000 - 4550/1 md.)

Araçlarda;

- a) Özelliklerine ve cinslerine göre yönetmelikte nitelik ve nicelikleri belirtilen gereçlerin,
- b) Kamyon, çekici ve otobüslerde ayrıca takoğraf, taksi otomobilinde ise taksimetre,

Bulundurulması ve kullanılır durumda olması zorunludur. Ancak, 2918 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki yıllarda üretilen araçlarla, resmi taşıt olarak tescil edilmiş ve edilecek olanlar ile şehiriçi ve belediye mücavir alanı içerisinde yolcu ve yük nakliyatı yapanlarda takoğraf bulundurma ve kullanma zorunluluğu aranmaz. Takoğraf cihazları mekanik, elektronik olabileceği gibi elektro mekanik de olabilir.

Birinci fikranın (a) bendinde sayılan gereçleri bulundurmayan, kullanmayan veya kullanılabilir durumda bulundurmayan sürücüler 8.500.000 lira; (b) bendine göre araçlarında taksimete, takoğraf bulundurmayan, kullanmayan veya kullanılabilir durumda bulundurmayan sürücüler 34.800.00 lira para cezası ile cezalandırılırlar. Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse ayrıca, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir. Aynı bentte belirtilen cihazları bozuk imal edenler veya bozulmasına vasıta olanlar ile bu durumdaki cihazları kullanan araç sürücüler ve işletenleri üç aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ve 526.700.000 lira hafif para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca (b) bendi hükmüne uygun durumda bulunmayan araçlar trafik zabıtاسınca; eksiklikleri giderilinceye kadar trafikten men edilir.²⁵²⁶

Araçlar üzerindeki değişiklikleri bildirme

Madde 32 – (Başlığı ile Birlikte Değişik: 18/10/2018-7148/17 md.)

Araçlar üzerinde mevzuata uygun şekilde yapılan her türlü değişikliğin işlenen tarafından otuz gün içinde araç tescil belgesine işletilmesi zorunludur. Bu fikra hükmüne uymayan işletenlere 108 Türk lirası idari para cezası verilir.

Üzerinde teknik değişiklik yapılan araçlar, değişikliğin mevzuata uygun olarak yapıldığı belgelenip bu durum ilgili tescil kuruluşunda araç tescil belgesine işletilinceye kadar trafikten menedilir.

Mevzuata uygun olarak yapıldığı belgelenemeyen teknik değişikliğin çevredekileri rahatsız edecek derecede gürültü çıkaracak özellikle olması durumunda 1.002 Türk lirası idari para cezası uygulanır. Ayrıca, araç mevzuata uygun duruma getirilinceye kadar trafikten menedilir.

Taşınması özel izne bağlı yükler:

Madde 33 – Ağırlık ve boyutları bakımından özelliği olan, başka ulaşım sistemleri ile

²⁵ Anayasa Mahkemesi'nin 12/7/2017 tarihli ve E.: 2017/122, K.: 2017/122 sayılı Kararı ile, bu maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi; aynı fikranın birinci cümlesinde yer alan "Birinci fikranın ... (b) bendine göre araçlarında taksimete, ... kullanmayan ... sürücüler" ibaresi yönünden iptal edilmiştir.

²⁶ Anayasa Mahkemesinin 18/5/2023 tarihli ve E: 2023/41, K: 2023/102 sayılı Kararı ile bu fikranın ikinci cümlesi, birinci cümlesinde yer alan "Birinci fikranın ... (b) bendine göre araçlarında ... takoğraf ... kullanmayan ... sürücüler" ibaresi yönünden iptal edilmiştir.

taşınması olmayan ve taşıma sınırını aşıp da taşınması zorunlu olan yüklerin taşınması için, Karayolları Genel Müdürlüğü'nden izin alınması zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Araçların Muayenesi ve Muayeneye Yetkili Kuruluşlar

Araçların muayenesi:

Madde 34 – Trafiğe çıkarılacak motorlu araçların teknik şartlara uyup uymadığı ekonomik yapıları da, dikkate alınmak suretiyle belirli zamanlarda muayene edilerek tespit edilir.

(Ek: 17/10/1996-4199/14 md.) Bu Kanuna göre, yaptırılması zorunlu olan mali sorumluluk sigortası geçerli teminat tutarları üzerinden yaptırılmış araçlar, muayeneye alınmazlar.

Motorlu araçların muayenelerinin, yönetmelikte belirtilen süreler içinde yaptırılması zorunludur.

(Değişik: 25/6/1988 - KHK-330/3 md.; Aynen kabul : 31/10/1990 - 3672/2 md.)

Muayene süresi dolmadan kazaya karışması sonucu yetkili zabıtaca muayenesi gerekli görülenler ile üzerinde değişiklik yapılan araçların ayrıca özel muayenesi zorunludur. Bu muayeneler öncelikle yapılır.

Karayollarında kullanılmakta olan araçların, teknik şartlara uyup uymadığı trafik zabıtاسıca kontrol edilerek her an muayeneleri yapılabilir.

(Değişik: 18/10/2018-7148/18 md.) Muayenesi yapılmamış bir araçla trafiğe çıkışması hâlinde, araç sahibine 235 Türk lirası idari para cezası verilir. Bu araçlara, muayenelerinin yapılması için süre ve şartları Karayolları Trafik Yönetmeliğinde belirtilen şekilde izin verilir. İzin verilen süre sonunda, muayenesi yapılmadan veya muayene sonucunda emniyetsiz rapor verilen araçların trafiğe çıkarılması hâlinde, araç sahibine 488 Türk lirası idari para cezası verilir.

(Ek: 16/7/2004-5228/44 md.) Bu araçlar trafikten men edilir ve en yakın muayene istasyonuna gönderilirler.

(Değişik: 18/10/2018-7148/18 md.) Araç muayene sonuçları, Karayolu Düzenleme Genel Müdürlüğü ile Emniyet Genel Müdürlüğü arasında yapılacak bir protokol çerçevesinde, Emniyet Genel Müdürlüğü ile paylaşılır.

Muayeneye yetkili kuruluşlar:

Madde 35 – (Değişik : 16/7/2004-5228/45 md.)

Araçların muayeneleri Ulaştırma Bakanlığı ait muayene istasyonlarında veya bu Bakanlık tarafından işletme yetki belgesi ile yetki verilmesi halinde ise, yetki verilen gerçek veya tüzel kişilere ait muayene istasyonlarında yapılır. Yetki verilen gerçek veya tüzel kişiler, bu yetkilerini Ulaştırma Bakanlığının onayı ile alt işleticilere aynı standartları sağlamak koşulu ile devredebilirler. Bu devir, yetki verilen gerçek ve tüzel kişilerin sorumluluklarını ortadan kaldırır. Bu istasyonların yönetmelikler doğrultusunda aranan nitelik ve şartlara uygunluğunun saptanması sonucunda işletme belgesi Ulaştırma Bakanlığı tarafından verilir.²⁷

²⁷ Bu fikranın birinci cümlesinde yer alan "Araçların muayeneleri" ibaresinden sonra gelmek üzere

Muayene istasyonlarında; otobüs, kamyon, çekici ve tanker için 100 milyon lira, otomobil, minibüs, kamyonet, özel amaçlı taşıt, arazi taşıtı, römork ve yarı römork için 75 milyon lira, traktör (romorklu-romorksuz) motosiklet, motorlu bisiklet için 40 milyon lira muayene ücreti (katma değer vergisi hariç) alınır. Bu maddede sayılanların dışındaki araçların hangi gruba gireceği Ulaştırma Bakanlığınca belirlenir. Bu ücretler ile bu maddede yer alan para cezaları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, her yıl sonunda o yıl için Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca tespit ve ilân olunan yeniden değerlendirme oranında artırılarak belirlenir. Bu suretle hesaplanan ücret tutarlarında 1.000.000 liranın altındaki tutarlar dikkate alınmaz. Muayene süresi geçirilen her ay için muayene ücreti, yetki verilen gerçek veya tüzelkişi ya da alt işleticiler tarafından, % 5 fazlası ile tahsil edilir. Ay kesirleri tam ay olarak hesap edilir. Cumhurbaşkanı, uygulanmakta olan muayene ücretlerini her beş yılda bir % 20'ye kadar artırmaya veya eksiltmeye yetkilidir.²⁸

Yetki verilen gerçek veya tüzel kişilerce bir ay içinde muayene ücreti olarak doğrudan elde edilen hasılat ile yetki devrettikleri alt işleticilerce muayene ücreti olarak elde edilen hasılat tutarı toplamının (katma değer vergisi hariç) ilk üç yıl % 30'u, sonraki yedi yıl % 40'i, daha sonraki on yıl % 50'si ile % 5 oranında fazla tahsil edilen tutarın tamamı Hazine payı olarak, izleyen ayın yedinci günü akşamına kadar, yetki verilen gerçek veya tüzel kişi tarafından, yıllık gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine şekli ve içeriği Maliye Bakanlığınca belirlenen bir bildirim ile birlikte ödenir.

Bu madde gereğince ödenmesi gereken Hazine payını süresinde ödemeyen ya da eksik ödeyen yetki verilen gerçek veya tüzel kişilerden, söz konusu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ilgili vergi dairesince tahsil edilir. Muayene edilen araç sayısı ve muayene ücretinin eksik bildirilmesi veya hiç bildirilmemesi nedeniyle süresinde ödenmeyen Hazine payı, ödenmesi gerektiği tarihten itibaren aynı Kanunun 51inci maddesine göre uygulanacak gecikme zammi ile birlikte tahsil edilir. Ayrıca, eksik bildirilen veya hiç bildirilmeyen muayene ücretine ilişkin Hazine payının üç katı tutarında idarî para cezası uygulanır. Söz konusu ceza tutarı ilgilisine yapılacak tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Para cezasına dava açılması tahsilatı durdurmaz.

Askeri araçlarla, raylı sistemle çalışan veya iş makinesi türünden araçların muayeneleri yönetmelikte belirlenen esaslara göre tescilini yapan kuruluşlarca yapılır. (**Ek cümle: 2/1/2017-KHK-680/57 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/56 md.**) Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına ait taşıtların muayeneleri ilgisine göre Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yapılır. (**Ek cümle: 15/8/2017-KHK-694/59 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/55 md.**) Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığına ait taşıtların

"Ulaştırma Bakanlığına ait muayene istasyonlarında veya bu Bakanlık tarafından işletme yetki belgesi ile yetki verilmesi halinde ise" ibaresi, ikinci cümlede yer alan "Yetki verilen gerçek veya tüzel kişiler, bu yetkilerini" ibaresinden sonra gelmek üzere "Ulaştırma Bakanlığının onayı ile" ibaresi, 3/7/2005 tarihli ve 5398 sayılı Kanunun 20inci maddesiyle eklenmiştir.

²⁸ 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 188inci maddesiyle bu fikrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

muayeneleri Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından yapılabileceği gibi anılan Müsteşarlık tarafından talep edilmesi durumunda Milli Savunma Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü veya Jandarma Genel Komutanlığı tarafından da yapılabilir.

Muayene istasyonlarında bulunacak makine, araç, gereç ile personelin nitelikleri, işletme, çalışma ve denetleme usulleri ve işletme belgesi ile diğer şartlar ve esaslar Ulaştırma Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Ulaştırma Bakanlığı tarafından işletme belgesi ile yetki verildiği halde, yönetmelikte belirtilen işletme şartlarına uymayan ve muayeneleri gerektiği şekilde yapmayan gerçek ve tüzel kişilere ilk seferinde bu istasyon için üçmilyar lira para cezası ile onbeş gün eksikliklerini düzeltme müddeti verilir. İkinci tekrarında aynı istasyon için beşmilyar lira para cezası ile onbeş gün eksikliklerini düzeltme müddeti verilir. Bir yıl içerisinde üçüncü tekrarında onmilyar lira para cezası verilir ve bu istasyonun işletme belgesi iptal edilir. Bu para cezaları ilgilisine tebliğ edildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde işletmecinin gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine ödenir, süresinde ödenmeyen tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. Para cezasına dava açılması tahsilatı durdurur.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülmekte olan Araç Muayene İstasyonları/Hizmetinin özelleştirilmesinde değer tespit işlemleri indirgenmiş nakit akımları (net bugünkü değer) yöntemine göre yürütülür.

BEŞİNCİ KISIM

Sürücü Belgeleri ve Sürücüler

Sürücü belgesi alma zorunluluğu:

Madde 36 – (Değişik : 24/5/2013 - 6487/18 md.)

Motorlu araçların, sürücü belgesi sahibi olmayan kişiler tarafından karayollarında sürülmESİ ve sürülmESİNE izin verilmesi yasaktır.

Araçlar, Yönetmelikte sınıfları belirtilen sürücü belgelerine sahip sürücüler ile çok taraflı anlaşmalara göre sürücü belgesi bulunan veya geçerli uluslararası sürücü belgesi olan kişilerce sürülebilir.

Buna göre;

- a) Sürücü belgesi olmayanların,
- b) Mahkemelerce veya Cumhuriyet savcılıklarında ya da bu Kanunda belirtilen yetkililerce sürücü belgesi geçici olarak ya da tedbiren geri alınanların,
- c) Sürücü belgesi iptal edilenlerin,

araç kullanarak trafiğe çıktıklarının tespiti hâlinde, bu kişilere 1.407 Türk Lirası idari para cezası verilir. Ayrıca, aracın sürücü belgesiz kişilerce sürülmESİNE izin veren araç sahibine de tescil plakası üzerinden aynı miktarda idari para cezası verilir.

Sürücü belgesi alması zorunlu olmayanlarda aranacak şartlar:

Madde 37 – Sürücü belgesi almaları zorunlu olmamakla beraber;

Bisiklet kullananların 11, elektrikli bisiklet ve elektrikli skuter kullananların 15, motorsuz taşıtları kullananlar ile hayvan sürücülerinin 13 yaşını bitirmiş olmaları, bedensel ve ruhsal bakımdan sağlıklı bulunmaları zorunludur.²⁹

(Değişik : 21/5/1997-4262/4 md.) Durumları bu madde hükmüne uymayanlara araç kullandırın ve hayvanları tevdî edenler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Sürücü belgesi sınıfları:

Madde 38 – (Değişik: 12/7/2013-6495/15 md.)³⁰

Sürücü belgesi sınıfları, belge sahiplerine sürme yetkisi verilen motorlu araçların cinsleri, özellikleri, sürücü belgelerinin şekli, içeriği ve verilmesine ilişkin hususlar ile Uluslararası Sürücü Belgesinin verilmesine dair usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Sürücü belgelerine ait esaslar:

Madde 39 – (Değişik: 12/7/2013-6495/16 md.)³⁰

Sürücü belgesi sahiplerinin, sürücü belgelerinin sınıfına göre sürmeye yetkili oldukları araçlar ile Türk vatandaşlarının ve yabancıların dış ülkelerden aldığı sürücü belgelerinin ülkemiz sürücü belgeleri ile değiştirilmesine ve dış ülkelerden aldığı sürücü belgeleriyle ülkemizde araç kullanmalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Sürücü belgesi sahiplerinin, sürücü belgelerinin sınıfına göre sürmeye yetkili oldukları araçların dışındaki araçları sürmeleri yasaktır. Bu fikra hükmüne aykırı hareket eden sürücüye 700 Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu kişilere araç kullandırın araç sahibine de tescil plakası üzerinden aynı miktarda idari para cezası verilir.

Sürücü belgeleri süreli olarak verilir. Belgelerin geçerlilik süreleri, yenilenmesinde aranacak şartlar ile diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir. Bu şekilde yenilenen sürücü belgelerinden harç alınmaz. Geçerlilik süresi dolan sürücü belgesi ile araç kullanan sürücüye 343 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi geri alınır.

Dış ülkelerden aldığı sürücü belgeleri ile yönetmelikte belirtilen süre ve şartlara aykırı olarak araç kullananlar hakkında her seferinde 343 Türk Lirası idari para cezası verilir.

Dış ülkelerden alınmış olan sürücü belgeleri:

Madde 40 – (Mülga: 12/7/2013-6495/24 md.)

Sürücü adaylarında aranacak şartlar:

Madde 41 – (Değişik: 12/7/2013-6495/17 md.)³⁰

Sürücü belgesi alacaklarının;

²⁹ 24/12/2020 tarihli ve 7261 sayılı Kanunun 24 üncü maddesiyle, bu fikraya “Bisiklet kullananların 11,” ibaresinden sonra gelmek üzere “elektrikli bisiklet ve elektrikli skuter kullananların 15,” ibaresi eklenmiştir.

³⁰ Bu maddenin uygulanması ile ilgili olarak Geçici 22 nci Maddeye bakınız.

- a) Yönetmelikte belirlenen yaş ve deneyim şartlarını taşımaları,
 - b) Öğrenim durumu itibarıyla en az ilkokul düzeyinde eğitim almış olmaları,
 - c) İçişleri ve Sağlık bakanlıklarınca müstereken çıkarılacak yönetmelikte belirlenen sağlık şartlarını taşımaları,
 - d) Sürücü kurslarında teorik ve uygulamalı eğitimini tamamlayıp sürücü sınavlarını başarıarak, motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almış olmaları,
 - e) Adli sicilinde, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 188, 190 ve 191 inci maddeleri, 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 4 üncü maddesinin yedinci fıkrası, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 12 ncı maddesinin ikinci ve takip eden fikralarında belirtilen suçlardan hükm giydigine dair kayıt bulunmaması,
 - f) Önceden verilmiş aynı sınıf bir başka sürücü belgesinin bulunmaması,
 - g) Başka sınıf sürücü belgesi alabilmek için, daha önce verilmiş ancak geri alınmış olan sürücü belgesinin bu Kanunda öngörülen şartlar yerine getirildiği için sahibine iade edilmiş olması,
- zorunludur.

Sürücüler ile sürücü adaylarının hangi şartlarda ve hangi sınıf sürücü belgesi alabilecekleri ile bunların araç kullanma şartları, kullanılabilecek araçların niteliklerine ve sağlık şartlarına dair usul ve esaslar İçişleri ve Sağlık bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(Değişik fıkra: 6/12/2019-7196/40 md.) Bu maddede aranan şartlardan herhangi bir mevcut olmadan veya hileli yollarla temin edilmiş olduğunun anlaşılması hâlinde, sürücü belgesi vermeye yetkili kurumca iptal edilir. Bu kişilere, bu madde hükümlerine uygun olarak yeniden sürücü sertifikası alınması hâlinde yeniden sürücü belgesi verilir.

Sürücü belgesi alındıktan sonra bu maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen suçlardan biri ile mahkûmiyet hâlinde bu kişilerin sürücü belgeleri, bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından bu maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen şartlar sağlanıncaya kadar geri alınır. Bu Kanunun 48 inci madde hükümleri saklıdır.

Sürücü adaylarının sınavları ile sürücü belgelerinin verilmesi esasları:³¹

Madde 42 – (Değişik: 12/7/2013-6495/18 md.)

Sürücü kurslarında teorik eğitimini tamamlayan sürücü adaylarının teorik sınavları yazılı ya da elektronik ortamda Millî Eğitim Bakanlığında yapılır.

Uygulamalı sürücü eğitimini sürücü kurslarından alan ve teorik sınavda başarılı olanlar Millî Eğitim Bakanlığında yapılacak uygulamalı sürücü sınavına girmeye hak kazanır; bu sınavda da başarılı olanlara motorlu taşıt sürücüsü sertifikası verilir.

Sürücülerin eğitimleri ve sınavları, eğitimlerin ve sınavların süresi, içeriği ve yapılacak yerlerin özellikleri, sınav yapıcılarının nitelikleri ve eğitimi ile diğer usul ve esaslar İçişleri

³¹ Bu madde başlığı “Sürücülerin sınavları ve sürücü belgelerinin verilmesi esasları:” iken, 12/7/2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanunun 18 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Bakanlığının uygun görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Teorik ve uygulamalı sınavlar için sürücü adaylarından alınacak sınav ücreti ile sınavlara ilişkin iş ve işlemlerde görev alanlara ödenecek ücretler her yıl Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenir.

(Değişik fıkra:6/12/2019-7196/41 md.) Emniyet Genel Müdürlüğü'nün motorlu araç sürücüsü ihtiyacını karşılamak üzere belirli eğitim programları çerçevesinde ve yönetmelikte belirtilen esas ve şartlara uygun olarak, illerde valinin onayı, merkez teşkilatı için Emniyet Genel Müdürenin onayı ile Emniyet Genel Müdürlüğü personeline ve Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı eğitim ve öğretim kurumlarında öğrenim görenlere sürücü belgesine dönüştürmek üzere motorlu taşıt sürücüsü sertifikası verilir. Bunların sınavları, nitelikleri Emniyet Genel Müdürlüğü'nce belirlenen sınav sorumluları tarafından yapılır.

(Değişik fıkra:6/12/2019-7196/41 md.) Jandarma teşkilatının motorlu araç sürücüsü ihtiyacını karşılamak üzere belirli eğitim programları çerçevesinde ve yönetmelikte belirtilen esas ve şartlara uygun olarak, illerde valinin onayı, merkez teşkilatı için Jandarma Genel Komutanı onayı ile jandarma teşkilatı mensubu subay, astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlar ile Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinde öğrenim gören öğrencilere sürücü belgesine dönüştürmek üzere motorlu taşıt sürücüsü sertifikası verilir. Sürücü belgesi sınavları, Jandarma Genel Komutanlığınca belirlenen sınav sorumluları tarafından yapılır.

Beşinci ve altıncı fıkralarda belirtilen sertifika, bu fıkralarda belirtilenler dışında kimseye verilmez.

İş makinesi sürücülerinin eğitimleri ve sınavda başarılı olanların belgeleri Millî Eğitim Bakanlığınca veya Millî Eğitim Bakanlığınca yetkilendirilen kurumlarca verilir. Bu kurumların işleyişine ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak öğretim programları Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenir.

(Değişik fıkra:6/12/2019-7196/41 md.) Sınav sonucunda başarı gösterenlerin sürücü belgelerinin düzenlenmesi, kişiselleştirilmesi, kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine teslimi işlemleri sertifikalarında bulunan veya Millî Eğitim Bakanlığından elektronik ortamda alınan bilgiler esas alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığı tarafından yapılır. Kişiselleştirilen sürücü belgelerinin ilgililerine teslimi, İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenen kamu kurum veya kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişilere de yaptırılabilir.

Sürücü belgesi almak isteyenlerin müracaatları ile belgelerin düzenlenmesine, kişiselleştirilmesine, basımına ve ilgililerine teslimine dair usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Sürücü sertifikaları, sınıfına uygun sürücü belgelerine dönüştürülmedikçe sahiplerine karayolunda araç kullanma yetkisi vermez. Sürücü sertifikasını sürücü belgesine dönüştürmeden karayolunda araç kullandığı tespit edilen sürücüye 700 Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu kişilere araç kullandıran araç sahibine de tescil plakası üzerinden aynı miktarda idari para cezası verilir.

Askeri araç sürücülerinin sınavları:

Madde 43 – Er ve erbaş sınıfından askeri araç sürücülerinin özel sınavları ve belge verme işlemlerinin usulü ve bu belgelerle hangi cins taşıtların nerelerde kullanılacağı Milli Savunma Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Bu belgeler sadece askeri araçlar için askerlik süresince geçerlidir.

Adres değişikliklerinin bildirilmesi ve sürücü belgelerinin taşınması zorunluluğu:

Madde 44 – Sürücü belgesi sahipleri:

- a) İkamet adresi değişikliklerini belgeyi veren kuruluşla otuz gün içinde bildirmek,
- b) Araç kullanırken sürücü belgelerini yanlarında bulundurmak ve yetkililerin her isteyişinde göstermek,

Zorundadırılar.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler, 3 600 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Sürücülerin sağlık şartlarında sonradan meydana gelen değişiklikler³²

Madde 45 – (Değişik: 12/7/2013-6495/19 md.)

Sürücü belgesi sahibi kişiye sağlığı bakımından sürücülüğe engel aşikar bir değişikliğin görülmesi ve tespiti hâlinde, trafik görevlilerince sürücü belgesi geri alınarak, kişinin sağlık kuruluşlarında muayenesi istenir. Sağlık şartları bakımından sürücülüğe engel bir hâlinin olmadığı veya mevcut olan bu hâlin daha sonra ortadan kalktığı sağlık raporuyla tespit edildiği takdirde, sürücü belgesi kişiye iade edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

ALTINCI KISIM

Trafik Kuralları

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Kurallar

Karayollarında trafiğin akışı:

Madde 46 – Karayollarında trafik sağdan akar.

Aksine bir işaret bulunmadıkça sürücüler:

- a) Araçlarını, gidiş yönüne göre yolun sağından, çok şeritli yollarda ise yol ve trafik durumuna göre hızının gerektirdiği şeritten sürmek,
- b) Şerit değiştirmeden önce gireceği şeritte sürülen araçların emniyetle geçişini beklemek,
- c) Trafığı aksatacak veya tehlikeye sokacak şekilde şerit değiştirmemek,
- d) Gidişe ayrılan en soldaki şeridi sürekli olarak işgal etmemek,

³² 12/7/2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanunun 19 uncu maddesiyle bu madde başlığı “Sağlık şartlarında sonradan meydana gelen değişiklikler ile sahte olan, hile ile alınan veya şartlarına uygun olmadan verilen sürücü belgeleri:” iken, metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

e) **(Değişik:18/10/2018-7148/19 md.)** İki veya daha fazla şeritli yollarda motosiklet, otomobil, kamyonet, panelvan, minibüs ve otobüs dışındaki araçları kullanırken geçme ve dönme dışında en sağ şeridi izlemek,

f) **(Ek:18/10/2018-7148/19 md.)** Trafik kazası, arıza hâlleri, acil yardım, kurtarma, kar mücadele, kaza incelemesi, genel güvenlik ve asayişin sağlanması gibi durumlar dışında emniyet şeritlerini ve banketleri kullanmamak,

g) **(Ek:18/10/2018-7148/19 md.)** Trafığı aksatacak veya tehlikeye sokacak şekilde ardi ardına birden fazla şerit değiştirmemek,

h) **(Ek:18/10/2018-7148/19 md.)** Tekyönlü karayollarında araçlarını ters istikamette sürmemek

Zorundadırılar.

Karayollarının belirli kesimlerinde, bu yollardan faydalananma zorunda olan hayvan sürücülerini, hayvanlarını veya hayvan sürüplerini gidiş yönünde yolun en sağından ve en az genişlik işgal ederek ve imkan olduğunda taşıt yolu dışından götürmek zorundadırılar.

(Değişik:18/10/2018-7148/19 md.) Bu maddenin ikinci fikrasının (e) bendi hükümlerine uymayanlara 488 Türk lirası, (f), (g) ve (h) bentleri hükümlerine uymayan sürücülere 1.002 Türk lirası, bu maddenin diğer hükümlerini ihlal eden sürücülere 235 Türk lirası idari para cezası verilir. İkinci fikranın (d) bendinin kamyon ve çekici sürücüler tarafından ihlal edilmesi hâlinde ise 1.002 Türk lirası idari para cezası uygulanır.

Trafik işaret ve kurallarına uyma zorunluluğu:³³

Madde 47 – Karayollarından faydalananlar aşağıdaki sıralamaya göre;

a) Trafığı düzenleme ve denetimle görevli trafik zabıtası veya özel kıyafetli veya işaret taşıyan diğer yetkili kişilerin uyarı ve işaretlerine,

b) Trafik ışıklarına,

c) Trafik işaret levhaları, cihazları ve yer işaretlemeleri ile belirtilen veya gösterilen hususlara,

d) Trafik güvenliği ve düzeni ile ilgili olan ve yönetmelikte gösterilen diğer kural, yasak, zorunluluk veya yükümlülükler,

Uymak zorundadırılar.

(Değişik:18/10/2018-7148/20 md.) Trafik zabıtası veya diğer yetkililerin dur işaretlerine, ışıklı trafik işaretlerinden kırmızı renkli olanına ve sesli işaretlere uymayan sürücüler 235 Türk lirası, bu maddede yazılı diğer trafik işaretlerine ve kurallarına uymayan sürücüler, 108 Türk lirası para cezası ile cezalandırılırlar.

(Ek:18/10/2018-7148/20 md.) Son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde kırmızı ışık kuralını üç defa ihlal ettiği tespit edilenlerin sürücü belgeleri otuz gün süreyle geçici olarak geri alınır. Aynı yıl içinde kırmızı ışık kuralını ikinci kez üç defa

³³ 18/10/2018 tarihli ve 7148 sayılı Kanunun 20 nci maddesiyle madde başlığı “Trafik işaretlerine uyma:” iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

ihlal ettiği tespit edilenlerin sürücü belgeleri kırk beş gün, üç ve daha fazla kez üç defa ihlal ettiği tespit edilenlerin sürücü belgeleri altmış gün süreyle geçici olarak geri alınır. Aynı yıl içinde bu madde kapsamında iki ve daha fazla kez sürücü belgesi geri alınanlar geri alma süresi sonunda psiko-teknik değerlendirmeden ve psikiyatri uzmanının muayenesinden geçirilir. Sürücü belgesi almasına mâni hâli olmadığı anlaşılana bu Kanun kapsamında verilen trafik idari para cezalarının tahsil edilmiş olması şartıyla belgeleri iade edilir.

Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin etkisi altında araç sürme yasağı:

Madde 48 – (Değişik: 24/5/2013 - 6487/19 md.)

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri almış olan sürücüler ile alkollü olan sürücülerin karayolunda araç sürmeleri yasaktır.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılıp kullanılmadığı ya da alkolün kandaki miktarını tespit amacıyla, kollukça teknik cihazlar kullanılır.

Kişinin yaralanmalı veya ölümlü ya da kollukça müdahale olunan maddi hasarlı trafik kazasına karışması hâlinde, ikinci fikrada belirtilen muayeneye tabi tutulması zorunludur. Teknik cihaz ile yapılan ölçüme itiraz eden veya bu cihaz ile ölçüm yapılmasına müsaade etmeyen bu sürücüler, en yakın adli tıp kurumuna veya adli tabipliğe veya Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kuruluşlarına götürülerek uyuşturucu veya uyarıcı madde ya da alkol tespitinde kullanılmak üzere vücutlarından kan, tükürük veya idrar gibi örnekler alınır. Bu işlem bakımından 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 75 inci maddesi hükümleri, beşinci fıkrası hariç olmak üzere uygulanır.

Trafik kazası sonucunda kişinin ölmesi veya teknik cihaza üfleyemeyecek kadar yaralanmış olması hâlinde, üçüncü fıkra hükümlerine göre bu kişilerden kan, tükürük veya idrar gibi örnekler alınır.

Yapılan tespit sonucunda, 0.50 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullandığı tespit edilen sürücüler hakkında, fili bir suç oluştursa bile, 700 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi altı ay süreyle geri alınır. Hususi otomobil dışındaki araçları alkollü olarak kullanan sürücüler bakımından promil alt sınırı 0.21 olarak uygulanır. Alkollü olarak araç kullanma nedeniyle sürücü belgesi geri alınan kişiye, son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde; ikinci defasında 877 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri iki yıl süreyle, üç veya üçten fazlasında ise, 1.407 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri her seferinde beşer yıl süreyle geri alınır. Sürücü belgelerinin herhangi bir nedenle geçici olarak geri alınmış olması hâlinde belirtilen süreler, geçici alma süresinin bitiminde başlar.

Yapılan tespit sonucunda, 1.00 promilin üzerinde alkollü olduğu tespit edilen sürücüler hakkında ayrıca Türk Ceza Kanununun 179 uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükümleri uygulanır.

Hususi otomobil sürücülerini bakımından 0.50 promilin, diğer araç sürücülerini bakımından 0.20 promilin üzerinde alkollü olan sürücülerin trafik kazasına sebebiyet vermesi hâlinde, ayrıca Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde aldığı tespit edilen sürücülere 3.600 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi beş yıl süreyle geri alınır. Bu kişiler hakkında ayrıca Türk Ceza Kanunu hükümleri uygulanır.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılıp kullanılmadığı ya da alkolün kandaki miktarını tespit amacıyla, kollukça teknik cihazlar kullanılmasını kabul etmeyen sürücülere 2000 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi iki yıl süreyle geri alınır.

Sürücünün uyuşturucu veya uyarıcı madde kullandığından şüphe edilmesi hâlinde 5271 sayılı Kanunun adli kolluğa ilişkin hükümleri uygulanır.

Alkollü olarak araç kullanması nedeniyle son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde sürücü belgeleri ikinci defa geri alınan sürücüler Sağlık Bakanlığı, usul ve esasları İçişleri, Millî Eğitim ve Sağlık bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilen sürücü davranışlarını geliştirme eğitimi; üç veya üçten fazla geri alınan sürücüler ise psiko-teknik değerlendirmeye ve psikiyatri uzmanının muayenesine tabi tutulurlar.

Sürücü belgelerinin geçici geri alma işlemleri bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır.

Bu madde hükümlerine göre geri alınan sürücü belgesinin iade edilebilmesi için; ilgili kişi hakkında trafik kurallarına aykırılık dolayısıyla bu Kanun hükümlerine göre verilmiş olan idari para cezalarının tamamının tahlil edilmiş olması; uyuşturucu veya uyarıcı madde alması nedeniyle sürücü belgesi geri alınanların ayrıca sürücü olmasında sakınca bulunmadığına dair resmi sağlık kurumlarından alınmış sağlık kurulu raporunun ibraz edilmesi şarttır.

Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin tespiti için kullanılacak teknik cihazların sahip olacağı asgari koşullar ile diğer usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.

Taşıt kullanma sürelerine uyma zorunluluğu:

Madde 49 – Ticari amaçla yük ve yolcu taşıyan motorlu taşıt sürücülerinin, taşıt kullanma sürelerine aykırı olarak taşıt kullanması ve bunlara taşıt kaldırılması yasaktır.

Taşıt kullanma süreleri ile ticari amaçla yük ve yolcu taşıyan motorlu taşıtları kullanacakların denetimi ve süre dışı kullanmaya devamı önleyici tedbirlerle ilgili uygulanacak esas ve usuller yönetmelikte belirtilir.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne aykırı olarak taşıt kullanan sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar. Sürücü aynı zamanda araç sahibi değilse, araç sahibine de 3 600 000 lira, ayrıca işlenen veya teşebbüs sahibine de 7 200 000 lira için ceza tutanağı düzenlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Hız Kuralları

Hız sınırları:

Madde 50 – (Değişik birinci fıkra: 25/6/2010-6001/34 md.) Motorlu araçların cins ve kullanma amaçlarına göre sürülebileceği en çok ve en az hız sınırları, şehirlerarası çift yönlü karayollarında 90 km/s, bölünmüş yollarda 110 km/s, otoyollarda 120 km/s hızı geçmemek

üzere yönetmelikte belirlenir.

(Ek: 17/10/1996-4199/21 md.) İçişleri Bakanlığı yol standartlarını dikkate alarak yukarıda belirtilen hız sınırlarını otomobiller için 20 km/s artırmaya yetkilidir.

En çok ve en az hız sınırlarını gösteren işaret levhaları, gerekli görülen yerlere, ilgili kuruluşlarca konulur.

Bu Kanunla yetki verilen kuruluşlar tarafından yönetmelikte belirtilen hız sınırları yol ve trafik durumuna göre azaltılabilir veya çoğaltılabılır. Bu hallerde durum trafik işaretleri ile belirtilir ve uygun vasıtalarla duyurulur.

Hız sınırlarına uyma zorunluluğu:³⁴

Madde 51 – Sürücüler, aksine bir karar alınıp işaretlenmemişse yönetmelikte belirtilen hız sınırlarını aşmamak zorundadır.

(Değişik: 18/10/2018-7148/21 md.) Hız ölçen teknik cihaz veya çeşitli teknik usullerle yapılan tespit sonucu Yönetmelikte belirlenen hız sınırlarını;

- a) Yüzdeondan yüzde otuza (otuz dâhil) kadar aşan sürücülere 235 Türk lirası,
- b) Yüzdeotuzdan yüzde elliye (elli dâhil) kadar aşan sürücülere 488 Türk lirası,
- c) Yüzdeelliden fazla aşan sürücülere 1.002 Türk lirası idari para cezası verilir.

(Değişik: 18/10/2018-7148/21 md.) Hız sınırlarını yüzde otuzdan fazla aşmak suretiyle ihlalin işlendiği tarihten geriye doğru bir yıl içerisinde bu kuralı beş defa ihlal ettiği tespit edilenlerin sürücü belgeleri bir yıl süre ile geri alınır. Süresi sonunda psiko-teknik değerlendirmeden ve psikiyatri uzmanının muayenesinden geçirilerek sürücü belgesi alınmasına mâni hâli olmadığı anlaşılanlara bu Kanun kapsamında verilen trafik idari para cezalarının tahsil edilmiş olması şartıyla belgeleri iade edilir.

(Ek:18/10/2018-7148/21 md.) Son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde bu madde kapsamında sürücü belgesi ikinci defa geri alınanların sürücü belgeleri iptal edilir. Belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gereklidir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitime başlayabilmeleri için tabi tutulacakları psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesi sonucunda sürücülüğe engel hâli bulunmadığını gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı zorunludur.

Hız sınırlarının aşılıp aşılmadığını, tespit etmekte kullanılan cihazların yerini tespit veya sürücüyü ikaz eden her türlü cihazın imali, ithali ve araçlarda bulundurulması yasaktır.

(Değişik: 8/1/2003 - 4785/4 md) Bu cihazları imal ve ithal edenler, fiil başka bir suç oluşturursa bile ayrıca 800 000 000 liradan 1 332 800 000 liraya kadar hafif para cezası ve altı aydan sekiz aya kadar hafif hapis cezası ile; araçlarında bulunduran işletenler ise, 532 600 000 liradan 800 000 000 liraya kadar hafif para cezası ve dört aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar ve bu cihazların müsaderesine de hükmolunur.

³⁴ 18/10/2018 tarihli ve 7148 sayılı Kanunun 21 inci maddesiyle bu madde başlığı “Hız sınırlarına uyma:” iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Hızın gerekli şartlara uygunluğunu sağlamak:

Madde 52 – Sürücüler:

- a) Kavşaklara yaklaşırken, dönemeçlere girerken, tepe üstlerine yaklaşırken, dönemecli yollarda ilerlerken, yaya geçitlerine, hemzemin geçitlere, tünellere, dar köprü ve menfezlere yaklaşırken, yapım ve onarım alanlarına girerken, hızlarını azaltmak,
- b) Hızlarını, kullandıkları aracın yük ve teknik özelliğine, görüş, yol, hava ve trafik durumunun gerektirdiği şartlara uydurmak,
- c) Diğer bir aracı izlerken yukarıdaki fikrada belirlenen durumları göz önünde tutarak güvenli bir mesafe bırakmak,
- d) Kol ve grup halinde araç kullananlar, araçları arasında yönetmelikte belirtilen esaslara uygun olarak diğer araçların güvenle girebilecekleri açıklıklar bulundurmak,
Zorundadırlar.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne uymayan sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sürücülerin Uyacağı Diğer Kurallar

Dönüş kuralları:

Madde 53 – Sağa ve sola donecek olan sürücüler aşağıdaki kurallara uyarlar.

- a) Sağa dönüşlerde sürücüler;
 - 1. Sağa dönüş işaretini vermeye,
 - 2. Sağ şeride veya dönüše ayrılmış şeride girmeye,
 - 3. Hızını azaltmaya,
 - 4. Dar bir kavisle dönmeye,
 - 5. Dönülen karayolunun gidiş şeridine veya gidişine ayrılmış en sağ şeridine girmeye,
Zorunludurlar.
- b) Sola dönüşlerde sürücüler;
 - 1. Sola dönüş işaretini vermeye,
 - 2. Yolun gidişe ayrılmış olan kısmının soluna yaklaşmaya,
 - 3. Hızını azaltmaya,
 - 4. Dönüse başlamadan, sağdan gelen taşılara ilk geçiş hakkını vermeye,
 - 5. Dönüş sırasında, karşından gelen ve emniyetle durdurulamayacak kadar kavşağa yaklaşmış olan taşılın geçmesini beklemeye,
 - 6. Gireceği yolun gidişe ayrılan kısmına girmek üzere, dönüşünü yaparken, arkadan gelen ve sola donecek diğer taşılari engellememek için, geniş kavisle dönüş yapmaya,
 - 7. Gireceği yolun gidiş yönünde çok şeritli olması halinde, en sağ şerit dışında, uygun bir şeride girmeye,
 - 8. Gireceği yola girdikten sonra, en kısa sürede, trafiği tehlikeye düşürmeden sağa yaklaşmaya,

Zorunludurlar.

c) Dönel kavşaklarda dönüşlerde sürücüler;

1. Dönüş işaretini vermeye,

2. Hızını azaltmaya,

3. Orta adaya yakın şeritten kavşağa girmeye,

4. Ada etrafında dönerken gereksiz şerit değiştirmemeye,

5. Gireceği yola yaklaşırken sağa dönüş işaretini ile birlikte sağa yaklaşarak dönel kavşaktan çıkmaya,

6. Gireceği yolun gidiş yönündeki uygun bir şeridine girmeye,

7. Yola girdikten sonra, en kısa sürede trafiği tehlikeye düşürmeden sağa yaklaşmaya,

Zorunludurlar.

d) Dönel kavşaklardaki geriye dönüşlerde sürücüler, sola dönüş halindeki kurallara uymakla birlikte, orta ada etrafında dönerken gireceği yola yaklaşınca kadar şeridini muhafaza etmeye de zorunludurlar.

Sağ ve sola dönüşlerde, sürücüler kurallara uygun olarak geçiş yapan yayalara, varsa bisiklet yolundaki ve bisiklet şeridindeki bisiklet ve elektrikli skuter kullananlara ve sola dönüşlerde sağdan ve karşından gelen trafiğe ilk geçiş hakkını vermek zorundadırlar.³⁵

Gidiş ayrılmış birden fazla şeridi bulunan yollarda, en sağdaki veya soldaki şerit işaretlenmek suretiyle sadece dönüşlere ayrılabilir, ayrılmış bu şeritlere bitişik diğer şeritlerden de işaretlenmek suretiyle sağa veya sola dönüşlerde izin verilebilir.

Bu dönüşler için yukarıdaki (a) ve (b) bentlerindekine benzer manevra yapılır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Geçme kural ve yasakları:

Madde 54 – Sürücülerin geçme sırasında uymak zorunda oldukları kural ve yasaklar şunlardır:

a) Geçme kuralları:

Sürücülerin önlerinde giden bir aracı geçmeleri için;

1. Kendisini takip eden sürücülerin kendisini geçmeye başlamamış olması,

2. Önündeki sürücünün başka bir taşıt veya aracı geçme niyetini belirten uyarma işaretini vermemiş olması,

3. Geçeceği aracın hızı ile geçme esnasındaki kendi hızını da göz önüne alarak iki yönlü trafiğin kullanıldığı taşıt yollarında karşından gelen trafik dahil karayolunu kullananların tümü için tehlike veya engel olmadan geçme için kullanacağı şeridin yeteri kadar ilerisinin boş olması,

Zorunludur.

³⁵ 24/12/2020 tarihli ve 7261 sayılı Kanunun 25inci maddesiyle, bu fikrada yer alan “bisikletlilere” ibaresi “ve bisiklet şeridindeki bisiklet ve elektrikli skuter kullananlara” şeklinde değiştirilmiştir.

Geçme, geçilecek aracın solundaki şeritten yapılır. Geçilecek aracın sürücüsü ses ve ışık cihazları ile uyarılarak, geçerken kullanılan şeritte güvenli mesafe gidildikten sonra işaret verilip izlenecek şeride girmekle tamamlanır.

Araçların sağından veya banketlerden yararlanmak suretiyle geçmek yasaktır.

Ancak, herhangi bir araç, başka bir yola, karayoluna bitişik bir mülke girmek veya sola yanaşıp durmak için bu niyetini sola dönüş işareti ile belirtmiş ise bunların sağındaki şeritten geçilebilir.

Gidiş ayrılmış yol bölümlerinde, şerit değiştirmemek şartı ile bir şeritteki taşıtların diğer şeritteki taşıtlardan hızlı gitmesi geçme sayılmaz.

b) Geçmenin yasak olduğu yerler;

1. Geçmenin herhangi bir trafik işaretiyile yasaklandığı yerlerde,
2. Görüş yetersizliği olan tepelerde ve dönemeçlerde,
3. Yaya ve okul geçitleri yaklaşımında,
4. Kavşaklarda, demiryolu geçitlerinde ve bunların yaklaşımında,
5. Gidiş ve geliş için birer şeridi bulunan iki yönlü trafiğin kullanıldığı köprü ve tünelerde, Sürücülerin önlerindeki bir aracı geçmeleri yasaktır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 3 600 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Geçilen araçlara ait kurallar:

Madde 55 – Geçilmek istenen araçların sürücülerı:

a) Duyulur veya görülür bir geçiş işaretini alınca trafiğin iki yönlü kullanıldığı karayollarında taşıt yolunun sağ kenarından gitmek, dörtten fazla şeritli veya bölünmüş karayollarında bulunduğu şeridi izlemek ve hızını artırmamak,

b) Dar taşıt yolları ile trafiğin yoğun olduğu karayollarında yavaş gitme nedeni ile kendilerini geçmek için izleyen araçların kolayca ve güvenli geçmelerini sağlamak için; araçlarını elverdiği oranda sağ kenara almak, yavaşlamak, gerekiyorsa durmak,

c) Geçiş üstünlüğü bulunan bir aracın duyulur veya görülür işaretini alınca, bu araçların kolayca ilerlemelerini sağlamak için taşıt yolu üzerinde yer açmak, gerekiyorsa durmak,

Zorundadırlar.

54 üncü maddede yazılı durumlar dışında, geçiş yapmak isteyenlere yol vermemek, geçilmekte iken bir başka aracı geçmeye veya sola dönmeye kalkışmak yasaktır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Şerit izleme, gelen trafikle karşılaşma, araçlar arasındaki mesafe, yavaş sürme ve geçiş kolaylığı sağlama:

Madde 56 – Sürücüler aşağıdaki kurallara ve yasaklara uymak zorundadırlar.

a) Şerit izleme:

1. Sürücülerin; geçme, dönme, duraklama, durma ve park etme gibi haller dışında şerit

değiştirmeleri veya iki şeridi birden kullanmaları,

2. Kavşaklara yaklaşırken, yerleşim yerleri dışında yüzelli metre, yerleşim yerlerinde ise otuz metre mesafe içinde ve kavşaklarda şerit değiştirmeleri,

3. Araçların cinsine ve hızına uygun olmayan şeritten gitmeleri,

4. İşaret vermeden şerit değiştirmeleri,

Yasaktır.

b) Gelen trafikle karşılaşma:

Sürücüler; iki yönlü trafiğin kullanıldığı taşit yollarında karşı yönden gelen araçların geçişini zorlaştıran bir durum varsa geçisi kolaylaştmak için aracını sağ kenara yanaştırmaya, gerekiğinde sağa yanaşıp durmaya,

Dağlık ve dik yokuşlu karayollarında karşılaşma halinde, çıkan araç için geçiş güç veya mümkün değilse, güvenli geçisi sağlamak üzere, inen araçlar, varsa önceden sığınma cebine girmeye, sığınma cebi yoksa sağ kenara yanaşıp durmaya, gerektiği hallerde geri gitmeye,

Zorunludurlar.

c) Araçlar arasındaki mesafe:

Sürücüler önlerinde giden araçları yönetmelikte belirtilen güvenli ve yeterli bir mesafeden izlemek zorundadırlar.

d) Yavaş sürme ve yavaşlama:

Sürücülerin; araçlarını zorunlu bir neden olmadıkça, diğer araçların ilerleyişine engel olacak şekilde veya işaretle belirtilen hız sınırının çok altında sürmeleri, güvenlik nedeni veya verilen herhangi bir talimata uyulması dışında, başlarını rahatsız edecek veya tehlikeye sokacak şekilde gereksiz ani yavaşlamaları yasaktır.

e) Geçiş kolaylığı sağlamak:

Taşit yolunun dar olduğu yerlerde aksini gösteren bir trafik işaretini yoksa, motorsuz araçları kullananlar motorlu araçlara otomobil, minibüs, kamyonet, otobüs, kamyon arazi taşıtı, lastik tekerlekli traktör, iş makineleri, yazılış sırasına göre kendisinden öncekilere geçiş kolaylığı sağlamak zorundadırlar.

(Değişik:21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Kavşaklarda geçiş hakkı:

Madde 57 – (Değişik: 17/10/1996-4199/23 md.)

Kavşaklarda aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Kavşağa yaklaşan sürücüler kavşaktaki şartlara uyacak şekilde yavaşlamak, dikkatli olmak, geçiş hakkı olan araçların önce geçmesine imkan vermek zorundadırlar.

b) Trafik zabıtası veya trafik işaret levhası veya ışıklı trafik işaret cihazları bulunmayan kavşaklarda;

1. Bütün sürücüler geçiş üstünlüğüne sahip olan araçlara,

2. Bütün sürücüler doğru geçmekte olan tramvaylara,

3. Doğru geçen tramvay hattı bulunan karayoluna çıkan sürücüler bu yoldan gelen

araçlara,

4. Bölünmüş yola çıkan sürücüler bu yoldan geçen araçlara,
5. Tali yoldan anayola çıkan sürücüler anayoldan gelen araçlara,
6. Dönel kavşağa gelen sürücüler dönel kavşak içindeki araçlara,
7. Bir iz veya mülkten çıkan sürücüler, karayolundan gelen araçlara,
- c) Kavşak kollarının trafik yoğunluğu bakımından farklı oldukları işaretlerle belirlenmemiş

ise;

1. Motorsuz araç sürücüleri motorlu araçlara,
2. Motorlu araçlardan soldaki sağдан gelen araca,
Geçiş hakkını vermek zorundadırlar.

d) **(Ek: 21/5/1997-4262/4 md.)** Işıklı trafik işaretleri izin verse bile trafik akımı; kendisini kavşak içinde durmaya zorlayacak veya diğer doğrultudaki trafiğin geçişine engel olacak ise, sürücülerin kavşağa girmeleri yasaktır.

e) **(Ek: 21/5/1997-4262/4 md.)** Trafik zabıtası, yetkili kişi veya trafik ıshaklı işaret ile yönetilen kavşaklarda, sürücüler, kavşağı en kısa zamanda geçmek zorundadırlar. Sürücülerin gereksiz olarak yavaşlamaları, durmaları, taşından inmeleri, taşıt veya araçların motorlarını durdurmaları yasaktır.

f) **(Ek: 21/5/1997-4262/4 md.)** Aksine bir işaret bulunmadıkça, bütün kavşaklarda araçlar ray üzerinde hareket eden taşıtlara ilk geçiş hakkını vermek zorundadır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

İndirme ve bindirme kuralları:

Madde 58 – Sürücüler aksine bir işaret bulunmadıkça, araçlarını gidiş yönlerine göre yolun en sağ kenarında durdurmaya, yolcularının iniş ve binişlerini sağ taraftan yaptırmaya ve yolcular da iniş ve binişlerini sağ taraftan yapmaya zorunludurlar.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne uymayan sürücüler ve yolcular 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Duraklama ve park etme:

Madde 59 – Yerleşim birimleri dışındaki kara yolunda zorunlu haller dışında taşıt yolu üzerinde duraklamak veya park etmek yasaktır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Zorunlu hallerde gerekli önlemleri almadan duraklayan veya parkeden sürücüler ile zorunlu haller dışında duraklayan veya parkeden sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Duraklamanın yasak olduğu yerler:

Madde 60 – Taşıt yolu üzerinde;

- a) Duraklamanın yasaklandığının bir trafik işaretleri ile belirtilmiş olduğu yerlerde,

- b) Sol şeritte, (raylı sistemin bulunduğu yollar hariç),
 - c) Yaya ve okul geçitleri ile diğer geçitlerde,
 - d) Kavşaklar, tüneller, rampalar, köprüler ve bağlantı yollarında ve buralara, yerleşim birimleri içinde beş metre ve yerleşim birimleri dışında yüz metre mesafede,
 - e) Görüşün yeterli olmadığı tepelere yakın yerlerde ve dönemeçlerde,
 - f) Otobüs, tramvay ve taksi duraklarında,
 - g) Duraklayan veya park edilen araçların yanında,
 - h) İşaret levhalarına, yaklaşım yönünde ve park izni verilen yerler dışında; yerleşim birimi içinde onbeş metre ve yerleşim birimi dışında yüz metre mesafede,
- Duraklamak yasaktır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Park etmenin yasak olduğu yerler ve haller:

Madde 61 – Taşıt yolu üzerinde;

- a) Duraklamanın yasaklandığı yerlerde,
- b) Park etmenin trafik işaretleri ile yasaklandığı yerlerde,
- c) Geçiş yolları önünde veya üzerinde,
- d) Belirlenmiş yangın musluklarına her iki yönden beş metrelilik mesafe içinde,
- e) Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının duraklarını belirten levhalara iki yönden onbeş metrelilik mesafe içinde,
- f) Üç veya daha fazla ayrı taşıt yolu olan karayolunda ortadaki taşıt yolunda,
- g) Kurallara uygun şekilde park etmiş araçların çıkışmasına engel olacak yerlerde,
- h) Geçiş üstünlüğü olan araçların giriş ve çıkışının yapıldığının belirlendiği işaret levhasından onbeş metre mesafe içinde,
- i) İşaret levhalarında park etme izni verilen süre veya zamanın dışında,
- j) Kamunun faydalandığı ve yönetmelikte belirtlen yerlerin giriş ve çıkış kaplarının her iki yönde beş metrelilik mesafe içinde,
- k) Park için yer ayrılmamış veya trafik işaretleri ile belirtilmemiş alt geçit, üst geçit, üst geçit ve köprüler üzerinde veya bunlara on metrelilik mesafe içinde,
- l) Park etmek için tespit edilen süre ve şeklin dışında,
- m) Belirli kişi, kurum ve kuruluşlara ait araçlara, yönetmelikteki esaslara göre ayrılmış ve bir işaret levhası ile belirlenmiş park yerlerinde,
- n) Ayrıca yönetmelikte belirtilen haller dışında yaya yollarda,
- o) (Ek: 1/7/2005-5378/31 md.) Engellilerin araçları için ayrılmış park yerlerinde,³⁶ Park etmek yasaktır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar. **(Ek cümle: 1/7/2005-5378/31 md.)** (o) bendinin ihlali hâlinde

³⁶ 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1inci maddesiyle, bu bentte yer alan “Özürlülerin” ibaresi “Engellilerin” şeklinde değiştirilmiştir.

para cezası iki kat artırılır.

Yasaklara aykırı park edilmiş araçlar trafik zabıtاسınca kaldırılabilir.

Yasaklanan yerlerde ve hallerde park edilmiş olan araçların hangilerinin hangi şartlarda, kaldırılıp götürüleceği, götürülme sırasında zarara ve ziyana uğratılmaması için alınacak önlemler ile kaldırma ve götürme giderlerinin tâhsili usul ve esasları yönetmelikte gösterilir.

Kaldırılıp götürülen araçların giderleri ile verilen ceza, sürücüsü veya sahibince ödenmeden araç teslim edilmez.

Karayolu üzerinde park etme izni verilmeyen araçlar:

Madde 62 – Yerleşim birimleri içindeki karayolunda, bir trafik işaretiley izin verilmedikçe ve yükleme, boşaltma, indirme, bindirme, arızalanma gibi zorunlu nedenler dışında kamyon, otobüs ve bunların katarları, lastik tekerlekli traktörler ile hertürlü iş makinelерinin park edilmesi yasaktır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne uymayan sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Araçların ışıklandırılması:

Madde 63 – Karayolunda trafiğe çıkan bütün araçların, nicelik ve nitelikleri yönetmelikte belirtilen şartlara uygun ışık donanımı bulundurmaları zorunludur.

İşik donanımına ait ayrıntılar yönetmelikte gösterilir.

Kanun ve yönetmelikte belirtilmeyen lambalar trafik zabıtасınca söktürülür.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne uymayan sürücüler 7 200 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

İşıkların kullanılması:

Madde 64 – Araçların sürülmlesi sırasındaki zorunluluk ve yasaklar aşağıda gösterilmiştir.

a) Zorunluluklar:

1. **(Değişik: 17/10/1996-4199 - 24 md.)** Yerleşim birimleri dışındaki karayollarında geceleri seyrederken, yeterince aydınlatılmamış tünellere girerken, benzeri yer ve hallerde uzağı gösteren işıkların yakılması,

2. **(Değişik: 17/10/1996-4199 - 24 md.)** Geceleri, yerleşim birimleri dışında karayollarındaki karşılaşmalarda, bir aracı takip ederken, bir aracı geçerken yan yana gelinceye kadar ve yerleşim birimleri içinde, gündüzleri ise görüşü azaltan sisli, yağışlı ve benzeri havalarda yakını gösteren işıkların yakılması,

3. Kuyruk (arka kenar) işıklarının uzağı veya yakını gösteren işıklar veya sis işıkları ile birlikte kullanılması,

Zorunludur.

b) Yasaklar:

1. Gece sis işıklarının; sisli, karlı ve sağanak yağmurlu havalar dışında diğer farlarla birlikte yakılması,

2. Dönüş ışıklarının geç anlamında kullanılması,
 3. Karşılaşmalarda, ışıkların söndürülmesi,
 4. Öndeki aracı geçişlerde uyarı için çok kısa süre dışında uzağı gösteren ışıkların yakılması,
 5. Yönetmelikte belirlenecek esaslara aykırı olarak ışık takılması ve kullanılması,
 6. Sadece park lambaları ile seyredilmesi,
- Yasaktır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ve (3) numaralı alt bentleri ile (b) bendi hükümlerine uymayanlar 1 800 000 lira, birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi hükümlerine uymayan sürücüler 3 600 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Araçların yüklenmesi:

Madde 65 – (Değişik: 25/6/2010-6001/36 md.)

- Araçların yüklenmesinde, yönetmeliklerle belirlenen ölçü ve esaslara aykırı olarak;
- a) Taşıma sınırı üstünde yolcu alınması,
 - b) Azami yüklü ağırlığın veya izin verilen azami yüklü ağırlığın aşılması,
 - c) (b) bendindeki ağırlıklar aşılmamış olsa bile azami dingil ağırlıkları aşılacak şekilde yüklenmesi,
 - d) Karayolu yapısı ve kapasitesi ile trafik güvenliği bakımından tehlikeli olabilecek tarzda yükleme yapılması,
 - e) Tehlikeli ve zararlı maddelerin gerekli izin ve tedbirler alınmadan taşınması,
 - f) Ağırlık ve boyutları bakımından taşınması özel izne bağlı olan eşyanın izin alınmadan yüklenmesi, taşınması ve taşıttırılması,
 - g) Gabari dışı yük yüklenmesi, taşınan yük üzerine veya araç dışına yolcu bindirilmesi,
 - h) Yükün karayoluna degecek, düşecek, dökülecek, saçılacak, sızacak, akacak, kayacak, gürültü çıkaracak şekilde yüklenmesi,
 - i) Yükün, her çeşit yolda ve yolun her eğiminde dengeyi bozacak, yoldaki bir şeye takılacak ve sivri çıkıntılar hasıl edecek şekilde yüklenmesi,
 - j) Sürücünün görüşüne engel olacak, aracın sürme güvenliğini bozacak ve tescil plakaları, ayırm işaretleri, dur ve dönüş ışıkları ile yansıtıcıları örtecek şekilde yüklenmesi,
 - k) Çeken ve çekilen araçlarla ilgili şartlar ve tedbirler yerine getirilmeden araçların çekilmesi,
- yasaktır.

Birinci fıkranın (a) bendi hükümlerine uymayanlara, (...)³⁷ 50 Türk Lirası; (d), (h), (i), (j) ve (k) bentleri hükümlerine uymayanlara 125 Türk Lirası; (e) ve (f) bentlerindeki

³⁷ 23/7/2010 tarihli ve 6014 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan “taşıldığı fazla yolcu başına” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı fıkrada yer alan “60 Türk Lirası” ibaresi “50 Türk Lirası” olarak değiştirilmiştir.

hükümlere uymayanlara 250 Türk Lirası; (c) ve (g) bentleri hükümlerine uymayan işlenenlere 500 Türk Lirası, (g) bendine aykırı yük gönderenlere 1.000 Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, bütün sorumluluk ve giderler araç işlenenine ait olmak üzere, fazla yolcular en yakın yerleşim biriminde indirilir, birinci fikranın (e) ve (f) bentlerindeki şartlara uymayan yük taşımاسında kullanılan taşıtlar, gerekli izinler sağlanıncaya kadar trafikten men edilir.³⁷

Birinci fikranın (b) bendine uymayarak;

- a) % 10 fazlasına kadar yüklemelerde 500 Türk Lirası,
- b) % 15 fazlasına kadar yüklemelerde 1.000 Türk Lirası,
- c) % 20 fazlasına kadar yüklemelerde 1.500 Türk Lirası,
- d) % 25 fazlasına kadar yüklemelerde 2.000 Türk Lirası,
- e) % 25'in üzerinde fazla yüklemelerde 3.000 Türk Lirası,

işlenen ve gönderenlere ayrı ayrı idarî para cezası verilir.

Ağırlık ve boyut kontrol mahallerinde işaret, ışık, ses veya görevlilerin dur ikazına rağmen tartı veya ölçü kontrolüne girmeden seyrine devam eden araçlara tescil plakalarına göre 1.000 Türk Lirası idarî para cezası uygulanır.

Azami yüklü ağırlığın % 20'den fazla aşılması halinde fazla yük, birinci fikranın (b) bendine uygun hale getirilmeden yola devam etmesine izin verilmez.

Milletlerarası taşımalarda yabancı plakalı araçların birinci fikraya uymayan işlenen ve gönderenlerine verilen idarî para cezaları tahsil olunmadan anılan araçların yola devam etmelerine izin verilmez.

İşlenen ile gönderenin aynı olması halinde birinci fikraya uymayan işlenen ve gönderen için uygulanacak idarî para cezalarının toplamı uygulanır.³⁸

Gönderenin birden fazla olması veya tespit edilememesi halinde birinci fikraya uymayan işlenen ve gönderen için uygulanacak idarî para cezalarının toplamı işletene uygulanır.³⁹

Araçların yüklenmesine ilişkin ölçü ve usuller, ağırlık ve boyut kontrolü usul ve esasları ile tartı toleransları Ulaştırma Bakanlığı tarafından yönetmelikle belirlenir.

Uluslararası yük ve yolcu taşımacılığına ilişkin konularda ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklıdır.

Tarım alanlarına yapılacak yük ve yolcu taşımacılığına ilişkin esas ve usuller yönetmelikte belirlenir.

Kış lastiği zorunluluğu

Madde 65/A –(Ek: 2/1/2017-KHK-687/2 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7076/2 md.)

Yolcu ve eşya taşımalarında kullanılan araçların kış lastiği kullanmaları, illerin hava ve iklim şartlarına göre Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından yılın belirli dönemi

³⁸ Anayasa Mahkemesinin 12/7/2017 tarihli ve E.: 2017/95, K.: 2017/119 sayılı Kararı ile, bu fikra 65 inci maddenin birinci fikrasının (b) bendi yönünden iptal edilmiştir.

³⁹ Anayasa Mahkemesi'nin 1/6/2022 tarihli ve E.: 2022/13, K.: 2022/66 sayılı Kararı ile bu fikrada yer alan "veya tespit edilememesi" ibaresinin anılan maddenin birinci fikrasının (b) bendi yönünden iptal edilmiştir.

icin zorunlu tutulur. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı bu yetkisini valiliklere devredebilir. Bu madde hükümleri çerçevesinde araçları denetlemeye Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının yetkilendirdiği Bakanlık personeli ile Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının sınır kapılarındaki birimleri ve belediyelerin denetim birimleri yetkilidir. Bu maddede düzenlenen yükümlülüğe uymayan aracın işletenine 625 Türk Lirası tutarında bu maddede belirtilen görevlilerce idari para cezası verilir ve bu araçların lastiklerini uygun hale getirebilecekleri en yakın yerleşim birimine kadar gitmelerine denetimle görevli olanlar tarafından izin verilir. Bu maddede belirtilen idari para cezasının tutarını azaltmaya ve iki katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Bu maddeye ilişkin usul ve esaslar Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından belirlenir.⁴⁰

Bisiklet, elektrikli skuter, motorlu bisiklet ve motosiklet sürücülerile ilgili kurallar:⁴¹

Madde 66 – Bisiklet, elektrikli skuter, motorlu bisiklet ve motosiklet sürücülerine aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) **(Değişik: 24/12/2020-7261/26 md.)** Ayrı bisiklet yolu veya bisiklet şeridi varsa, bisiklet ve elektrikli skuterlerin taşıt yolunda,

Bisiklet, elektrikli skuter, motorlu bisiklet ve motosikletlerin yayaların kullanmasına ayrılmış yerlerde,

Bunlardan ikiden fazlasının taşıt yolunun bir şeridine yan yana, sürülmesi yasaktır.

b) Bisiklet sürenlerin en az bir eli, elektrikli skuter ve motorlu bisiklet sürenlerin manevra için işaret verme hali dışında iki eli ve motosiklet sürenlerin devamlı iki eller ile taşıtlarını sürmeleri ve yönetmelikte belirtilen güvenlik şartlarına uymaları zorunludur.⁴¹

c) Bisiklet, motorlu bisiklet ve sepetsiz motosiklet sürücülerinin, sürücü arkasında yeterli bir oturma yeri olmadıkça başka kişileri bindirmeleri ve yönetmelikte belirtilen sınırdan fazla yük taşımaları yasaktır.

d) **(Ek: 24/12/2020-7261/26 md.)** Elektrikli skuter ile sırtta taşınabilen kişisel eşya harici yük ve yolcu taşınması yasaktır.

e) **(Ek: 24/12/2020-7261/26 md.)** Elektrikli skuter otoyol, şehirler arası karayolları ve azami hız sınırı 50 km/s üzerinde olan karayollarında kullanılamaz.

Sürücü arkasında ayrı oturma yeri olan bisiklet, motorlu bisiklet ve sepetsiz motosikletlerle bir kişiden fazlası taşınamaz.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 3 600 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

⁴⁰ 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 189 uncu maddesiyle bu fikrada yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

⁴¹ 24/12/2020 tarihli ve 7261 sayılı Kanunun 26 nci maddesiyle, bu madde başlığına ve birinci fikranın birinci cümlesine “Bisiklet,” ibarelerinden sonra gelmek üzere “elektrikli skuter,” ibareleri eklenmiş, fikranın (b) bendine “en az bir eleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “elektrikli skuter ve” ibaresi eklenmiştir.

(Ek fikra: 24/12/2020-7261/26 md.) Elektrikli skuter ve kullanımına ilişkin diğer hususlar İçişleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından müstereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Araç manevralarını düzenleyen kurallar:

Madde 67 – Manevralarda aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Sürücülerin, park yapmış taşıtlar arasından çıkarken, duraklarken veya park yaparken taşıt yolunun sağına veya soluna yanaşırken, sağa veya sola dönerken, karayolunu kullananlar için tehlike doğurabilecek ve bunların hareketlerini zorlaştıracak şekilde davranışları yasaktır.

b) Yönetmelikte belirtilen şartlar dışında geriye dönmek veya geriye gitmek yasaktır. İzin verilen hallerde bu manevraları yapacak sürücüler, karayolunu kullananlar için tehlike veya engel yaratmamak zorundadır.

c) Dönüşlerde veya şerit değiştirmelerde sürücülerin niyetlerini dönüş işaret ışıkları veya kol işaretü ile açıkça ve yeterli şekilde belirtmesi, işaretlerin manevra süresince devam etmesi ve biter bitmez sona erdirilmesi zorunludur.

d) **(Ek: 18/10/2018-7148/22 md.)** Herhangi bir zorunluluk olmaksızın, karayollarında dönüş kuralları dışında bilerek ve isteyerek aracın el freninin çekilmesi suretiyle veya başka yöntemlerle aracın ani olarak yönünün değiştirilmesi veya kendi etrafında döndürülmesi yasaktır.

(Değişik: 18/10/2018-7148/22 md.) Bu maddenin birinci fikrasının (a), (b) ve (c) bentleri hükümlerine uymayan sürücülere 235 Türk lirası idari para cezası verilir. Aynı fikranın (d) bendi hükümlerine uymayan sürücülere 5.010 Türk lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri almiş gün süreyle geri alınır. Ayrıca, araç almiş gün süre ile trafikten menedilir. Bu şekilde sürücü belgesi geri alınanlar psiko-teknik değerlendirmeden ve psikiyatri uzmanının muayenesinden geçirilerek sürücü belgesi almasına mâni hâli olmadığı anlaşılanlara bu Kanun kapsamında verilen trafik idari para cezalarının tahsil edilmiş olması şartıyla geri alma süresi sonunda belgeleri iade edilir.⁴²

(Ek: 18/10/2018-7148/22 md.) Son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru beş yıl içinde bu madde kapsamında sürücü belgesi ikinci defa geri alınanların sürücü belgeleri iptal edilir. Belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gereklidir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitime başlayabilmeleri için tabi tutulacakları psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesi sonucunda sürücülüğe engel hâli bulunmadığını gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı zorunludur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yayalar, Hayvanla Çekilen veya Elle Sürülen Araçlarla Hayvan Sürücülerleri ve Yarışlar Hakkında Kurallar

⁴² Anayasa Mahkemesinin 14/3/2019 tarihli ve E.: 2019/I, K.: 2019/14 sayılı Kararı ile, bu fikranın üçüncü cümlesi “Sürücünün araç sahibi olmadığı hâl” yönünden iptal edilmiştir.

Yayaların uyacakları kurallar:

Madde 68 – Yayaların uyacakları kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Yayalar, aşağıda sayılan haller dışında, taşit yolu bitişliğinde ve yakınında yaya yolu, banket veya alan varsa burada yürümek zorundadır.

1. Yönetmelikte belirtilen tedbirler alınmak şartı ile diğer yayalar için ciddi rahatsızlık verecek boyutta eşyaları iten veya taşıyan kişiler ile, taşit yolunun en sağ şeridinden fazla kısmını işgal etmemek, gece ve gündüz görüşün az olduğu hallerde de imkan oranında tek sıra halinde yürümek şartı ile bir yetkili veya görevli yönetiminde düzenli şekilde yürüyen yaya kafileri taşit yolu üzerinde yürüyebilirler.

2. Yayaların yürümesine ayrılmış kısımların kullanılmasının mümkün olmaması veya bulunmaması hallerinde yayalar, bisiklet trafiğine engel olmamak şartı ile bisiklet yolunda veya şeridinde; bisiklet yolu veya bisiklet şeridi yoksa taşit yolu üzerinde, imkan oranında taşit yolu kenarına yakın olmak şartı ile yürüyebilirler.⁴³

3. Her iki tarafında, yaya yolu ve banket bulunmayan veya kullanılır durumda olmayan iki yönlü trafiğin kullanıldığı karayollarında yaya kafileri dışındaki yayalar, taşit yolunun sol kenarını izlemek zorundadır.

b) Taşit yolunun karşı tarafına geçmek isteyen yayaların taşit yolunu, yaya ve okul geçidi ile kavşak giriş ve çıkışları dışında herhangi bir yerden geçmeleri yasaktır.

Yayalar, bu yerlerden geçerken;

1. Yaya ve okul geçitlerinin bulunduğu yerlerde, geçitte yayalar için ışıklı işaret varsa bu işaretlere uymak,

2. Geçitte yayalar için ışıklı işaret yoksa ve geçit sadece taşit trafiği ışıklı işaretini veya yetkili kişi tarafından yönetiliyorsa geçecekleri doğrultu açıldıktan sonra taşit yoluna girmek,

3. (Mülga: 18/10/2018-7148/23 md.)

Zorundadırlar.

Ancak, yüz metre kadar mesafede yaya geçidi veya kavşak bulunmayan yerlerde yayalar, taşit trafiği için bir engel teşkil etmemek şartı ile ve yolu kontrol ederek kendi güvenliklerini sağladıkten sonra en kısa doğrultuda ve en kısa zamanda taşit yolunu geçebilirler.

c) Yaya yollarında, geçitlerde veya zorunlu hallerde taşit yolu üzerinde bulunan yayaların, trafiği engelleyecek veya tehlikeye düşürecek şekilde davranışlarında bulunmaları veya buraları saygısızca kullanmaları yasaktır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayan yayalar 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Hayvanla çekilen, elle sürülen araçları sürenler ile hayvan sürücülerine ait kurallar:

Madde 69 – Yerleşim birimleri dışındaki karayolunda, taşit yolu üzerinde zorunlu

⁴³ 24/12/2020 tarihli ve 7261 sayılı Kanunun 27 nci maddesiyle, bu alt bende “ile bisiklet yolunda” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya şeridinde;” ibaresi ve “bisiklet yolu” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya bisiklet şeridi” ibaresi eklenmiştir.

haller dışında hayvan bulundurmak, karayollarının yasaklanmamış, kesimlerinde ise hayvanla çekilen veya elle sürülen araçları, hayvanları, hayvan sürülerini ve binek hayvanlarını trafik kurallarına uymadan sürmek ve bunları sürme yeteneğinden yoksun kimselerin yönetimine vermek veya başı boş bırakmak yasaktır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayanlar 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar. Ancak, başıboş hayvan bırakma yasağına riayet etmeyerek trafik kazasına sebebiyet veren faile üç ay hafif hapis cezası uygulanır.⁴⁴

Taşıt yolunu kullanmak zorunda olan hayvan sürü ve kümelerini sevk ve idare edenler yönetmelikte belirtilen usul ve şartlara uymak zorundadırlar.

⁴⁴ *Bu maddenin, ikinci ve dördüncü fikraları, 21/5/1997 tarih ve 4262 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile birleştirilmek suretiyle maddenin ikinci fikrası olarak yeniden düzenlenmiştir.*

Yarış ve koşulara ait kurallar:

Madde 70 – Yarış ve koşularda trafik güvenliği bakımından aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Bir il sınırı içindeki karayolları üzerinde yapılacak yarış ve koşular için o ilin valiliğinden,

b) Birden fazla il sınırları içindeki şehirlerarası karayolları üzerinde yapılacak milli ve milletlerarası yarış ve koşular için İçişleri Bakanlığından izin alınması zorunludur. Bu izin verilirken Bayındırılık Bakanlığının uygun görüşü alınır.

İzinsiz yapılan yarış ve koşular görevlilerce derhal durdurulur.

Yarış ve koşularda trafik güvenliği yönünden uygulanacak usul ve şartlar yönetmelikte gösterilir.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayanlar 7 200 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Kurallar

Geçiş üstünlüğüne sahip araçlar ve sürme kuralları:

Madde 71 – Geçiş üstünlüğüne sahip araçlar öncelik sırasıyla şunlardır:

a) Cankurtaran araçları, yaralı veya acil hasta taşıyan araçlar,

b) İtfaiye araçları, orman yangınlarıyla mücadele eden araçlar,⁴⁵

c) Hükümlü veya sanığı takip eden veya emniyet ve asayışi korumak için acele olay yerine giden zabita araçları,

d) Bir trafik suçu işleyerek kaçan aracı takip eden veya trafik güvenliğini koruma veya trafik kazasına el koyma amacıyla olay veya kaza yerine gitmekte olan görevlilere ait araçlar,

e) **(Değişik: 20/2/2014-6525/14 md.)** Afet ve acil durum hâllerinde afet ve acil durum hizmetlerinde görevli bulunan araçlar,

f) **(Değişik: 6/12/2019-7196/42 md.)** Devletin yasama, yürütme ve yargı organlarının üst makamlarına ait ekli (1) sayılı listede gösterilen araçlar,

g) **(Ek: 6/12/2019-7196/42 md.)** Görev ve hizmet gereklisi veya güvenlik nedenleriyle geçiş üstünlüğüne sahip olduğu yönetmelikte belirlenen araçlar,

Bu araçlar görev halinde iken geçiş üstünlüğü hakkına sahiptir.

Bu hak, halkın can ve mal güvenliğini tehlkiye sokmamak, duyulur ve görünür geçiş üstünlüğü işaretini vermek şartı ile kullanılır.

Bu araçlar, bu Kanun ve yönetmelikte yazılı trafik kısıtlama ve yasaklarına bağlı değildir.

Bunların birbirleriyle karşılaşmalarında birinin diğerine göre geçiş üstünlüğü yukarıda yazılı olan sıraya göredir.

Zorunluluk olmadığı hallerde geçiş üstünlüğünü kullanmak yasaktır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Zorunluluk olmadığı halde gereksiz geçiş üstünlüğü hakkını kullanan sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

⁴⁵ 19/4/2018 tarihli ve 7139 sayılı Kanunun 25inci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendine “orman yangınlarıyla mücadele eden araçlar,” ibaresi eklenmiştir.

(Ek fıkra: 6/12/2019-7196/42 md.) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikte belirlenir.

Ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazlarının kullanılması:

Madde 72 – Araçlarda ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazları yönetmelikte gösterilen şartlara uygun olarak ve kamunun rahat ve huzurunu bozmayacak şekilde kullanılabilir.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne uymayan sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Kanun ve yönetmelikte belirtilen şartlara uymayan ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazları ile sürücünün izleme ve kullanma sahası içinde kalan görüntü cihazları araçlardan söktürülür.

Tedbirsiz ve saygısız araç sürme:

Madde 73 – (Değişik birinci fıkra: 17/10/1996-4199/27 md.) Karayolunda araçların kamunun rahat ve huzurunu bozacak veya kişilere zarar verecek şekilde saygısızca sürülmesi, araçlardan bir şey atılması veya dökülmesi, seyir halinde sürücülerin cep ve araç telefonu ile benzer haberleşme cihazlarını kullanması yasaktır.

(Değişik: 18/10/2018-7148/24 md.) Seyir hâlinde cep ve araç telefonu ile benzer haberleşme cihazlarını kullanan sürücüler 235 Türk lirası, maddenin diğer hükümlerine uymayanlar 108 Türk lirası para cezası ile cezalandırılırlar.

Yayalara ilk geçiş hakkı verilmesi:

Madde 74 – (Başlığı ile Birlikte Değişik: 18/10/2018-7148/25 md.)

Sürücüler, görevli bir kişi veya ışıklı trafik işaretini bulunmayan ancak trafik işaretleri veya levhalarıyla belirlenmiş kavşak giriş ve çıkışları ile yaya veya okul geçitlerine yaklaşırken yavaşlamak, varsa buralardan geçen veya geçmek üzere bulunan yayalara durarak ilk geçiş hakkını vermek zorundadırlar.

Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 488 Türk lirası idari para cezası ile cezalandırılırlar.

Okul taşıtları:

Madde 75 – Okul taşıtlarının “DUR” işaretini yaktıkları hallerde bütün araçların durması zorunludur.

“DUR” işaretinin sadece öğrencilerin binmeleri veya inmeleri sırasında ve yönetmelikte belirtilen hallerde yakılması zorunludur.

Okul taşıtlarının çalıştırılması şartları, zamanları ve nitelikleri yönetmelikte belirtilir.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 3 600 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Demiryolu geçitleri:

Madde 76 – Demiryolu geçitlerinde:

- a) Sürücülerin demiryolu geçitlerini, geçidin durumuna uygun olmayan hızla geçmeleri, ışıklı veya sesli işaretin vereceği “DUR” talimatına uymamaları, taşıt yolu üzerine indirilmiş veya indirilmekte olan tam veya yarımbariyerler varken geçide girmeleri yasaktır.
- b) Işıklı işaret ve bariyerle donatılmamış demiryolu geçitlerini geçmeden önce, sürücülerin durmaları, herhangi bir demiryolu aracının yaklaşmadığına emin olduktan sonra geçmeleri zorunludur.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayan sürücüler 3 600 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Çocuk, hasta ve engelli taşıtları, gözleri görmeyen yayalar, yürüyüş kolları:⁴⁶

Madde 77 – Bu Kanun açısından;

- a) Çocuk, hasta ve engellilere ait motorsuz taşıtların sürücülerine, yayalarla ilgili hükümler uygulanır.
- b) Gözleri görmeyen ve yönetmelikte gösterilen özel işaret ve benzerlerini taşıyan kişilerin, taşıt yolu üzerinde bulunmaları halinde, bütün sürücülerin yavaşlamaları ve gerekiyorsa durmaları ve yardımcı olmaları zorunludur.
- c) Bir yetkili veya görevli yönetimindeki yürüyüş kolları arasından geçmek yasaktır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu maddenin birinci fikrasının (b) bendi hükmüne uymayan sürücüler 3 600 000 lira, (c) bendi hükmüne uymayan sürücüler 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Sürücülerin ve yolcuların koruyucu tertibat kullanma zorunluluğu:

Madde 78 – Belirli sürücülerin ve yolcuların, araçların sürülmesi sırasında koruyucu tertibat kullanmaları zorunludur.

Kullanma ve yolların özelliği gözetilerek hangi tip araçlarda sürücülerinin ve yolcularının şehiriçi ve şehirlerarası yollarda hangi şartlarda hangi koruyucu tertibati kullanacakları ve koruyucuların nitelikleri ve nicelikleri ile emniyet kemeriinin hangi araçlarda hangi tarihten itibaren kullanılacağı yönetmelikte belirtilir.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne uymayanlar 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Park ücretinin alınması, araçların çektilmesi ve kaldırılması ile muhafazası:⁴⁷

Madde 79- (Değişik: 31/5/2012-6321/2 md.)

⁴⁶ 25/4/2013 tarihli ve 6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu maddenin başlığında yer alan “sakat” ibaresi “engelli”, birinci fikrasının (a) bendinde yer alan “sakatlara” ibaresi “engellilere”, şeklinde değiştirilmiştir.

⁴⁷ 31/5/2012 tarihli ve 6321 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile bu maddenin başlığı “Karayolu üzerindeki park yerlerinde ücret almaya yetkililer” iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Karayolu üzeri park yerindeki araçlar için park ücreti, yetki ve sorumluluk alanına göre park yerini tespite yetkili idarece veya bu idare tarafından işletme izni verilen gerçek veya tüzel kişilere alınabilir. Bunlar dışında hiçbir gerçek veya tüzel kişi herhangi bir şekilde park ücreti alamaz. Erişme kontrollü karayolları (otoyol-ekspresyon) hariç olmak üzere büyükşehirlerde yetkili idareler, büyükşehir belediyeleridir.

Birinci fikra hükmüne aykırı olarak park ücreti alan veya almaya teşebbüs edenler, fiilleri daha ağır bir ceza gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Trafikten men edilen veya çeşitli nedenlerle muhafaza altına alınan araçların, çektilmesi ya da kaldırılıp götürülmesi ile bu araçların koyulacağı yerler ve bu işlemlerin ücretlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirtilir.

Diger kurallar:

Madde 80 – Trafikle ilgili diğer kurallar ile tehlikeli madde taşıyan araçlar, çeken, çekilen araçlar, kol ve grup halinde seyreden araçlar ve hayvan sürüleri, taşıma sınırı ve gabari ölçülerile yük ve yolcu taşınması ile ilgili diğer kurallar ve şartlar yönetmelikte gösterilir.

YEDİNCİ KISIM

Trafik Kazaları

Trafik kazalarına karışanlar ile ilgili kurallar:

Madde 81 – Trafik kazalarına karışanlar:

- a) Hareket halinde iseler trafik için ek bir tehlike yaratmayacak şekilde hemen durmak, kaza mahallinde trafik güvenliği için gereken tedbirleri almak,
- b) Kazada ölen, yaralanan veya maddi hasar var ise bu kaza trafiği, can ve mal güvenliğini etkilemiyorsa, sorumluluğun saptanmasında yararlı olacak kanıt ve izler dahil, kaza yerindeki durumu değiştirmemek,
- c) Kazaya karışan kişiler tarafından istediği takdirde kimliğini, adresini, sürücü ve tescil belgesi ile sigorta poliçe tarih ve numarasını bildirmek ve göstermek,⁴⁸
- d) Kazayı; yetkili ve görevli memurlara bildirmek, bunlar gelinceye kadar veya bunların iznini almadan kaza yerinden ayrılmamak,
- e) Sürücüsü, mal sahibi veya ilgili kişilerin bulunmadığı sırada araç, eşya veya yükler zarar veren sürücüler, zarar verdikleri araç, eşya veya mülkün sahibini veya ilgili kişileri bulmak, ilgilileri bulamadıkları takdirde durumu tespit etmek ve zarar verilen şey üzerine yazılı bilgi bırakmak, ilgili zabıtaya en kısa zamanda bilgi vermek,

Zorundadırlar.

⁴⁸ 2/1/2017 tarihli ve 680 sayılı KHK'nın 58 inci maddesi ile bu bente yer alan "trafik belgesi" ibaresi "tescil belgesi" şeklinde değiştirilmiş, daha sonra bu hükmü 1/2/2018 tarihli ve 7072 sayılı Kanunun 57 nci maddesiyle aynen kabul edilerek kanunlaşmıştır.

Yalnız maddi hasar meydana gelen kazalarda, kazaya dahil kişilerin tümü, yetkili ve görevli kişinin gelmesine lüzum görmezlerse, bunu aralarında yazılı olarak saptamak suretiyle kaza yerinden ayrılabilirler.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Anlaşma hali dışında maddi hasarlı, ölümlü veya yaralanmalı trafik kazalarında, zabitanın iznini almadan zaruret dışında olay yerinden ayrılan veya birinci fikranın (b) bendi hükümlerine uymayan sürücüler 7 200 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Bu maddenin diğer hükümlerine uymayanlar 3 600 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Trafik kazalarında yükümlülük:

Madde 82 – Karayollarında meydana gelecek trafik kazalarına hemen el konmasını, ölü ve yaralıların taşınmasını veya yaralıların tedavisini veya sanıkların yakalanmasını sağlamak için,

a) Kaza yerinden geçmekte olan veya kazaya karışmış bulunan araçların sürücülerini kaza mahallinde ilk yardım önlemlerini almaya ve en yakın zabıtaya veya sağlık kuruluşuna haber vermeye ve yetkililerin talebi üzerine yaralıları en yakın sağlık kuruluşuna götürmeye,

b) Şehirlerarası akaryakit istasyonlarında, sahipleri veya iştenleri, belirlenen standartlara uygun ilk yardım malzemesini her an kullanılabılır durumda bulundurmaya,

c) Tamirhane, servis istasyonu, garaj sahip ve sorumluları; tesislerine, ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan bir kaza geçirmiş olduğu belli olan veya üzerinde suç belirtisi bulunan bir araç gelince gecikmeksizin zabıtaya haber vermeye ve bunları bir deftere işlemeye,

Zorunludurlar.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayanlar 3 600 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Trafik kazalarına el koyma ve bilirkişilik:

Madde 83 – Trafik kazalarına;

a) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

b) Kazanın oluş nedenlerini, iz ve delillerini belirleyerek trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek üzere de trafik zabıtاسınca el konulur.

Trafik zabıtاسının görevli olmadığı veya bulunmadığı karayollarında meydana gelen kazalarda trafik kaza tespit tutanağı mahalli genel zabıtaca düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtасına gönderilir.

Karayollarında meydana gelen ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında tarafların anlaşması halinde ve fiil başka bir suç oluşturmuyorsa adli kovuşturma yapılmaz ve Türk Ceza Kanununun 565 inci maddesi hükmü uygulanmaz.

Trafik kazalarında yoluńa trafiğe kapandıǵı hallerde; trafik zabıtası veya genel zabıtа; iz ve delilleri kaybolmayacak şekilde işaretledikten ve gerekli işlemleri yaptıktan sonra, karayolunu trafiğe açmaya yetkilidir.

Karayolunun trafiğe kapanmasına ölümlü ve hayatı tehlike yaratan yaralanmalı kazalar neden olmuş ve bu kaza can, mal ve trafik güvenliğini etkiliyor ve başka bir yoldan geçiş verilemiyorsa Cumhuriyet savcısının gecikeceğinin anlaşılması halinde, gerekli işaretlemeler yapılp araç ve ölüler kenara alınarak durum bir tutanakla tespit edildikten sonra yol trafiğe açılır.

Trafik zabıtası, usul kanunlarına göre görevlendirilirse, trafik kazalarında bilirkişilik yapar.

Trafik kazaları, kaza tahkik memurluğu, bilirkişilik ve bunlarda aranacak şartlar ile diğer esaslar yönetmelikte gösterilir.

Trafik kazalarında sürücü kusurlarının tespiti ve asli kusur sayılan haller:

Madde 84 – Araç sürücülerini trafik kazalarında;

- a) Kırmızı ışıklı trafik işaretinde veya yetkili memurun dur işaretinde geçme,
- b) Taşıt giremez trafik işaretin bulunan karayoluna veya bölünmüş karayolunda karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit, rampa ve bağlantı yollarına girme,
- c) İkiiden fazla şeritli taşıt yollarında, karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit veya yol bölümüne girme,
- d) Arkadan çarpma,
- e) Geçme yasağı olan yerlerde geçme,
- f) Doğrultu değiştirme manevralarını yanlış yapma,
- g) Şeride tecavüz etme,
- h) Kavşaklarda geçiş önceliğine uymama,
- i) Kaplamanın dar olduğu yerlerde geçiş önceliğine uymama,
- j) Manevraları düzenleyen genel şartlara uymama,
- k) Yerleşim birimleri dışındaki karayolunun taşıt yolu üzerinde, zorunlu haller dışında park etme veya duraklama ve her durumda gerekli tedbirleri almama,
- l) Park için ayrılmış yerlerde veya taşıt yolu dışında kurallara uygun olarak park edilmiş araçlara çarpması,

Hallerinde asli kusurlu sayılır.

Ancak, kazada bu hareketlerden herhangi biri, kazaya karışan araç sürücülerinden birden fazlası tarafından yapılmış veya kaza bu hareketler dışında kurallarla, yasaklamalara, kısıtlamalara ve talimatlara uyulmaması nedenlerinden doğmuşsa, karayolunu kullananlar için kusur oranı yönetmelikte belirtilen esaslara göre tespit edilir.

SEKİZİNCİ KISIM **Hukuki Sorumluluk ve Sigorta**

BİRİNCİ BÖLÜM⁴⁹

İşletenin Hukuki Sorumluluğu

İşleten ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukuki sorumluluğu:⁴⁹

Madde 85 – (Değişik birinci fıkra: 17/10/1996-4199/28 md.) Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müstereken ve müteselsilen sorumlu olurlar.

⁴⁹ Sekizinci Kisim Birinci Bölüm başlığı ile 85inci maddenin madde başlığı 17/10/1996 tarih ve 4199 sayılı Kanunun 28inci maddesiyle değiştirilmiştir.

(Ek: 17/10/1996-4199/28 md.) Motorlu araç ölüme veya yaralanmaya sebebiyet vermiş ise, kazaya karışan aracın başkalarına devir ve temliki veya üzerinde bir hak tesisini önlemek amacıyla olaya el koyan Cumhuriyet Savcılıklarınca, aracın tescilli olduğu tescil kuruluşuna trafik kaydı üzerine şerh düşülmesi için talimat verilir. Kaza anı ile Cumhuriyet Savcılığınca trafik kaydı üzerine şerh düşülmesi arasında geçen süreler içinde kötü niyetle yapılan araç tescilleri hükümsüz sayılır. Şerhin konulduğu tarihten itibaren bir ay içerisinde, şerhin kaldırıldığına veya devamına ilişkin mahkeme kararı ibraz edilmediği takdirde bu şerh hükümsüz sayılır.

İşletilme halinde olmayan bir motorlu aracın sebep olduğu trafik kazasından dolayı işlenenin sorumlu tutulabilmesi için, zarar görenin, kazanın oluşumunda işlenen veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere ilişkin bir kusurun varlığını veya araçtaki bozukluğun kazaya sebep olduğunu ispat etmesi gereklidir.

(Değişik: 17/10/1996-4199/28 md.) İşlenen ve araç işleticisi teşebbüs sahibi, hakimin takdirine göre kendi aracının katıldığı bir kazadan sonra yapılan yardım çalışmalarından dolayı yardım edenin maruz kaldığı zarardan da sorumlu tutulabilir. Ancak, bu durumda işletici teşebbüs sahibinin sorumlu kılınabilmesi için kazadan kendisinin sorumlu olması veya yardımının doğrudan doğruya kendisine veya araçta bulunanlara yahut kazaya taraf olan üçüncü kişilere yapılması gereklidir.

(Değişik: 17/10/1996-4199/28 md.) İşlenen ve araç işleticisi teşebbüsün sahibi, aracın sürücüsünün veya aracın kullanılmasına katılan yardımcı kişilerin kusurundan kendi kusuru gibi sorumludur.

İşlenenin veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin, sorumluluktan kurtulması veya sorumluluğun azaltılması:⁵⁰

Madde 86 – (Değişik: 17/10/1996-4199/29 md.)

İşlenen veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi, kendisinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilerin kusuru bulunmaksızın ve araçtaki bir bozukluk kazayı etkilemiş olmaksızın, kazanın bir mücbir sebepten veya zarar görenin veya bir üçüncü kişinin ağır kusurundan ileri geldiğini ispat ederse sorumluluktan kurtulur.

Sorumluluktan kurtulamayan işlenen veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi, kazanın oluşunda zarar görenin kusurunun bulunduğu ispat ederse, hakim, durum ve şartlara göre tazminat miktarını indirebilir.

Genel hükümlerin uygulanması:

Madde 87 – (Değişik: 17/10/1996-4199/30 md.)

Yaralanan veya ölen kişi, hatırlanınca karşılıksız taşınmakta ise veya motorlu araç, yaralanan veya ölen kişiye hatırlanınca karşılıksız verilmiş bulunuyorsa, işlenenin veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin sorumluluğu ve motorlu aracın maliki ile işlenen arasındaki ilişkide araca gelen zararlardan dolayı sorumluluk, genel hükümlere tabidir.

⁵⁰ Bu madde başlıklar, 17/10/1996 tarih ve 4199 sayılı Kanunla değiştirilmiştir.

Zarar görenin beraberinde bulunan bagaj ve benzeri eşya dışında araçta taşınan eşyanın uğradığı zararlardan dolayı işlenenin veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin sorumluluğu da genel hükümlere tabidir.

Zarar verenlerin birden fazla olması:

Madde 88 – Bir motorlu aracın katıldığı bir kazada, bir üçüncü kişinin uğradığı zarardan dolayı, birden fazla kişi tazminatla yükümlü bulunuyorsa, bunlar müteselsil olarak sorumlu tutulur.

(Değişik: 17/10/1996-4199/31 md.) Birden fazla kişinin sorumlu olduğu durumlarda, bunlar arasındaki ilişki bakımından zarar, olayın bütün şartları değerlendirilerek paylaştırılır. Özel durumlar ve özellikle araçların işletme tehlikeleri, zararın iç ilişkide başka türlü paylaştırılmasını haklı göstermedikçe, işlenenler ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahipleri kusurları oranında zarara katlanırlar.

İşlenenler veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahipleri arasında zararın tazmini:⁵⁰

Madde 89 – (Değişik: 17/10/1996-4199/32 md.)

Birden çok motorlu aracın katıldığı bir kazada işlenenlerden biri bedensel bir zarara uğrarsa, özel durumlar ve özellikle işletme tehlikeleri başka türlü paylaştırmayı haklı göstermedikçe, kazaya katılan araçların işlenenleri ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahipleri kendilerine düşen kusur oranında, zararı gidermekle yükümlüdürler.

İşlenenlerden ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahiplerinden birine ait bir şeyin zarara uğraması halinde, zarar gören, ancak zarar veren işlenenin veya araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin veya eylemlerinden sorumlu tutulduğu kimsenin kusuru veya geçici olarak temyiz gücünü kaybetmesi veya zarar verene ait araçtaki bir bozukluk yüzünden zararın vuku bulduğunu ispat etmesi halinde zarar veren işlenen veya işleticinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi tazminatla yükümlü tutulur.

Tazminatla yükümlü olan işlenenler veya işleticinin bağlı olduğu teşebbüs sahipleri zarar gören işlenene veya işleticinin bağlı olduğu teşebbüs sahibine karşı müteselsilen sorumludurlar.

Maddi ve manevi tazminat:

Madde 90 – (Değişik: 14/4/2016-6704/3 md.)

Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanunda (...)⁵¹ öngörülen usul ve esaslara tabidir. **(Ek cümle: 9/6/2021-7327/18 md.) (İptal cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2022 tarihli ve E.: 2021/82, K.: 2022/167 sayılı Kararı ile.)** Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanunda (...)⁵¹ düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli

⁵¹ Anayasa Mahkemesi'nin 17/7/2020 tarihli ve E.: 2019/40, K.: 2020/40 sayılı Kararı ile, bu maddenin birinci cümlende yer alan "...ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda..." ibaresinin ve ikinci cümlende yer alan "...ve genel şartlarda..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir.

ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır.⁵²

(Ek fikra:9/6/2021-7327/18 md.) (İptal fikra: Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2022 tarihli ve E.: 2021/82, K.: 2022/167 sayılı Kararı ile.)

İKİNCİ BÖLÜM

Sigorta

Mali sorumluluk sigortası yaptırma zorunluluğu:

Madde 91 – (Değişik: 17/10/1996 – 4149/33 md.)

İşletenlerin, bu Kanunun 85inci maddesinin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasılığını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırımları zorunludur.

Zorunlu mali sorumluluk sigortasına ilişkin primler peşin ödenir. Ancak, Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlık primlerin taksitler halinde tahsil edilmesine ilişkin düzenleme yapmaya yetkilidir.

(Değişik üçüncü fikra: 14/7/2004-5217/12 md.) Sigorta yaptıranların, sigorta şirketlerine ödeyecekleri sigorta priminin % 5'i oranındaki tutar, sigorta şirketi tarafından tahsil edildiği ayı takip eden ayın en geç 20'sine kadar İçişleri Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar bütçeye gelir kaydedilir.

(Mülga dördüncü fikra: 13/2/2011-6111/58 md.)

Geçerli teminat tutarları üzerinden zorunlu mali sorumluluk sigortası bulunmayan araçlar trafikten men edilir.

(Değişik altıncı fikra: 13/2/2011-6111/58 md.) Yabancı plakalı taşıtların Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre Türkiye'de geçerli sigortaları yoksa bunlar için zorunlu mali sorumluluk sigortası Türkiye sınırlarına girişleri sırasında yapılır.

(Ek yedinci fikra: 2/12/2004-5265/1 md.) Milletlerarası hukukun meşru saydığı hallerde, ortak savunma veya barış harekâti çerçevesinde Türkiye'de harekât, eğitim veya tatbikat maksadıyla bulunmasına izin verilen yabancı silâhlı kuvvetlerin neden olabileceği hasar ve zararların tazmini konularının özel bir anlaşmayla düzenlendiği hallerde, bu kapsamında Türkiye'ye girecek yabancı askerî araçlar bakımından bu madde hükmü uygulanmaz.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne uymayanlar 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Zorunlu mali sorumluluk sigortası dışında kalan hususlar:

Madde 92 – Aşağıdaki hususlar, zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamı dışındadırlar.

- a) İşletenin; bu Kanun uyarınca eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere karşı yönelikileceği talepler,
- b) İşletenin; eşinin, usul ve füruunun, kendisine evlat edinme ilişkisi ile bağlı olanların ve

⁵² 9/6/2021 tarihli ve 7327 sayılı Kanunun 18inci maddesiyle, bu fikrada yer alan "Kanun" ibareleri "Kanunda" şeklinde değiştirilmiştir.

- birlikte yaşadığı kardeşlerinin mallarına gelen zararlar nedeniyle ileri sürebilecekleri talepler,
- c) İşletenin; bu Kanun uyarınca sorumlu tutulmadığı seye gelen zararlara ilişkin talepler,
 - d) Bu Kanunun 105 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre zorunlu mali sorumluluk sigortasının teminatı altında yapılacak motorlu araç yarışlarındaki veya yarış denemelerindeki kazalardan doğan talepler,
 - e) Motorlu araçta taşınan eşyanın uğrayacağı zararlar,
 - f) Manevi tazminata ilişkin talepler.
- g) **(Ek: 14/4/2016-6704/4 md.)** Hak sahibinin kendi kusuruna denk gelen tazminat talepleri,
- h) **(Ek: 14/4/2016-6704/4 md.)** İlgililerin, sigortalının sorumluluk riski kapsamında olmayan tazminat talepleri,
- i) **(Ek: 14/4/2016-6704/4 md.) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 17/7/2020 tarihli ve E.:2019/40; K.:2020/40 sayılı Kararı ile)**
- j) **(Ek: 9/6/2021-7327/19 md.)** Destekten yoksun kalan hak sahibinin, destek şahsinin kusuruna denk gelen tazminat talepleri,
- k) **(Ek: 9/6/2021-7327/19 md.)** Gelir kaybı, kâr kaybı, iş durması ve kira mahrumiyeti gibi dolaylı zararlar,
- l) **(Ek: 9/6/2021-7327/19 md.)** Hasar sebebiyle trafikten çekme veya hurdaya çıkarılma işlemi görmüş araçların değer kaybı tazminatı talepleri,
- m) **(Ek: 9/6/2021-7327/19 md.)** 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki terör eylemlerinde ve bu eylemlerden doğan sabotajda kullanılan araçların neden olduğu ve sigortalının sorumluluk riski kapsamında olmayan tazminat talepleri ile aracın terör eylemlerinde kullanıldığını veya kullanılacağını bilerek binen kişilerin ve terör ve sabotaj eyleminden yer alan kişilerin uğradıkları zararlara ilişkin talepler.

(Ek fıkra: 9/6/2021-7327/19 md.) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yapılan gelir kaybına ilişkin ödemelerde, 5510 sayılı Kanunun 21 inci maddesi uyarınca sigortacının Sosyal Güvenlik Kurumuna karşı sorumluluğu varsa, bu sorumluluk sigortacının kendi sigortalısının kusuru oranında devam eder.

En az sigorta tutarları:

Madde 93 – (Değişik: 17/10/1996-4199/34 md.)

Zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları, teminat tutarları ile tarife ve talimatları Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlıkça tespit edilir ve Resmi Gazetede yayımlanır.

Tarife ve talimatların tespitinde; araç türleri; coğrafi bölge; sigorta süresi içinde herhangi bir hasar ödemesine neden olmayan işletenlerin primlerinin indirilmesi yoluyla ödüllendirilmesi, hasar ödemesine neden olan işletenlerin primlerinin yükseltilmesi yoluyla cezalandırılması ve gerekli görülen diğer hususlar dikkate alınır.

Sigorta sözleşmesinin verilmesi ve işlenenin değişmesi halinde yapılacak işlemler:

Madde 94 – (Birinci fıkra mülga: 25/6/1988 – KHK – 330/5 md.; Aynen kabul; 31/10/1990 – 3672/4 md.)

(Değişik: 25/6/1988 – KHK – 330/5 md.; Aynen kabul: 31/10/1990 – 3672/4 md.)

Sigortalı aracı işlenenlerin değişmesi halinde, devreden kişi 15 gün içinde sigortacıya durumu bildirmek zorundadır.

(İptal fıkra: Anayasa Mahkemesinin 23/1/2024 Tarihli ve E: 2023/130, K: 2024/17 Sayılı Kararı ile.)

(İptal fıkra: Anayasa Mahkemesinin 23/1/2024 Tarihli ve E: 2023/130, K: 2024/17 Sayılı Kararı ile.)

(Beşinci fıkra mülga: 25/6/1988 – KHK -330/5 md.; Aynen kabul: 31/10/1990 – 3672/4 md.)

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne uymayanlar 1 800 000 lira para cezası ile cezalandırılırlar.

Tazminatın azaltılması veya kaldırılması sonucunu doğuran haller:

Madde 95 – Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran haller zarar görene karşı ileri sürelemez.

Ödemeğe bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda sigorta ettirene başvurabilir.

Zarar görenlerin çokluğu:

Madde 96 – Zarar görenlerin tazminat alacakları, sigorta sözleşmesinde öngörülen sigorta tutarından fazla ise zarar görenlerden her birinin sigortacıya karşı yönelikileceği tazminat talebi, sigorta tutarının tazminat alacakları toplamına olan oranına göre indirime tabi tutulur.

Başka tazminat taleplerinin bulunduğu bilmeksızın zarar görenlerin birine veya birkaçına kendilerine düşecek olandan daha fazla ödemeğe bulunan iyiniyetli sigortacı, yaptığı ödeme çerçevesinde, diğer zarar görenlere karşı da borcundan kurtulmuş sayılır.

Doğrudan doğruya talep ve dava hakkı:

Madde 97 – (Değişik: 14/4/2016-6704/5 md.)

Zarar görenin, zorunlu mali sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde dava yoluna gitmeden önce ilgili sigorta kuruluşuna yazılı başvuruda bulunması gereklidir. Sigorta kuruluşunun başvuru tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde başvuruyu yazılı olarak cevaplamaması veya verilen cevabin talebi karşılamadığına ilişkin uyuşmazlık olması hâlinde, zarar gören dava açabilir veya 5684 sayılı Kanun çerçevesinde tâhkime başvurabilir.

Sağlık hizmet bedellerinin ödenmesi:⁵³

Madde 98 – (Değişik: 13/2/2011-6111/59 md.)

Trafik kazaları sebebiyle üniversitelere bağlı hastaneler ve diğer bütün resmî ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarının sundukları sağlık hizmet bedelleri, kazazedenin sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın genel sağlık sigortalısı sayılanlar için belirlenen sağlık hizmeti geri ödeme usul ve esasları çerçevesinde Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanır. (Ek cümle: 4/4/2015-6645/60 md.) Ancak, Sosyal Güvenlik Kurumu, bu kapsama girenler yönünden genel sağlık sigortalısı sayılanlar için belirlenen sağlık hizmetlerine ilave sağlık hizmetlerini belirler, protez ve ortezler için farklı birim fiyatı tespit eder. Bu sağlık hizmetleri sağlık uygulama tebliğindeki istisnai sağlık hizmetleri kapsamına dahil edilmez.⁵⁴

Trafik kazalarına sağlık teminatı sağlayan zorunlu sigortalarda; sigorta şirketlerince yazılan primlerin ve Güvence Hesabınca tahsil edilen katkı paylarının % 15'ini aşmamak üzere, münhasıran bu teminatın karşılığı olarak Hazine Müsteşarlığınca sigortacılık ilkeleri çerçevesinde maktu veya nispi olarak belirlenen tutarın tamamı sigorta şirketleri ve 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 14 üncü maddesinde düzenlenen durumlar için Güvence Hesabı tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılır. Söz konusu tutar, ilgili sigorta şirketleri için sigortacılık ilkelerine göre ayrı ayrı belirlenebilir. Aktarmış ile sigorta şirketlerinin ve Güvence Hesabının bu teminat kapsamındaki yükümlülükleri sona erer. Cumhurbaşkanı söz konusu tutarı % 50'sine kadar artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.⁵⁵

Bu madde çerçevesinde sigorta şirketleri ve Güvence Hesabı tarafından ödenecek meblağın süresinde ödenmemesi halinde 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası uygulanır.

Sigorta şirketleri ve Güvence Hesabından Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılacak meblağın belirlenmesi ve ödenmesi ile sağlık hizmetleri için teminat sağlanan sigortalaların tespiti ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Sağlık Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumunun görüşü alınarak Hazine Müsteşarlığınca belirlenir. Trafik kazası sebebiyle Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kurumlarında gerçekleştirilen tedavi giderleri bakımından, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından Sağlık Bakanlığına yapılacak ödemeye ilişkin usul ve esaslar Sosyal Güvenlik Kurumu ve Sağlık Bakanlığı tarafından ayrıca belirlenir.

⁵³ Bu madde başlığı “Tedavi giderlerinin ödenmesi.” iken, 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanunun 59 uncu maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁵⁴ 4/4/2015 tarihli ve 6645 sayılı Kanunun 60 inci maddesiyle, bu fıkraya “kazazedenin sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın” ibaresinden sonra gelmek üzere “genel sağlık sigortalısı sayılanlar için belirlenen sağlık hizmeti geri ödeme usul ve esasları çerçevesinde” ibaresi eklenmiştir.

⁵⁵ 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 188 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan “Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

Tazminat ve giderlerin ödenmesi:

Madde 99 – Sigortacılar, hak sahibinin zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarıyla belirlenen belgeleri, sigortacının merkez veya kuruluşlarından birine ilettiği tarihten itibaren sekiz iş günü içinde zorunlu mali sorumluluk sigortası sınırları içinde kalan miktarları hak sahibine ödemek zorundadırlar.⁵⁶

Ödemeyi yapan sigortacı, ödenen miktarın sorumluluk oranlarında paylaşılmasını diğer sigortacılardan yazılı olarak talep eder. Diğer sigortacılar talep tarihinden itibaren sekiz iş günü içinde kendilerine düşen miktarı talepte bulunana öder.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne uymayan sigortacılar, 108 000 000 lira hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

İhtiyari mali sorumluluk sigortasına uygulanacak hükümler:

Madde 100 – Bu Kanunun sorumluluğun kaldırılması veya tazminatın azaltılmasına ilişkin 95inci maddesi, doğrudan doğruya talep ve dava hakkına ilişkin 97nci maddesi ve zamanaşımıma ilişkin 109uncu maddesi ihtiyari mali sorumluluk sigortasında da uygulanır.

Sigorta sözleşmesi yapmaya yetkili sigorta şirketleri ve sigorta yapma zorunluluğu:

Madde 101 – Bu Kanunda öngörülen zorunlu mali sorumluluk sigortası Türkiye'de kaza sigortası dalında çalışmaya yetkili olan sigorta şirketleri tarafından yapılır. Bu sigorta şirketleri zorunlu mali sorumluluk sigortasını yapmakla yükümlüdürler.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükmüne uymayan sigorta şirketleri, 108 000 000 lira hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Özel Durumlar

Motorlu araç römorkları:

Madde 102 – Bir römorkun veya yarı römorkun veya çekilen bir aracın sebep olduğu zarardan dolayı, çekicinin işleteni, motorlu aracı işletenin sorumluluğuna ilişkin hükümlere göre sorumlu tutulur. Çekilen araçla ilgili olarak sorumluluk genel hükümlere tabidir.

Çekicinin sorumluluk sigortası, çekiciyi işaretenin, römorkun sebep olduğu zarardan dolayı sorumluluğunu da kapsar.

İnsan taşımada kullanılan römorklar, römork için ek bir sorumluluk sigortası yaptırılarak tüm katarın en az zorunlu mali sorumluluk sigortası tutarlarının kapsamına girmesi sağlanmadıkça, trafige çıkarılamaz.

⁵⁶ 14/4/2016 tarihli ve 6704 sayılı Kanunun 6ncı maddesiyle, bu fikrada yer alan “kaza veya zarara ilişkin tespit tutanağını veya bilirkişi raporunu” ibaresi “zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarıyla belirlenen belgeleri” şeklinde değiştirilmiştir.

Motorsuz taşıtlar ve motorlu bisiklet:

Madde 103 – Motorsuz taşıtlar ile motorlu bisiklet sürücülerinin hukuki sorumluluğu genel hükümlere tabidir.

Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunanlar:

Madde 104 – Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunan teşebbüslerin sahibi, gözetim, onarım, bakım, alım – satım, araçta değişiklik yapılması amacıyla ile veya benzeri bir amaçla kendisine bırakılan bir motorlu aracın sebep olduğu zararlardan dolayı; işlenen gibi sorumlu tutulur. Aracın işleneni ve araç için zorunlu mali sorumluluk sigortası yapan sigortacısı bu zararlardan sorumlu değildir.

(Değişik: 17/10/1996-4199/35 md.) Yukarıda yazılı teşebbüs sahipleri kendilerine bırakılan motorlu araçların tümünü kapsamak üzere esasları Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlıkça tespit edilecek bir zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırmaya ve denetimlerde bu sigortanın yapıldığını belgelemeye mecburdurlar.

İşlenenin sorumluluk sigortasına ilişkin hükümler, burada da uygulanır.

Motorlu araçları mesleki veya ticari amaçlar için elinde bulunduran teşebbüs sahipleri bu araçların yönetmelikte gösterilecek biçimde bir defterini tutmakla yükümlüdürler.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine uymayan teşebbüs sahipleri, 108 000 000 lira hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

(Ek: 17/10/1996-4199/35 md.) İkinci fikrada sözü edilen sigortayı yaptırmayan teşebbüs sahiplerinin bu işyerleri, mahallin en büyük mülki amirince 15 güne kadar faaliyetten men edilir.

Yarışlar:

Madde 105 – Yarış düzenleyicileri, yarışa katılanların veya onlara eşlik edenlerin araçları ile gösteride kullanılan diğer araçların sebep olacakları zararlardan dolayı motorlu araç işleneninin sorumluluğuna ilişkin hükümler uyarınca sorumludurlar.

Yarışçıların veya onlarla birlikte araçta bulunanların uğrayacakları zararlarla, gösteride kullanılan araçların uğradıkları zararlardan dolayı sorumluluk genel hükümlere tabidir.

Yarış düzenleyicilerinin, yarışa katılanların ve yardımcı kişilerin yarış esnasında üçüncü kişilere karşı olan sorumluluklarını karşılamak üzere bir sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunludur. Bu gibi yarışlara izin vermeye yetkili olan makamın talebi üzerine Ticaret Bakanlığı durum ve şartlara göre en az sigorta tutarlarını belirlemekle görevlidir. Motorlu araçlar için yapılacak sigortalarda en az sigorta tutarları zorunlu mali sorumluluk sigortasındaki tutarlardan az olamaz. Bu Kanunun zarar görenin doğrudan doğruya sigortacıyı dava edebilmesine ilişkin 97 ncı maddesi hükümleri ile zarar görenlerin birden çok olması haline ilişkin 96 ncı maddesi hükümleri burada da uygulanır.

Yetkili makamdan izin alınmaksızın düzenlenen bir yarışta vukubulan zararlar, zarara sebep olan motorlu aracın sorumluluk sigortacısı tarafından karşılanır. Böyle bir durumda, sigortacı, yarış için özel bir sigortanın yapılmamış olduğunu bilen veya gerekli özenin gösterilmesi halinde bilebilecek olan işlenen veya işlenenlere rücu edebilir.

(Değişik: 4/7/1988 – KHK – 336/1 md.; Aynen kabul: 7/2/1990 – 3612/59 md.) Bu madde hükümleri ortalama hızı saatte en az elli kilometrenin üstünde olan veya ulaşılacak hıza göre değerlendirme yapılması öngörülen motorlu araç veya bisiklet sporu gösterilerinde uygulanır. Bu hükümler, yarış güzergahının diğer trafiğe kapatılması halinde de geçerlidir. İçişleri Bakanlığı bu madde hükümlerinin, başka yarışlar bakımından da uygulanmasına karar verebilir.

Devlete ve Kamu Kuruluşlarına Ait Araçlar:

Madde 106 – (Değişik: 25/6/1988 – KHK – 330/7 md.; Aynen kabul: 31/10/1990 – 3672/6 md.)

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işlenenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır. Bu kuruluşlar, 85inci maddenin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasılığını sağlamak üzere 101inci maddedeki şartları haiz milli sigorta şirketlerine mali sorumluluk sigortası yaptırmakla yükümlüdürler.

Çalınan veya gasbedilen araçlarda sorumluluk:

Madde 107 – Bir motorlu aracı çalan veya gasbeden kimse işlenen gibi sorumlu tutulur. Aracın çalınmış veya gasbedilmiş olduğunu bilen veya gereken özen gösterildiği takdirde öğrenebilecek durumda olan aracın sürücüsü de onunla birlikte müteselsilen sorumludur. İşlenen, kendisinin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerden birinin, aracın çalınmasında veya gasbedilmesinde kusurlu olmadığını ispat ederse, sorumlu tutulamaz. İşlenen, sorumlu olduğu durumlarda diğer sorumlulara rücu edebilir.

Aracın çalındığını veya gasbedildiğini bilerek binen yolculara karşı sorumluluk, genel hükümlere tabidir.

(Mülga üçüncü fikra : 3/6/2007-5684/45 md.)

Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı:

Madde 108 – (Değişik: 17/10/1996-4199/36 md. ;Mülga: 3/6/2007-5684/45 md.)

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ortak Hükümler

Zamanaşımı:

Madde 109 – Motorlu araç kazalarından doğan maddi zararların tazminine ilişkin talepler, zarar görenin, zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl ve herhalde, kaza gününden başlayarak on yıl içinde zamanaşımına uğrar.

Dava, cezayı gerektiren bir fiilden doğar ve ceza kanunu bu fiil için daha uzun bir zaman aşımı süresi öngörmüş bulunursa, bu süre, maddi tazminat talepleri için de geçerlidir.

Zamanaşımı, tazminat yükümlüsüne karşı kesilirse, sigortacıya karşı da kesilmiş olur. Sigortacı bakımından kesilen zamanaşımı, tazminat yükümlüsü bakımından da kesilmiş sayılır.

Motorlu araç kazalarında tazminat yükümlülerinin birbirlerine karşı rücu hakları, kendi yükümlülüklerini tam olarak yerine getirdikleri ve rücu edilecek kimseyi öğretendikleri günden başlayarak iki yılda zamanaşımına uğrar.

Diger hususlarda, genel hükümler uygulanır.

Görevli ve Yetkili Mahkeme:⁵⁷

Madde 110 – (Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.)

İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir.⁵⁸

Sorumluluğa ilişkin anlaşmalar:

Madde 111 – Bu Kanunla öngörülen hukuki sorumluluğu kaldırın veya daraltan anlaşmalar geçersizdir.

Tazminat miktarlarına ilişkin olup da, yetersiz veya fahiş olduğu açıkça belli olan anlaşmalar veya uzlaşmalar yapıldıkları tarihten başlayarak iki yıl içinde iptal edilebilir.

DOKUZUNCU KISIM

Adli Kovuşturma ve Cezaların Uygulanması

BİRİNCİ BÖLÜM

Adli Kovuşturma

Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki:⁵⁹

Madde 112 – (Değişik: 12/7/2013-6495/20 md.)

Bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği hâller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

Bu Kanunun 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fikralarında yazılı “100 ceza puanını doldurmak” eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri

⁵⁷ Bu madde başlığı “Yetkili mahkeme:” iken, 11/1/2011 tarihli ve 6099 sayılı Kanunun 14 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁵⁸ Anayasa Mahkemesinin 14/3/2024 tarihli ve E: 2023/79, K: 2024/80 sayılı Kararı ile bu fikrada yer alan “...merkez...” ve “...veya...” ibareleri iptal edilmiştir.

⁵⁹ Bu madde başlığı “Bu Kanundaki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri:” iken, 12/7/2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanunun 20 ncı maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

alınmasına yine bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinleşmiş mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez.

Askeri araçları süren kişiler ile asker kişilerin bu Kanunda yazılı suçlarla ilgili davalarına da bu mahkemelerde bakılır.

Askeri görev ve hizmetlerin yürütülmesi sırasında askeri araç sürücülerinin asker kişilere karşı işledikleri trafik kazalarıyla ilgili suçlarda 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu hükümleri saklıdır.

Duruşmasız olarak bakılacak davalar:

Madde 113 – (Mülga: 3/11/1988 – 3493/53 md.)

İKİNCİ BÖLÜM

Cezaların Uygulanması

Suç ve ceza tutanakları:

Madde 114 – (Değişik: 18/1/1985-KHK 245/13 md.; Değiştirilerek kabul: 28/3/1985-3176/13 md.)

(Değişik birinci fıkra : 3/5/2006 – 5495/3 md.) Bu Kanunda yazılı trafik suçlarını işleyenler hakkında yetki sınırları içinde Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı personeli ile Ulaştırma Bakanlığının ve Karayolları Genel Müdürlüğü'nün ilgili birimlerinin il ve ilçe kuruluşlarında görevli ve yetkili klinmiş personelince tutanak düzenlenir.

Birkaç trafik suçunun bir arada işlenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanır.

(Değişik fıkra: 3/11/1988 – 3493/48 md.) Yargı yetkisine giren suçlarla ilgili tutanağın bir sureti ilgili mahkemeye 7 iş günü içinde gönderilir.

(Mülga dördüncü fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)

(Mülga beşinci fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)

(Mülga altıncı fıkra: 12/7/2013-6495/24 md.)

(Mülga yedi ve sekizinci fíkralar: 3/11/1988 – 3493/48 md.)

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Ek fıkra: 3/7/2003-4916/32 md.) Trafik para cezaları kredi kartı ile de ödenebilir. Kredi kartı ile yapılan tahsilatın saymanlık hesaplarına aktarılma süresi ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Para cezalarının ödenme süresi:

Madde 115 – (Değişik: 3/11/1988 – 3493/49 md.)

(Değişik birinci fıkra: 16/7/2004-5228/46 md.) Ödeme derhal yapılmadığı takdirde para cezalarının, tutanağın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenmesi gereklidir. Bir ay içinde ödenmeyecek cezalar için her ay % 5 faiz uygulanır. Aylık faizin hesaplanmasında ay

kesirleri tam ay olarak dikkate alınır. Bu suretle bulunacak tutar cezanın iki katını geçemez.

Süresinde ödenmeyen para cezaları için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümleri uygulanır.

(Mülga üçüncü fikra: 12/7/2013-6495/21 md.)

(Mülga dördüncü fikra: 12/7/2013-6495/21 md.)

(Ek fikra: 12/7/2013-6495/21 md.) Trafik idari para cezaları; Maliye Bakanlığına bağlı muhasebe birimlerine, vergi dairelerine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığıncı yetkilendirilen banka ve PTT aracılığıyla ödenebilir.

(Ek fikra: 12/7/2013-6495/21 md.) Bu Kanunun 114 üncü maddesine göre trafik idari para cezası karar tutanağı düzenlemeye yetkilendirilen personel tarafından trafik idari para cezası tahsilatı yapılamaz.

(Ek fikra: 12/7/2013-6495/21 md.) Bu Kanunun 116 ncı maddesine göre yabancı plakalı araçların plakasına uygulanan, ancak tebliğ edilememiş olan trafik idari para cezalarının ödenmesi hâlinde trafik idari para cezası karar tutanağının tebliğ tarihi olarak ödeme tarihi esas alınır.

(Ek fikra: 12/7/2013-6495/21 md.; Değişik fikra: 2/1/2017-KHK-680/59 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/58 md.) Sürücüsünün Türk vatandaşı olup olmadığına bakılmaksızın yabancı plakalı araçlara uygulanacak olan trafik idari para cezaları, tebliğat şartı aranmaksızın sürücüsü bilgilendirilmek suretiyle tahsil edilir. Trafik cezaları tahsil edilmeden yabancı plakalı aracın ülkeyi terk etmesine izin verilmez. **(İptal cümle: Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 tarihli ve E.: 2022/45, K.: 2022/89 sayılı Kararı ile.)** Bu fikra hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığında müstereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir. Uluslararası sözleşme hükümleri saklıdır.

Tescil plakasına göre tutanak düzenlenmesi:

Madde 116 – (Değişik birinci fikra: 25/6/1988 – KHK – 330/8 md.; Aynen Kabul: 31/10/1990 – 3672/7 md.) Trafiği tehlikeye düşürecek, engel olacak şekilde veya yasaklanmış yerlerde park etmiş araçlara veya trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları belirlenmiş bulunan, karayolları ağırlık kontrol mahallerinde işaret, ışık, ses veya görevlilerin ikazına rağmen tarti sistemine girmeden seyir devam eden ve sürücüsü tespit edilemeyen araçlara tescil plakalarına göre ceza veya suç tutanağı düzenlenir.

Para cezasının ödenmesi gerektiği hallerde trafik kaydında araç sahibi olarak görülen kişiye cezayı ödemesi için posta yoluyla tebliğat yapılır, bu şekilde tebliğ edilemeyen tutanaklar ilgili tahsil dairesinin ilân asmaya mahsus yerinde liste halinde ilân edilir, ilân tarihini takip eden otuzuncu gün tebliğat yapılmış sayılır ve bu cezalar 114 ve 115 inci maddelerde belirtilen şekilde takip ve tahsil olunur.⁶⁰

⁶⁰ 16/7/2004 tarihli ve 5228 sayılı Kanunun 59 uncu maddesiyle bu fikrada yer alan “ödemesi için tebliğat yapılır ve” ibaresi, “ödemesi için posta yoluyla tebliğat yapılır, bu şekilde tebliğ edilemeyen

(Mülga üçüncü fikra: 16/6/2009-5904/39 md.)

(Mülga dördüncü fikra: 16/6/2009-5904/39 md.)

(Mülga beşinci fikra: 16/6/2009-5904/39 md.)

(Son fikra mülga: 3/11/1980 – 3493/53 md.)

Ceza yerine getirilmeden işlem yapılmaması:

Madde 117 – (Mülga: 18/1/1985 – KHK 245/16 md.; Aynen kabul: 28/3/1985-3176/16 md.)

Ceza puanı uygulaması, puanlama ve trafik kazası nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınması:⁶¹

Madde 118 – Bu Kanunun suç saydığı bir fiilden dolayı haklarında ceza uygulanan sürücülere, aldıkları her ceza, için esasları yönetmelikte belirlenen ceza puanları verilir.

(Değişik: 17/10/1996-4199/37 md.) Trafik suçunun işlendiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde toplam 100 ceza puanını dolduran sürücülerin sürücü belgeleri 2 ay süre ile geri alınır ve eğitime tabi tutulurlar.

(Ek: 17/10/1996-4199/37 md.) Aynı yıl içinde ikinci defa 100 puanı dolduran sürücülerin sürücü belgeleri 4 ay süre ile geri alınarak psiko-teknik değerlendirmeye ve psikiyatri uzmanının muayenesine tabi tutulurlar. Muayene sonucunda sürücülük yapmasına engel hali bulunmayanların belgeleri, süresi sonunda iade edilir.

(Ek: 17/10/1996-4199/37 md.) Bir yıl içinde üç defa 100 ceza puanını dolduran sürücülerin sürücü belgeleri süresiz olarak iptal edilir.

(Ek: 17/10/1996-4199/37 md.) Ölümle sonuçlanan trafik kazalarına aslı kusurlu olarak sebebiyet veren sürücülerin sürücü belgeleri ise 1 yıl süre ile geri alınır.

Ceza puanlarının tespit ve uygulanmasına ait usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde ve diğer ilgili maddelerdeki hükümlere göre sürücü belgeleri geri alınanlardan, geri alma süresi içinde araç kullandığı tespit edilenler, bu Kanunun 36 ncı maddesinin üçüncü fikrasına göre cezalandırılırlar.

İşlenen suçlar nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınması ve yerine getirilmesi:

Madde 119 – (Mülga birinci fikra: 12/7/2013-6495/24 md.)

Diger cürümelerden mahkumiyeti halinde, mahkemece ceza süresini geçmemek üzere geçici olarak sürücü belgelerinin geri alınmasına da karar verilebilir.

Geçici olarak sürücü belgesinin geri alınması hürriyeti bağlayıcı ceza hükümlerinin infazından sonra yerine getirilir.

Zamanaşımı:

tutanaklar ilgili tahsil dairesinin ilân asmaya mahsus yerinde liste halinde ilân edilir, ilân tarihini takip eden otuzuncu gün tebligat yapılmış sayılır ve” şeklinde değiştirilmiştir.

⁶¹ Bu madde başlığı, 17/10/1996 tarih ve 4199 sayılı Kanunun 37 ncı maddesi ile değiştirilmiştir.

Madde 120 – (Mülga: 12/7/2013-6495/24 md.)

Yönetmelikte yer alacak diğer esaslar:

Madde 121 – Para cezalarının tahsilinde ve takibinde uygulanacak esas ve usuller ile kullanılacak makbuzun, suç ve ceza tutanağının şekli ve kullanma esasları ile Bayındırlık Bakanlığı mensuplarından hangi niteliklere sahip kişilerin, hangi şartlarda, suç ve ceza tutanağı düzenleyeceği, genel zabıtaya mensup kişilerin bu Kanuna göre düzenleyecekleri tutanaklar hakkında yapılacak işlemler, yetki sınırları, koordinasyon ve işbirliği esasları İçişleri, Maliye ve Bayındırlık bakanlıklarınca müstereken çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Makbuz ve tutanaklar Maliye Bakanlığı tarafından bastırılır ve trafik kuruluşlarına dağıtım sağlanır. (Ek cümle: 25/6/2010-6001/34 md.) Söz konusu tutanaklar elektronik ortamda da üretilen ve düzenlenebilir. Buna dair usul ve esaslar İçişleri ve Maliye bakanlıklarınca müstereken belirlenir.

ONUNCU KISIM

Eğitim, Okullar ve Çocuk Eğitimi Parkları

Trafik eğitimi ve denetimi:

Madde 122 – Öğrenim kurumları dışında gerçek ve tüzelkişilerin karayolunu kullananların eğitimi ile ilgili çalışmalarını konu ve kapsam yönünden tespite ve uygulama yönünden denetlemeye Emniyet Genel Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde Emniyet ve Karayolları Genel Müdürlükleri yetkilidir.

Eğitim çalışmalarının konu ve kapsamı ile uygulama esasları, denetleme usulleri yönetmelikte gösterilir.

Sürücü kursları:

Madde 123 – (Değişik: 18/1/1985 – KHK 245/14 md.; değiştirilerek kabul: 28/3/1985-3176/14 md.)

Motorlu taşıt sürücüsü yetiştirmek, yetişmiş olanlara sınav sonucu sertifika vermek, trafik ile ilgili öğretim ve eğitim yaptırmak üzere kamu kurumları ile diğer hakiki ve hükmî şahıslara Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığında ilgili mevzuatına göre sürücü kursları açma izni verilir.

Sürücü kurslarının sürücü belgesi cinslerine göre sınıflandırılması, hangi sınıf kursun kimler tarafından açılabileceği, öğretim ve eğitim konuları ile metodu, kurs süreleri, kurslar için eğitim ve öğretimde kullanılacak bina, araç, gereç ve teçhizatın nitelik ve niceliği, teminat miktarları, sertifika sınavlarının esas ve usulleri, sertifika aranmayacak sürücü belgesi sınıfları ve bunların sınavları İçişleri Bakanlığının uygun görüşü üzerine Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

(Değişik: 17/10/1996-4199/39 md.) Ancak, gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurs açılmayan il ve ilçelerde bu kurslar devlet tarafından açılabilir.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine ve yönetmelikteki şartlara uymadıkları, mülki idare amirlerince görevlendirilen yetkililer veya Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri tarafından tespit edilen kursların sahiplerine, olayın özelliğine göre belirlenecek süre içinde şartlara uymaları yazılı olarak bildirilir. Bu süre içinde şartların yerine getirilmemesi halinde kurs sahipleri 18 000 000 lira hafif para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca, kurs onbeş günden az olmamak üzere mülki amirlerce geçici olarak kapatılır. Bu süre 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu hükümleri uyarınca gerekli işlemler sonuçlandırılıncaya kadar uzatılır.

(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Belge alınmadan açılan kursların sahipleri üç aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ve 108 000 000 lira hafif para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, belge alınmadan açılan kurslar zabıtaca kapatılır.

Çocuk trafik eğitim parkları:

Madde 124 – Okul öncesi çocuklara ve ilköğretim öğrencilerine trafik bilgisi vermek ve kurallara uyma alışkanlığı kazandırmak amacıyla il özel idareleri ve belediyeler, yeteri sayıda ücretsiz çocuk trafik eğitim parkı yapar ve belediyeler gerçek veya tüzelkilere de yapma izni verebilir.

(Değişik: 17/10/1996-4199/40 md.) Çocuk trafik eğitim parklarının yapılması, açılma, eğitim, denetim ve çalışma esasları ile diğer hususlar İçişleri, Bayındırlık ve İskan Bakanlıklarının görüşleri alınarak Milli Eğitim Bakanlığında çıkarılacak Yönetmelikle düzenlenir.

Okul, radyo ve televizyonlarda trafik eğitimi:⁶²

Madde 125 – (Değişik birinci fıkra: 17/10/1996-4199/41 md.) Milli Eğitim Bakanlığında, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında ders programlarına eğitim amacı ile zorunlu uygulamalı trafik ve ilk yardım dersleri konulur. Bu dersler için valilik ve kaymakamlıkça yükseköğrenim görmüş emniyet görevlileri görevlendirilebilir.

(Ek: 17/10/1996-4199/41 md.) Üniversite ve yüksekokullar ile lise ve dengi okullarda, zorunlu trafik, ilk yardım ve motor derslerinden başarılı olanlar, sürücü kurslarında, bu derslerden Milli Eğitim Bakanlığında çıkarılacak yönetmelikteki esaslara göre sınava girmek kaydıyla muaf tutulabilirler.

(Ek: 17/10/1996-4199/41 md.) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yayın yapan ulusal, bölgesel, yerel radyo ve televizyonlar, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (p) bendi gereğince yapacakları haftalık eğitim programlarının en az 30 dakikasını trafik eğitimi ile ilgili programlara ayırmak zorundadırlar. **(Ek cümle: 21/5/1997-4262/4 md.)** Bu fıkra hükümlerine uymayan ulusal, bölgesel, yerel radyo ve televizyonlar hakkında 13.4.1994 tarih ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Silahlı Kuvvetler bünyesindeki birlik ve er eğitimi merkezlerine eğitim amacı ile

⁶² Bu madde başlığı, 17/10/1996 tarih ve 4199 sayılı Kanunun 41 inci maddesi ile değiştirilmiştir.

yeteri kadar trafik dersi konulması Genelkurmay Başkanlığıncı düzenlenir.

ONBİRİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

Olağanüstü hallerde ve savaşta karayolunda trafiğin düzenlenmesi ve denetimi:

Madde 126 – Olağanüstü hallerde ve savaşta karayolunun kullanılması, trafiğin düzenlenmesi ve yönetimi esasları Genelkurmay Başkanlığıının görüşü alınarak yönetmelikte belirtilir.

Barişa, bu düzenleme ve yönetimi denemek için yapılacak manevra ve tatbikatlarda Genelkurmay Başkanlığıının istemi üzerine özel uygulamalar yapılabilir.

Madde 127 – (Mülga: 18/1/1985 – KHK 245/16 md.)

Terkedilen, hasara uğrayan veya uzun süre park edilen araçlar:

Madde 128 – Yolu kullananları uzun süre etkileyerek şekilde park edilmiş, terkedilmiş veya hasara uğramış araçların kaldırılıp götürülmesine trafik zabıtası yetkilidir.

Trafik hizmetleri geliştirme fonu:

Madde 129 – (Mülga: 21/2/2001 – 4629/6 md.)

İlgili bakanlık ve kuruluşlarla işbirliğini sağlama:

Madde 130 – Bu Kanunun uygulanmasında trafik hizmetleri açısından İçişleri Bakanlığı ile işbirliği içinde çalışması gereken ilgili bakanlık ve kuruluşlarla belediyelerin görev, yetki ve sorumluluklarının esasları, işbirliğini sağlayacak biçimde yönetmelikte düzenlenir.

Kağıtların ve plakaların basım ve dağıtımı ile ilgili gelirden pay ayrılması:

Madde 131 – (Değişik: 19/4/1989 – 3538/2 md.)

Trafik şube veya bürolarında ve Milli Eğitim Bakanlığında açılma izni verilmiş motorlu taşıt sürücüler kurşlarında iş sahipleri ve kursiyerlerce verilmesi ve kullanılması lüzumlu basılı kağıtlarla plakaların cins ve nevileri İçişleri Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığıncı tespit edilir.

Basılı kağıtlar ile plakalar Türkiye Şöförler ve Otomobilciler Federasyonuna bastırılır ve maliyetleri nazari itibara alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ve Türkiye Şöförler ve Otomobilciler Federasyonuna birlikte tespit edilecek bedel mukabilinde il merkezlerinde veya kuruluşu bulunan ilçelerde, adı geçen Federasyonca İçişleri Bakanlığının tespit edeceği esaslara göre verilir.

(Değişik: 21/2/2001 – 4629/6 md.) Basılı kağıtlar ve plakaların tespit edilen bedel üzerinden satışının federasyona sağladığı net gelirin %60'ı, her yıl Şubat ayı sonuna kadar

İçişleri Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu miktarlar, Emniyet Genel Müdürlüğü hizmetlerinde kullanılmak üzere, Maliye Bakanlığınca bir yandan bütçeye özel gelir, diğer yandan Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinde mevcut tertiplere ödenek ya da açılacak özel tertiplere özel ödenek kaydedilir. Gelirin kalani Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonuna aittir. Özel ödenek kaydedilen tutarlardan harcanmayan miktarlar ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilir. Ad ve/veya soyad veya tescil edilmiş ticari unvanı ihtiyaçlı olan plaka satışlarından elde edilen gelirler ile emniyet hizmetleri karşılığında tahsil edilmeleri Maliye Bakanlığınca uygun görülen diğer hizmet gelirleri hakkında da bu fikra hükümleri uygulanır.

Basılı kağıtlardan, 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanunu kapsamına giren sürücü belgeleri Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşü alınarak Emniyet Genel Müdürlüğü'nce bastırılır. Sürücü belgelerinin değerli kağıt bedeli Emniyet Genel Müdürlüğü'nce Maliye ve Gümrük Bakanlığına ödenir.

Sürücü belgelerinin bedeli dışında kalan hizmet ve malzemenin karşılığı olan ücretler İçişleri Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ve Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu'nda birlikte tespit edilir. Sürücü belgelerinin verilmesi ve yenilenmesi hizmetlerinden elde edilen gelirin tamamı Türk Polis Teşkilatı Güçlendirme Vakfına aittir. Buna dair usul ve esas ile diğer hususlar İçişleri Bakanlığınca belirlenir.

(Ek fikra: 3/10/2016-KHK-676/21 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/19 md.) Basılı kâğıtlar ve tescil plakalarının yetkilendirilenler dışında basımını veya dağıtımını yapanlara 10.000 Türk Lirası idari para cezası verilir. Ayrıca bu kişiler Türk Ceza Kanununun 204 üncü maddesi hükmüne göre cezalandırılır.

Bilgi işlem merkezinin faaliyeti:

Madde 132 – Araçların, sürücülerin ve trafik suçu işleyenlerin sicilleri, bunlara ait hukuki ve teknik değişiklikler ile diğer gerekli ve istatistik bilgilere ait kayıtlar ve hizmetler Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki Bilgi İşlem Merkezi tarafından tutulur ve yürütülür.

Araçların trafiğe çıkarılmalarında kısıtlama ve yasaklamalar:

Madde 133 – Trafiğin ve karayolu yapısının büyük ölçüde etkilendiği karayollarında ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere, uluslararası transit ve yurt içi taşımalar belirli gün ve saatlerde kısıtlanabilir veya yasaklanabilir.

Kısıtlama ve yasaklamalar Bayındırlık, Gümrük ve Tekel ve Ulaştırma bakanlıklarının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca tespit ve ilan edildikten sonra uygulanır.

Okul geçidi görevlisi:

Madde 134 – Okul geçitlerinde, trafik zabıtاسınca verilmiş belgesi bulunan ve özel kıyafet veya işaret taşıyan kişiler, görev sırasında trafik yönetimi açısından görevli kişilerin yetkilerine sahiptir.

Okul geçitlerinde görevli olarak çalışabileceklerde aranacak nitelikler, bunların hangi

şartlarda, zaman ve sürelerle görev yapacakları, kıyafetleri veya taşıyacakları işaretler ile diğer hususlar yönetmelikte belirtilir.

Okul geçidi görevlisinin talimatına uymayanlar hakkında duyuru üzerine trafik zabıtاسınca, eylemine uyan madde hükmüne göre işlem yapılır.

Yönetmelikler:

Madde 135 – Bu Kanunla ilgili Karayolları Trafik Yönetmeliği, ilgili bakanlıkların görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığının koordinatörlüğünde, Bayındırılık ve Ulaştırma bakanlıklarınca müsterelenen, bu Kanunda çıkarılması öngörülen diğer yönetmelikler ilgili bakanlıklarca kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde çıkarılır ve Resmi Gazete'de yayımlanır.

Ticari taşıt kullanma belgesi:

Ek Madde 1 – (Ek: 17/10/1996-4199/43 md.; Mülga: 3/5/2006 – 5495/4 md.)

Araçların tescil edildikleri amacın dışında kullanılması:

Ek Madde 2 – (Ek: 17/10/1996-4199/43 md.) (Değişik:18/10/2018-7148/26 md.)

Araçlarını motorlu araç tescil belgesinde gösterilen maksadın dışında kullananlar ile sürülmüşne izin veren araç sahiplerine 1.002 Türk lirası idari para cezası uygulanır. (**Mülga cümle:21/2/2019-7166/5 md.**)(...)

(**Ek fıkra:21/2/2019-7166/5 md.**) Ayrıca, araç on beş gün süre ile trafikten menedilir.

10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında ilgili belediyeden;

a) Çalışma izni/ruhsatı almadan,

b) Alınan izin/ruhsatta belirtilen faaliyet konusu dışında,

c) Alınan izin/ruhsatta belirtilen çalışma bölgesi/güzergâh dışında

belediye sınırları dâhilinde yolcu taşımak yasaktır. Bu fıkranın (a) bendine uymayanlara 5.010 Türk lirası, (b) bendine uymayanlara 2.018 Türk lirası, (c) bendine uymayanlara 1.002 Türk lirası idari para cezası verilir. Fiilin işlendiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde tekerrür hâlinde, bu fıkarda yer alan idari para cezaları iki kat olarak uygulanır.

İşleteni veya sahibi, sürücüsünün kendisi olup olmadığına bakılmaksızın aracın bu maddenin üçüncü fikrasına aykırı olarak kullanılmaması hususunda gerekli tedbirleri almak ve denetimini yapmakla yükümlüdür. Araç, bu maddenin üçüncü fikrasının;

a) (a) bendinin ihlali hâlinde altmış gün,

b) (b) bendinin ihlali hâlinde otuz gün,

c) (c) bendinin ihlali hâlinde ise on beş gün

süreyle trafikten menedilir.

İlgili belediye tarafından tahdit veya tahsis kapsamına alınmış ve bu kapsamda verilmiş çalışma izninin/ruhsatının süresi bittiği hâlde, belediye sınırları dâhilinde yolcu taşıyan kişiye

1.002 Türk lirası idari para cezası uygulanır ve eksikliği giderilinceye kadar araç trafikten menedilir.

Ayırıcı işaretin bulunmayan üçüncü fıkra kapsamındaki araçlardan taşımacılık hizmeti alanlara da 334 Türk lirası idari para cezası uygulanır.

Trafik suçlarına ilişkin cezalar:

Ek Madde 3 – (Ek: 17/10/1996-4199/43 md; Değişik: 21/5/1997-4262/5 md.)

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunundaki fiiller için, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan mutlak ceza tutarları, o yıl için Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılır.

Bu suretle hesaplanacak ceza tutarlarında 100 000 liraya kadar olan kesirler dikkate alınmaz.

Bu Kanun hükümlerine göre faillere uygulanan hafif para cezaları tecil edilemez.

Bir fiil 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun idari para cezasını gerektiren muhtelif yasaklarını ihlal eder nitelikte ise faile, en ağır idari para cezası uygulanır.

Trafik kazalarına karışan otobüs işleticisi teşebbüslerin adlarının teşhiri:

Ek Madde 4 – (Ek: 17/10/1996-4199/43 md.)

Karayollarında yolcu taşımacılığı yapan otobüs ve benzeri taşıtların karışmış olduğu ölümlü trafik kazası sonuçlarının; kusurlu araç veya araçları kullanan sürücü ve araca ait plaka numaraları ile birlikte otobüs işleticisi teşebbüsün unvanının, televizyon ve basın organları aracılığı ile kamuoyuna görüntülü ve yazılı olarak, kusur oranlarından söz edilmeksızın ilanı, sırrın ifşai ve ticari itibarın ihlali sayılmaz.

Ek Madde 5 – (Ek: 17/10/1996-4199/43 md.)

Araçlarını ticari amaçla kullanmak üzere tescil ettirmek isteyen araç sahipleri, yönetmelikte belirtilen şartlara uymak ve bilgileri sağlamak zorundadırlar.

Fahri trafik müfettişliği:

Ek Madde 6 – (Ek: 17/10/1996-4199/43 md.)

Sürücülerin trafik kurallarına uyup uymadığını denetlemekle sorumlu olan yetkililere yardımcı olmak üzere Karayolu Trafik Güvenliği Kurulunca önerilen ve Karayolu Trafik Güvenliği Üst Kurulunca uygun görülen kişilere, valilerce “fahri trafik müfettişliği” görevi verilir.

Fahri trafik müfettişleri; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun suç saydığı fiilleri işleyenler hakkında işlem yapılması amacıyla, Emniyet Genel Müdürlüğü'nce kendilerine verilen tutanağı düzenlemek ve bunları aracın tescilli olduğu trafik kuruluşuna gönderilmek üzere en geç bir hafta içerisinde herhangi bir trafik kuruluşuna teslim etmek zorundadırlar.

Fahri trafik müfettişleri İçişleri Bakanlığının belirleyeceği esas ve usullere göre eğitime

tabi tutulabilirler.

Bu hizmet fahri ve ücretsizdir.

Görevini kötüye kullandığı tespit edilen fahri trafik müfettişleri iki aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar. Yargılamaları tabi oldukları esaslara göre yapılır.

Ayrıca belgeleri iptal edilir.

Fahri trafik müfettişlerinin yetki ve sorumlulukları ile diğer usul ve esaslar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.

Ek Madde 7 – (Ek: 17/10/1996-4199/43 md.) (Mülga:6/12/2019-7196/44 md.)

Sigortahılar bilgi merkezi:

Ek Madde 8 – (Ek: 17/10/1996-4199/43 md.)

(Mülga fıkra bir ve iki: 3/6/2007-5684/45 md.)

(Değişik üçüncü fıkra: 3/6/2007-5684/39 md.) Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği, elde ettiği bilgileri, trafikten men edilecek araçların tespitinde kullanılmak üzere İçişleri Bakanlığının emrine hazır tutar veya gerekli gördüğü birimlerine iletir.

Sigorta şirketleri, sigortasını yaptırmamış işlenenleri tespit amacıyla zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçeleri ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığınca istenilecek bilgileri vermek zorundadırlar.

Bu maddeye aykırı hareket eden sigorta şirketleri hakkında 101inci maddedeki cezalar uygulanır.

Ek Madde 9 – (Ek: 17/10/1996-4199/43 md.)

Tutanakların tutulması sırasında uyulacak esas ve usuller, tarafların haklarının eşitlik ilkesine uygun şekilde korunmasını esas alan, İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir.

Ek Madde 10 – (Ek: 17/10/1996-4199/43 md.)

Karayollarının yapım, bakım ve işletmesinden sorumlu olan tüm kamu ve özel kuruluşların projelerini yapan ve uygulayan yetkili ve sorumlu kişiler, çağdaş ilim ve teknik esaslarına uymak ve uygulamak konusunda Karayolu Trafik Güvenliği Kurulunun önerilerini kuruluş kanunuına uygun olacak şekilde değerlendirmek zorundadırlar.

Ek Madde 11 – (Ek: 17/10/1996-4199/43 md.)

Bu Kanunun 114 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen suç veya ceza tutanağını tanzim ile görevlendirilenlerin ika edecekleri suçlardan Türk Ceza Kanununun 181, 209, 211, 212, 228, 240inci maddelerinde yazılı fiilleri yapanlar hakkında belirtilen maddelerde geçen cezalar yarı nispetinde artırılarak hükmolunur ve bu suçları işleyenlerin meslekle ilişkileri kesilir.

Ek Madde 12 – (Ek: 17/10/1996-4199/43 md.; Değişik: 8/1/2003 -4785/5 md.)

Konaklama yerleri ve belediye mücavir alanları hariç olmak üzere, otoyollarda ve Devlet karayollarında yapılacak ve açılacak yapı ve tesislerde alkollü içki satılmasına izin verilmez.

Ek Madde 13 – (Ek: 8/3/2000 – 4550/3 md.; Mülga: 12/7/2013-6495/24 md.)

Ek Madde 14 – (Ek: 21/4/2005 – 5335/11 md.)

Buluntu olması nedeniyle veya bu Kanun hükümleri gereğince trafikten men edilerek alıkonalan, ancak sahipleri tarafından altı ay içinde teslim alınmayan veya aranmayan araçlar Hazinece satılarak, bedelleri emanet hesabına alınır. Bu araçların maliklerinden adresi bilinenlere, satışından önce tebliğat yapılır.

(Değişik ikinci fıkra:7/11/2024-7531/8 md.) Birinci fıkra kapsamındaki araçların sicilinde bulunan satılamaz, devredilemez, haciz, ihtiyacı haciz, rehin gibi şerhler için ilgili kurumlara, bu araçların satılacağı hususu bildirilir ve satış işlemlerine başlanır, araçların üzerinde bulunan tüm şerhler ayrıca bir işleme gerek olmaksızın, satış tarihinden itibaren kalkmış sayılarak varsa tescil kayıtları buna göre düzeltılır.

(Ek fıkra:7/11/2024-7531/8 md.) İşlem yapılacak aracın tanıtımına yarayan şasi ve/veya motor seri numaralarının bulunmaması veya düşmüş olması ya da tamir veya tadil gibi nedenlerle silinmiş yahut tahrip edilmiş olması durumunda bu eksiklikler satış işlemini gerçekleştirecek kurum tarafından ilgili mevzuat kapsamında tamamlanarak araç satışa hazır hâle getirilir. Şu kadar ki, aracın tescil kaydındaki haciz, ihtiyacı haciz, rehin gibi şerhler satış sonrasında satış bedeli üzerinde devam eder. Satış konusu aracın vergi, ceza veya prim gibi borçları, satıştan önceki sahibine ait olup, mülkiyet ilgiliye tüm borç ve yüklerinden arı olarak geçer.

(Ek fıkra:7/11/2024-7531/8 md.) Satış kapsamında dosyaya ödenen tutardan; sırasıyla muhafaza ve satış için yapılan giderler, aracın tanıtımına yarayan numaraların tespitine ve tamamlanmasına dair giderler ve vergi, resim veya harç gibi malın aynından kaynaklanan alacaklar ödendikten sonra kalan tutarın tüm alacaklıların alacağını karşılaması hâlinde hak sahiplerine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri çerçevesinde dağıtılır ve bakiye bir tutar bulunması hâlinde bu tutar, muhafaza edilir, kamu bankalarında nemalandırılır ve satıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde müracaat hâlinde nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödenir. Beş yıl içinde herhangi bir müracaatın olmaması hâlinde söz konusu bedeller Hazineye irat kaydedilir.

(Ek fıkra:7/11/2024-7531/8 md.) Satış kapsamında dosyaya ödenen tutardan; sırasıyla muhafaza ve satış için yapılan giderler, aracın tanıtımına yarayan numaraların tespitine ve tamamlanmasına dair giderler ve vergi, resim veya harç gibi malın aynından kaynaklanan alacaklar ödendikten sonra kalan tutar, tüm alacaklıların alacağını karşılamazsa sıra cetveli yapılmak üzere ilgili kuruma gönderilir.

Ek Madde 15 – (Ek: 4/6/2008-5766/18 md.)

Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine trafik idari para cezası karar tutanaklarının tebliği amacıyla konulan ödeneğin yetmemesi halinde, münhasıran bu gider için kullanılmak üzere, bir önceki yıl trafik idari para cezaları gelir gerçekleşmesinin yüzde 10'una kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Ek Madde 16 – (Ek: 13/2/2011-6111/60 md.)

Belediyelerce veya sermayesinin tamamı belediyelere ait şirketler tarafından kendi bütçe kaynakları kullanılarak, karayollarında can ve mal güvenliğini sağlamak, düzenli ve güvenli trafik akışını temin etmek amaçlarına hizmet etmek üzere kurulmuş veya kurulacak elektronik sistemlerin Emniyet Genel Müdürlüğü'nce trafik ihlallerinin tespiti amacıyla kullanılması durumunda, aylık dönemler halinde yapılan tespitlere dayanılarak düzenlenen trafik idari yaptırım karar tutanaklarında yer alan trafik idari para cezasının % 30'u oranındaki tutar, izleyen ayın sonuna kadar Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinden ilgili belediyelere sistem kullanımı hizmet bedeli olarak ödenir. (Ek cümle: 20/8/2016-6745/30 md.) Elektronik sistemlerin belediyeler tarafından hasılat paylaşımı yoluyla kurdurulması ve işlettilmesi hâlinde belediyelere ödenecek tutar, elektronik sistemlerin yatırım maliyetine ulaşıcaya kadar %30, sonrasında %15 olarak uygulanır.⁶³

Bu madde kapsamında hizmetinden yararlanılacak elektronik sistemlerin taşıması gereken teknik özellikler, kurulması gereken yerler ve belediyelerle yapılacak protokollere ilişkin diğer şartlar ile maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı (Emniyet Genel Müdürlüğü) müstereken belirlenir.

Aday sürücülük:**Ek Madde 17 – (Ek: 12/7/2013-6495/22 md.)**

İlk defa sürücü belgesi alanlar en az bir yıl süre ile aday sürücü olarak kabul edilirler.

Aday sürücülüğün süresi, aday sürücülerin sürücü belgelerinin iptal edilme ve yeniden sürücü belgesi alma şartları ile diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.⁶⁴

Aday sürücülerle ilgili olarak yönetmelikte belirtilen iptal edilme şartlarının oluşması hâlinde, bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından sürücü belgeleri iptal edilir.

Noterliklere devir:

⁶³ 20/8/2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasının birinci cümlede yer alan “Belediyelerce” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya sermayesinin tamamı belediyelere ait şirketler tarafından” ibaresi eklenmiştir.

⁶⁴ Anayasa Mahkemesinin 17/6/2025 tarihli ve E.: 2025/28, K.: 2025/139 sayılı Kararı ile bu fikrada yer alan “sürücü belgelerinin iptal edilme” ibaresi iptal edilmiştir. Bu değişiklik yayılmışından başlayarak dokuz ay sonra (2/9/2026) tarihinde yürürlüğe girer.

Ek Madde 18- (Ek: 2/1/2017-KHK-680/61 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/60 md.)

Emniyet Genel Müdürlüğü'nce yürütülen araç tescil hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler, bu Kanunun 131 inci maddesi hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye Noterler Birliği koordinesinde noterliklere devredilebilir. Bu durumda;

a) Araç tescil işlemlerine ilişkin olarak noterliklere devredilen iş ve işlemler hakkında mevzuatta Emniyet birimlerine yapılmış olan atıflar, noterliklere yapılmış sayılır.

b) Araç sicil ve tescil sistemi veri tabanı Türkiye Noterler Birliği'nce tutulur ve bu kuruluşça yönetimi ve güvenliği sağlanır. Veri tabanında yer alan bilgiler anlık olarak Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı ile paylaşılır.⁶⁵

c) Araç tescil işlemi sırasında, noterler tarafından alınacak ücret, araç tescil hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile Türkiye Noterler Birliğinin görüşleri alınarak, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı'nda müstereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

ç) Devir işlemleri tamamlanıncaya kadar, araç tescil işlemlerine ilişkin iş ve işlemler daha önce bu görev ve hizmetleri yapmakta olan birimler tarafından yürütülmeye devam olunur.

Araç sicilleri ve bu sicillerin tutulmasına dayanak olan belgeler gizlidir. Bunlar, yetkili ve sorumlular ile teftiş ve denetim yetkisi olanlar dışında kimse tarafından görülüp incelenemez. Mahkemeler bu hükmün dışındadır. Bu bilgileri işleyen görevliler ve araç kayıtlarından faydalanan diğer görevliler de bu gizliliğe uymak zorundadırlar.

Birinci fikrada devre ilişkin öngörülen hükümler istihbarat, gizlilik veya güvenlik gerektiren hizmetlerde kullanılan araçların her türlü tescil işlemi ile belge ve plakalarını verme ve sivil plaka işlemleri hakkında uygulanmaz.

Ek Madde 19- (Ek: 2/7/2018-KHK-703/188 md.)

Mevzuatta Karayolu Güvenliği Yüksek Kurulu ile Karayolu Trafik Güvenliği Kuruluna yapılmış olan atıflar, Cumhurbaşkanı'ca belirlenen kurul veya mercie yapılmış sayılır.

ONİKİNCİ KISIM**Geçici Hükümler**

Geçici Madde 1 – 6085 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na ve bu Kanuna göre verilen araçlara ait belgelerle şoför ehliyetnameleri ve sürücü belgelerinin değiştirilip yenilenmesi bilgi işlem merkezi hizmete konulduğundan sonra yönetmelikte belirtilen usul, esas ve şartlara göre yapılır. Bu işlemlere İçişleri Bakanlığının tespit ve ilan edeceği tarihte başlanır ve iki yıl içinde tamamlanır.

⁶⁵ 21/11/2024 tarihli ve 7533 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi ile bu bendin ikinci cümlesine “Emniyet Genel Müdürlüğü” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Jandarma Genel Komutanlığı” ibaresi eklenmiştir.

Bu değiştirme ve yenilemeler harca tabi değildir.

İki yıllık süre sonunda değiştirilmeyen, araçlara ait belgelerle şoför ehliyetnameleri ve sürücü belgeleri, değiştirilinceye kadar geçersiz sayılır.

Geçersiz belgelerle araç kullanılması veya aracın trafiğe çıkarılması halinde şoför ve sürücüler araç kullanmaktan ve bu araçlar trafikten men edilir.

Geçici Madde 2 – 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre verilmiş olan şoför ehliyetnameleri değiştirilinceye kadar;

a) Amatör ve profesyonel şoför ehliyetnamesi sahipleri bu Kanunun 38 inci maddesinde belirtilen (B) sınıfı sürücü belgesi ile kullanılan araçları,

b) Ağır vasıta ehliyetname sahipleri ise bu Kanuna göre (E) ve (D) sınıfı sürücü belgesi ile kullanılan araçları ve en az iki yıllık ağır vasıta ehliyetnamesi sahibi olmak şartıyla da (E) sınıfı sürücü belgesi ile kullanılan araçları,

Kullanabilirler.

Geçici Madde 3 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce edinilmiş ve çeşitli nedenlerle tescili yapılmamış tarımda kullanılan lastik tekerlekli traktörlerin tescili, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıl içinde, tescil için başvuranların aracın sahibi olduklarını kanıtlayan bir belge vermeleri şartı ile yapılır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce satışı yapılmış olan araçların trafikte ve vergi kaydında maliki olarak görünen eski sahipleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde, noterlikçe düzenlenen satış belgesi ile trafik bürosuna başvurduklarında, yeni malikin de beraber başvurusu veya muvafakatı aranmaksızın trafik kaydı ve trafiğin duyurusu ile de vergi kaydı yeni maliki adına devir edilir, Satışlar zincirleme devam etmiş ise bu işlemler de ayrıca zincirleme devam edebilir.

Bu şekilde yapılan tescillerde taşıt alım vergisinin alıcı tarafından ödenmemiş olması halinde işlemi yapan tescil memurları 1318 sayılı Finansman Kanununun 10 uncu maddesine göre sorumlu tutulmazlar.

Geçici Madde 4 – 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu gereğince işleme konan para cezalarının takip ve sonuçlandırmasına bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra da anılan kanun hükümlerine göre devam olunur.

Geçici Madde 5 – Bu Kanunun 42 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca sınavların trafik zabıtاسıca yapılmasına Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir ay içinde başlanır. Sınavların trafik zabıtасıca yapılmasına başlanıncaya kadar, 6085 sayılı Kanun uyarınca görev yapmakta olan sınav komisyonlarının görev ve yetkileri devam eder.

(**Ek fikralar: 18/1/1985 – KHK 245/15 md.; aynen kabul: 28/3/1985 – 3176/15 md.:**)

Sürücü belgesi alacakların sınavlarının 42 ncı maddeye göre sürücü kurslarında

yapılmasına ve sürücü adaylarından 41 inci maddenin “ç” fikrası gereğince herhangi bir sürücü kursunu başarı ile bitirdiklerini belgeleyen sertifika istenmesine 1/1/1987 tarihinde başlanır.

42 nci maddenin “a” bendi hükümlerine göre sürücülerin sınavlarının sürücü kurslarında yapılmasına ve sürücü adaylarından sertifika istenmesine başlanacağı tarihe kadar, 6085 sayılı Kanuna göre şoför ehliyatnamesi ve bu Kanuna göre de, sürücü belgesi alacak olanların sınavları aşağıdaki esaslara göre trafik zabıtası personeli tarafından;

1. Bu Kanunun ilgili maddelerinin yürürlük tarihine kadar 6085 sayılı Kanuna göre çıkarılmış bulunan yönetmelikteki esas ve usullere göre,

2. Bu Kanunun ilgili maddelerinin yürürlük tarihinden itibaren ise sürücü sınavları 42 nci maddenin (E) fikrası hükümleri gereğince çıkarılan yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre,

Yapılır.

Geçici Madde 6 – Taksimetrelerin hangi il ve ilçelerde hangi tarihten itibaren, takoğrafların, öncelikle hangi cins araçlarda hangi tarihten itibaren kullanılacağına ilişkin esaslar yönetmelikte gösterilir.

Geçici Madde 7 – (Ek: 18/11/1986 – 3321/2 md.)

Kamu kurum ve kuruluşlarında bu Kanunun yürürlük tarihinden önce yük naklettirmek amacıyla yapılan mukavelelerle ilgili fiyat farkı dahil her türlü düzenleme yapmaya Ekonomik İşler Yüksek Koordinasyon Kurulu yetkilidir.

Geçici Madde 8 – (Ek: 3/11/1988 – 3493/56 md.)

Şoför Ehliyetnameleri ve Sürücü Belgeleri değiştirilip yenileninceye ve sürücü sicillerine ait kayıtlar Bilgi İşlem Merkezine aktarılınca kadar, bu Kanunun 118 inci maddesinde öngörülen ceza puanı uygulaması, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün birimleri tarafından Yönetmelikte gösterilen usul ve esaslara göre yapılır.

Ceza puanı uygulamasına İçişleri Bakanlığının tespit ve ilan edeceği tarihte başlanır.

Geçici Madde 9 – (Ek: 17/10/1996-4199/46 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce edinilmiş ve çeşitli sebeplerle tescili yapılmamış olan tarımda kullanılan lastik tekerlekli traktörler ile varsa bunlara ait römork ve yarı römorklar ile motorlu bisiklet ve motosikletlerin tescil işlemleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde tamamlanır. Bu süre gerektiğiinde İçişleri Bakanlığında bir yıla kadar uzatılabilir.

Geçici Madde 10 – (Ek: 17/10/1996-4199/46 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce satışı yapılmış olan araçların trafikte ve vergi kaydında malik olarak görülen eski sahiplerinin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde noterlikçe düzenlenen satış belgesi ile trafik şube veya bürolarına müracatları halinde, önceki malik adına olan kayıt ve tescil işlemi silinerek son malik adına

kayıt ve tescil işlemi yapılır. Ayrıca bu işlem, ilgili vergi dairesine bildirilir.

Geçici Madde 11 – (Ek: 17/10/1996-4199/46 md.)

2918 sayılı Kanunun bu Kanunla değiştirilen hükümlerinde öngörülen yönetmelikler kanunla görev verilen bakanlık veya kuruluşlarca diğer yönetmelikler ilgili bakanlıkların görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay içerisinde çıkarılır.

Bu Kanunun 108inci maddesinde sözü edilen yönetmelik bu Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren 6 ay içinde yürürlüğe konulur. Bu yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar, garanti fonu uygulamasına ilişkin yürürlükte bulunan yönetmelik hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Geçici Madde 12 – (Ek: 17/10/1996-4199/46 md.)

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün teşkilat ve kuruluşu, bu Kanun esaslarına göre yeniden düzenleninceye ve bu düzenleme gereğince genel hükümlere göre yeni kadro tespit ve ihdas edilinceye kadar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte uygulanmakta olan mevcut kadroların kullanılmasına devam olunur.

Geçici Madde 13 – (Ek: 17/10/1996-4199/46 md.)

Bu Kanun ile yapılan yeni düzenleme sebebi ile kadro ve unvanları değiştirmeyenler yeni kadrolarına atanmış sayılırlar. Kadro ve görev unvanları değişenler veya kaldırılanlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar durumlarına uygun işlerde görevlendirilirler ve eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü hakları yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.

Geçici Madde 14 – (Ek: 17/10/1996-4199/46 md.)

Emniyet Genel Müdürlüğü, teşkilatını en geç 6 ay içinde bu Kanuna uygun hale getirir.

Geçici Madde 15 – (Ek: 17/10/1996-4199/46 md.)

Bu Kanunun yayımından başlayan ilk iki aylık sürede, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yayın yapan ulusal, bölgesel, yerel radyo ve televizyonlar, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (p) bendi gereğince yapacakları haftalık eğitim programlarının en az 2 saatini bu Kanunun getirdiği değişikliklerin tanıtımına ayırmak zorundadırlar.

Geçici Madde 16 – (Ek : 8/3/2000 – 4550/4 md.)

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 41inci maddesinin 4199 sayılı Kanunla değişik (b) bendinde öngörülen A1, A2, B, C, D ve E sınıfı sürücü belgesi alacak olanlarda aranan en az ortaokul veya sekiz yıllık temel eğitim bitirmiş bulunmaları şartı, 31.12.2004

tarihine kadar aranmaz. İlkokul mezunu olmaları yeterli sayılır.

Geçici Madde 17 – (Ek : 8/1/2003 -4785/5 md.)

Bu Kanunun ek 12 nci maddesi kapsamına giren ve daha önce yapılmış veya açılmış yapı ve tesislerde bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde ek 12 nci maddede belirtilen yükümlülükler yerine getirilir.

Geçici Madde 18 – (Ek: 16/7/2004-5228/47 md.)

Araç muayenesi ile ilgili olarak Karayolları Genel Müdürlüğü'nce verilen hizmet, yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişilerce faaliyete geçirilinceye kadar devam eder. Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından yapılan muayeneler için 35inci maddede belirtilen muayene ücreti ile bu ücretin genel katma değer vergisi oranı kadar fazlasından oluşan tutar, Teknik Muayene Harcı olarak vergi dairelerince tahsil edilir. Bu harç hakkında 492 sayılı Harçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 19 – (Ek: 3/5/2006 – 5495/5 md.)

Araçların ağırlık kontrollerini yapmak veya yaptırırmak ve aykırı görülen hususlar ile ilgili olarak Karayolları Genel Müdürlüğü'nce verilen hizmet, Ulaştırma Bakanlığınca veya yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişilerce yapılmak üzere faaliyete geçirilinceye kadar devam eder.

Geçici Madde 20 – (Ek: 30/6/2006 – 5537/2 md.)

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 41inci maddesinin (b) bendinde öngörülen A1, A2, B, C, D ve E sınıfı sürücü belgesi alacak olanlarda aranan en az ortaokul veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş bulunmaları şartı, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle aranmaz. İlkokul mezunu olmaları yeterli sayılır.

Geçici Madde 21 – (Ek: 11/1/2011-6099/15 md.)

Bu Kanunun 110uncu maddesinin birinci fıkrasının görevle ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz.

Geçici Madde 22 – (Ek: 12/7/2013-6495/23 md.)

Sürücü belgesi sınıfları, sürücü belgelerine ait esaslar ve sürücü adaylarında aranacak şartlar yönetmelikte belirleninceye kadar bu Kanunun 38, 39 ve 41inci maddelerinin değişiklikten önceki halleri uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sürücü belgesi sahibi olanlar ile motorlu taşıt sürücü sertifikası bulunan veya sürücü kurslarına kayıt yaptırmış olanların alacakları sürücü belgelerinin yönetmelikte belirlenen yeni sınıf sürücü belgeleri ile değiştirilmesi zorunludur. Bu belgelerin değiştirileceği sürücü belgesi sınıfları yönetmelikle belirlenir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilmiş olan ve bu Kanuna göre değiştirilmesi zorunlu olan sürücü belgelerinin değiştirme işlemleri İçişleri Bakanlığınca belirlenen süreler içinde tamamlanır. Bu değiştirme işlemlerinden harç alınmaz, ancak 13 Türk Lirası indirimli değerli kağıt bedeli ve bu Kanunun 131 inci maddesinin son fıkrası kapsamında da 2 Türk Lirası bedel ödenir. Belirlenen süre içinde değiştirilmeyen sürücü belgeleri geçersiz sayılır. Ancak, başvuruları hâlinde, gerekli harçlar ve indirimsiz değerli kağıt bedeli ödendikten sonra kendilerine geçersiz sayılan sürücü belgesinin karşılığı olan yeni sürücü belgesi verilir. Bu işlemlere ait usul ve esaslar İçişleri Bakanlığınca belirlenir.

Geçici Madde 23- (Ek: 2/1/2017-KHK-680/62 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/61 md.)

Mevcut araçları için Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca bu Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (E) bendine göre yapılacak tescil işlemleri bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde tamamlanır.

Geçici Madde 24- (Ek: 2/1/2017-KHK-680/62 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/61 md.)

Bu Kanunun 115 inci maddesinin sekizinci fıkrasının uygulanmasına ilişkin yönetmelik, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulur.

Geçici Madde 25 – (Ek:27/12/2018-7159/3 md.)

Bu Kanundaki fiiller için uygulanan ceza tutarları hakkında ek 3 üncü maddenin birinci fıkrası hükmü 2019 yılında uygulanmaz.

Geçici Madde 26 - (Ek:9/3/2023-7440/15 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bu Kanun kapsamında sürücülere uygulanan trafik idari para cezalarına istinaden verilen ve aktif durumda olan ceza puanları pasif duruma getirilerek ceza puanı hesaplamasında dikkate alınmaz.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 47 nci maddenin üçüncü fıkrası, 51 inci maddenin üçüncü fıkrası ve 118 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları kapsamında geçici olarak geri alınan ve ilgilisine teslim edilmemiş olan sürücü belgelerinin geçici geri almaları pasif duruma getirilir ve aynı maddelerde belirtilen süre ve şartlar aranmaksızın ilgilinin müracaatı üzerine iade edilir ve daha sonraki geri alma işlemi hesaplamalarında dikkate alınmaz.

Pasif duruma getirilen geçici geri alma süreleri ve ceza puanları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki tüm adli ve idari işler bakımından ilgilisine herhangi bir hak veya istisna sağlamaz ve uygulanmış olan trafik idari para cezalarını ortadan kaldırılmaz.

Ek Geçici Madde – (Ek: 27/8/1991 – 3759/2 md.)

Trafik hizmetlerinin yurt sathında yürütülmesi için gerekli personel, araç ve gereçler Emniyet Genel Müdürlüğünce 2 yıl içinde sağlanır.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

Kaldırılan Hükümler, Yürürlük ve Yürütme

Yürürlükten kaldırılan hükümler:

Madde 136 – 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile ek ve değişiklikleri ve diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlüğe girme:

Madde 137 – Bu Kanunun;

a) 42 nci maddesinin birinci fıkrası ile 51, 68, 135 ve Geçici 5 inci maddeleri yayımı tarihinde,

b) 118 ve 132 nci maddeleri, bilgi işlem merkezi faaliyete başladıkten ve geçici 1 inci maddesindeki işlemler tamamlandıktan sonra,

c) (**Değişik: 16/10/1984 – 3058/2 md.**) Diğer maddeleri de bu Kanunun yayımı tarihinden 20 ay sonra,

Yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 138 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

18/10/1983 TARİHLİ VE 2918 SAYILI ANA KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1) 28/3/1985 tarihli ve 3176 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde – 2/2/1984 Tarihli ve 2977 Sayılı İdari Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu ile Bakanlar Kuruluna verilen Kanun Hükmünde Kararname çıkışma yetkisi, 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu için adı geçen Kanunla verilen süre bitimine kadar geçerlidir.

2) 25/6/1988 tarih ve 330 sayılı KHK'nın Geçici Maddesi:

Geçici Madde – Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlük tarihine kadar tescili yapılmamış olan motorlu bisiklet ve motosikletlerin tescili, iki yıl içinde müracaat etmek ve aracın sahibi olduğunu belgelemek şartı ile yapılır.

Bu şekilde yapılan tescillerde taşıt alım vergisinin alıcı tarafından ödenmemiş olması halinde, işlemi yapan tescil memurları 1318 sayılı Finansman Kanununun 10 uncu maddesine göre sorumlu tutulmazlar.

Bu maddenin uygulanmasına dair usul ve esaslar İçişleri Bakanlığıncı belirlenir.

3) 3/11/1988 tarih ve 3493 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 6831, 1475, 2918 ve 2926 sayılı Kanun hükümlerine muhalefetten açılan ve devam eden davalardan, kanunların

değiştirilen hükümlerine göre mahkemelerin görev alanı dışına çıkarılan suçlarla ilgili olanlar hakkında görevsizlik kararı verilir, varsa tutuklular derhal tahliye edilir, Kararın bir örneği ve tutanak ilgisine göre mahallin en büyük mülki amirine, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürine, Bağ-Kur İl Müdürine, İl Emniyet Müdürlüğüne veya ilçe emniyet amirliğine veya orman bölge şefliğine gönderilir. Bu makamlar, evrakin ilgilileri hakkında tutanaklarında yazılı suçlarının Kanunun değişikliğinden önceki cezalarından sadece para cezasının asgari haddini uygulamak suretiyle karar verirler. Verilecek para cezasından, aynı suçtan dolayı tutuklu kalınan süreler 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci bendinde kabahatler için gösterilen asgari hadde göre hesap edilerek mahsup edilir, Para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur,

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 6831, 1475, 2918 ve 2926 sayılı Kanunların değiştirilen hükümlerine göre mahkemelerin görev alanı dışına çıkarılan suçlardan dolayı kesinleşmiş ve henüz yerine getirilmemiş mahkumiyet kararlarının sadece para cezasına ilişkin kısımları infaz olunur ve hükümlü olanlar ise derhal tahliye edilir. İnfaz edilecek para cezasından, aynı suçtan dolayı tutuklu ve hükümlü kalınan süreler 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında birinci bendinde kabahatler için gösterilen asgari hadde göre hesap edilerek mahsup edilir.

4) 19/4/1989 tarihli ve 3538 sayılı Kanunun Geçici Maddeleri:

Geçici Madde 1 – 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce edinilmiş ve çeşitli sebeplerle tescili yapılmamış olan tarımda kullanılan lastik tekerlekli traktörler ile varsa bunlara ait römork ve yarı römorkların tescil işlemleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde tamamlanır. Bu süre, gerektiğinde İşleri Bakanlığıca bir yıla kadar uzatılabilir.

Geçici Madde 2 – 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten önce satışı yapılmış olan araçların trafikte ve vergi kaydında maliki olarak görünen eski sahipleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde, noterlikçe düzenlenen satış belgesi ile trafik bürosuna başvurduklarında, yeni maliki adına, beraber başvurusu veya muvafkatı aranmaksızın trafik kaydı ve trafiğin duyurusu ile de vergi kaydı devir edilir. Satışlar, zincirleme devam etmiş ise bu işlemler de aynen zincirleme devam eder.

Bu şekilde yapılan tescillerde taşıt alım vergisinin alıcı tarafından ödenmemiş olması halinde işlemi yapan tescil memurları 1318 sayılı Finansman Kanununun 9 uncu maddesine göre sorumlu tutulmazlar.

5) 31/10/1990 tarihli ve 3672 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde – Bu Kanunun yürürlük tarihine kadar tescili yapılmamış olan motorlu bisiklet ve motosikletlerin tescili, iki yıl içinde müracaat etmek ve aracın sahibi olduğunu

belgelemek şartı ile yapılır.

Bu şekilde yapılan tescillerde taşit alım vergisinin alıcı tarafından ödenmemiş olması halinde, işlemi yapan tescil memurları 1318 sayılı Finansman Kanununun 10 uncu maddesine göre sorumlu tutulmazlar.

Bu maddenin uygulanmasına dair usul ve esaslar İçişleri Bakanlığınca belirlenir.

6) 21/5/1997 tarihli ve 4262 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde 1 – 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 41 inci maddesinin 4199 sayılı Kanunla değişik (b) bendinde öngörülen A1, A2, B, C, D ve E sınıfı sürücü belgesi alacak olanlarda aranan en az ortaokul veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş bulunmaları şartı, 31.12.1999 tarihine kadar aranmaz. İlkokul mezunu olmaları yeterli sayılır.

7) 16/7/2004 tarihli ve 5228 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde 3- 1.1.2005 tarihinden önce tebliğ edilen trafik ceza tutanaklarına 2918 sayılı Kanunun bu Kanunla değişmeden önceki 115 inci madde hükmü uygulanır.

8) 3/5/2006 tarihli ve 5495 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde 1 – Bu Kanunda geçen “Türk Lirası” ibaresi karşılığında, uygulamada 28/1/2004 tarihli ve 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun hükümlerine göre ülkede tedavülde bulunan para “Yeni Türk Lirası” olarak adlandırıldığı sürece bu ibare kullanılır.

9) 24/12/2009 tarihli ve 5942 sayılı Kanunun Geçici Maddesi:

Geçici Madde 1 – 1/5/2010 tarihine kadar uygulanmak üzere 2918 sayılı Kanunun 5766 sayılı Kanunla değişik 20 nci maddesinin (d) bendinin değişiklik öncesi hükümlerine göre noterlerde yapılan satış ve devir işlemleri her türlü harçtan, bu işlemlere ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisi ve değerli kağıt bedellerinden istisnadır. Bu tarihe kadar, 1512 sayılı Kanunun 112 nci maddesi uyarınca belirlenen ücret uygulanmaksızın satış ve devre ilişkin her türlü işlem karşılığında toplam 20 Türk Lirası maktu ücret alınır.

(Ek:6/12/2019-7196/42 md.)

(1) Sayılı Liste

- TBMM Başkanı
- Cumhurbaşkanı yardımcıları
- TBMM'de en çok üyeye sahip birinci siyasi parti grup başkanı
- TBMM'de en çok üyeye sahip ikinci siyasi parti grup başkanı
- Eski Cumhurbaşkanları
- Anayasa Mahkemesi Başkanı
- Yargıtay Birinci Başkanı

- Danıştay Başkanı
- Sayıştay Başkanı
- Bakanlar
- TBMM Başkanvekilleri
- TBMM'de grubu bulunan siyasi partilerin genel başkanları
- TBMM üyeleri (TBMM Kurumsal Protokol Listesi esas alınır.)
- Yükseköğretim Kurulu Başkanı
- Genelkurmay Başkanı
- Diyanet İşleri Başkanı
- Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri⁶⁶
- Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı
- TBMM Genel Sekreteri
- Cumhurbaşkanlığına bağlı kurum ve kuruluş yöneticileri (Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanı, Savunma Sanayii Başkanı, Devlet Denetleme Kurulu Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Strateji ve Bütçe Başkanı, İletişim Başkanı, Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdürü, Devlet Arşivleri Başkanı, Milli Saraylar İdaresi Başkanı)
 - Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı
 - Danıştay Başsavcısı
 - Yüksek Seçim Kurulu Başkanı
 - Anayasa Mahkemesi üyeleri
 - Bakan yardımcıları
 - İl Valileri
 - Kuvvet Komutanları
 - Jandarma Genel Komutarı, Emniyet Genel Müdürü, Sahil Güvenlik Komutarı
 - Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanvekili

2918 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARIHLERİNİ GÖSTERİR TABLO

⁶⁶ 18/6/2025 tarihli ve 7551 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile bu listede yer alan “Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri” şeklinde değiştirilmiştir.

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	2918 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
3058	137	18/10/1984 ten geçerli olmak üzere 19/10/1984
KHK/245	Cezalara ilişkin hükümler	Kararnamenin kanunlaştığı tarihte: (28/3/1985)
	Diğer hükümler	18/6/1985
3176	7, 9, 10, 11, 16, 18, 20, 22, 114, 117, 123, Geçici Madde 5	18/6/1985
3321	Geçici Madde 7	22/11/1986
KHK/330	10, 34, 94, 106, 116	5/8/1988
3493	13, 23, 32, 34, 37, 44, 46, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 62, 63, 64, 66, 67, 68, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 94, 98, 99, 101, 104, 113, 114, 115, 116, Geçici Madde 8	11/11/1988
3538	131	28/4/1989
3672	11, 34, 94, 106, 116	3/11/1990
3759	Ek Geçici Madde	7/9/1991
4199	42inci ve Ek 3üncü maddesi	1/1/1997
	Diğer maddeleri	27/10/1996
4262	6, 13, 14, 16, 17, 18, 25, 28, 30, 37, 44, 49, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 75, 76, 77, 78, 81, 82, 91, 94, 99, 101, 104, 118, 123, 125, Ek Madde 3	25/5/1997
4358	20	4/4/1998
4535	41	27/2/2000
4550	31, Ek Madde 13, Geçici Madde 16	12/3/2000
4629	26, 129, 131	1/1/2002 tarihinden geçerli olmak üzere 3/3/2001 tarihinde

Degisitiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	2918 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
4785	51, Ek Madde 12, Geçici Madde 17	15/1/2003
4896	108	24/6/2003
4916	116	19/7/2003
5217	91	1/1/2005
	114, 116	31/7/2004
5228	7/j , 8, 34, 35, 115, Geçici Madde 18, İşlenemeyen hükmü	1/1/2005
5265	91	7/12/2004
5335	Ek Madde 14	27/4/2005
5378	61	7/7/2005
5398	8, 35	1/1/2005 tarihinden geçerli olmak üzere, 21/7/2005 tarihinde
5495	7, 8, 65, 114, Ek Madde 1, Geçici Madde 19, İşlenemeyen hükmü	10/5/2006
5537	Madde 41 ve Geçici Madde 20	5/7/2006
5684	107, 108 ve Ek Madde 8	14/6/2007
5766	Ek Madde 15	6/6/2008
5795	42	1/8/2008
5904	116	3/7/2009
	20 nci maddenin d bendinin dördüncü paragrafi	31/12/2009
5942	İşlenemeyen Hüküm Geçici Madde 1	1/1/2010
	20 nci maddenin başlığı, d bendinin dördüncü paragrafi haricindeki kısımları, e bendi	1/5/2010
6001	5, 7, 8, 13, 15, 16, 50, 65, 121	13/7/2010
6014	65	31/7/2010
6099	110, Geçici Madde 21	19/1/2011
6111	8, 20, 21, 22, 91, 98	25/2/2011

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	2918 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
	Ek Madde 16	25/2/2011 tarihini izleyen üçüncü ayın başında
6321	79 , Ek Madde 2	3/6/2012
6353	41	12/7/2012
Anayasa Mahkemesinin 29/11/2012 tarihli ve E.: 2012/106, K.: 2012/190 sayılı Kararı	36 ncı maddenin üçüncü fikrasının dördüncü cümlesi	6/3/2013
6462	38, 61, 77	3/5/2013
6487	36, 48, Ek Madde 13	11/6/2013
6495	3	1/8/2013
	8, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 112, 114, 115, 119, Ek Madde 13, Ek Madde 17, Geçici Madde 22	2/8/2013
6518	4	19/2/2014
6525	71	27/2/2014
Anayasa Mahkemesinin 11/9/2014 tarihli ve E.: 2014/52, K.: 2014/139 sayılı Kararı	Ek Madde 2	9/4/2015
6645	98	23/4/2015
6704	90, 92, 97, 99	26/4/2016
6745	Ek Madde 16	7/9/2016
KHK/676	23, 131	29/10/2016
KHK/680	22, 28, 35, 115, Ek Madde 18, Geçici Madde 23, Geçici Madde 24	6/1/2017
	21, 24, 27, 32, 81, Ek Madde 2	1/7/2017
KHK/687	65/A	9/2/2017
Anayasa Mahkemesi'nin 12/7/2017 tarihli ve E.: 2017/122, K.:2017/122 sayılı Kararı	31	15/8/2017
KHK/694	35	25/8/2017
Anayasa Mahkemesi'nin	65	25/8/2017

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	2918 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
12/7/2017 tarihli ve E.: 2017/95, K.: 2017/119 sayılı Kararı		
KHK/696	5/A	24/12/2017
7070	23, 131	8/3/2018
	21, 24, 27, 32, 81, Ek Madde 2	1/7/2017
7072	22, 28, 35, 115, Ek Madde 18, Geçici Madde 23, Geçici Madde 24	8/3/2018
7076	65/A	8/3/2018
7078	35	8/3/2018
7079	5/A	8/3/2018
7139	71	28/4/2018
KHK/703	4, 35, 65/A, 98, Ek Madde 19	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andıçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7148	7, 21, 26, 32, 34, 46, 47, 51, 67, 68, 73, 74, Ek Madde 2	26/10/2018
7153	7	10/12/2018
7159	Geçici Madde 25	28/12/2018
7166	Ek Madde 2	22/2/2019
Anayasa Mahkemesi'nin 14/3/2019 tarihli ve E.: 2019/1, K.: 2019/14 sayılı Kararı	67	19/4/2019
7196	5, 5/A, 41, 42, 71, Ek Madde 7, 1 Sayılı Liste,	24/12/2019
Anayasa Mahkemesinin 17/7/2020 tarihli ve E.: 2019/40, K.: 2020/40 sayılı Kararı	90,92	9/10/2020

Degisitiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	2918 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
7261	3, 7, 37, 53, 66, 68	30/12/2020
7327	90, 92	19/6/2021
Anayasa Mahkemesi'nin 1/6/2022 tarihli ve E.: 2022/13, K.: 2022/66 sayılı Kararı	65	6/7/2022
Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 tarihli ve E.: 2022/45, K.: 2022/89 sayılı Kararı	115	2/8/2022
Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2022 tarihli ve E.: 2021/82, K.: 2022/167 sayılı Kararı	90	14/2/2023
7440	Geçici Madde 26	12/3/2023
Anayasa Mahkemesinin 18/5/2023 tarihli ve E: 2023/41, K: 2023/102 sayılı Kararı	31	11/7/2023
Anayasa Mahkemesinin 14/3/2024 tarihli ve E: 2023/79, K: 2024/80 sayılı Kararı	110	18/4/2024
7531	Ek Madde 14	14/11/2024
7533	26, Ek Madde 18	30/11/2024
Anayasa Mahkemesinin 23/1/2024 Tarihli ve E: 2023/130, K: 2024/17 Sayılı Kararı	94	Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra (12/5/2024)
7551	Ekli (1) sayılı liste	1/7/2025
Anayasa Mahkemesinin 10/9/2025 tarihli ve E.: 2025/122, K.: 2025/185 sayılı Kararı	26	23/12/2025
7566	20	1/1/2026
7573	8	29/1/2026

